

ORGANİZE İYİLİK

..... İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN	3
ÇOCUKLUĞUMUN YATAĞAN GÜNLERİ -1	4
ORGANİZE İYİLİK	7
GULLAM HASAN AMCA	9
HAFIZ DEDENİN OĞULLARI	11
YOL MEDENİYETTİR!	13
AMCAZADEM TURAN BAYKARA	15
KÜLTÜR KULÜBÜNDEN HATIRALAR	16
BİR KASABANIN ANLATILMAMIŞ ÖYKÜSÜ -6	20
Hacı Bekir Oğlu ALİ ALTINTAŞ	23
YATAĞAN	25
AMERİKA'DA TANIDIĞIM ÖNEMLİ KİŞİLİKLER OLAYLAR -1	28
OYUK DİKMEK	31
Dr.TAHİR KUTSİ MAKAL	33
ÇİRKİN Mİ,GÜZEL Mİ?	36
Çocuklar için yazılmış bir şaheser: BİLGİN ŞEHZADE	37
BİR DİŞ	40
BUHARA SEMERKAND VE ÖZBEKİSTAN'A, ATAYURDA SEYAHAT NOTLARIM	42
YALNIZLIK DÜŞLERİM	45
BALKANLAR'DA RAMAZAN (KUZEY MAKEDONYA VE KOSOVA)	48
HAKKIN HELÂL EYLE USTAM	51

Denizli- Yatağan ve Çevresi Yayın Organı
Tarih Kültür Folklor Dergisi

Yıl: 32 Sayı: 34 Cilt: 2 (Yeni Dönem Sayı: 10)

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Rasim Aydin

Genel Yayın Yönetmeni

Mustafa Nadir Önay

Yayın Kurulu

Mustafa Karakaya, Prof. Dr. Tarık Baykara,
Mustafa Nadir Önay, Rasim Aydin

Görsel Yönetmen

Yakup Tutum

Web: www.yatagandergi.com

www.yatagandergisi.tr.gg

E-Postalarımız: yatagandergisi@gmail.com

onaymusna@gmail.com - zeybek381@hotmail.com

Para ile satılmaz!

© Dergideki yazıların fikri sorumluluğu yazarlarına aittir.

**Mustafa Nadir
ÖNAY**

yatagandergisi@gmail.com

MAHYA

İnsan her yaşta yeni yeni şeyler öğreniyor. Hele Türkçe ve Türk kültürü konusunda artık ben her şeyi biliyorum hiç dememeli. Bu sayımızda Ali Tunçbilek ağabeyin yazısında bir tabir geçiyor. Mahya. Mahya yaygın anlamıyla bilindiği gibi İstanbul camilerinden başlayarak yaygınlaşmış özellikle Ramazan aylarında minareler arasına bağlanan kandillerin yakılmasıyla oluşturulan yazılara verilen ad zannediyordum. Bu doğru fakat Ali ağabey yazısında Mahya'yı farklı bir anlamda kullanıyor. İmece usulü yapılan ve topluca yenilen bir yemekten bahsediyor. Şaşırdım. Evet toplu yemekler yapılır ve buna da genellikle mevlit yemeği hayır yemeği denir. Bunu biliyorduk fakat Mahya ismi ile ilk defa karşılaştım. Aca ba dedim yemek gece yapıldı da düğünlerdeki gibi filan maşala mı yakıldı? Bu yüzden mi mahya deniliyor? Meğer kendi beldemizin bir geleneğinden habersiz imişiz. Önce latif ağabeylere sordum onlar da Ali ağabeyin yazdığına benzer şeyler söyleyince araştırdım ki Hem Anadolu'da hem de Rumeli'nde bilinen bir gelenekmiş Mahya geleneği. Öğretmenin sesi adlı bir internet sitesinde Batı Trakya'da İskeçe'de 2019 yılında eski bir gelenek olan Mahya'nın yapıldığı bildiriyordu. Haber şöyle: "Batı Trakya'da ecdadımızdan süren geleneklerimizin büyük bir kısmı bugün hala yaşatılmaya devam ediyor.

Bu geleneklerimizden bir tanesi de özellikle İskeçe'nin bazı köylerinde yaşatılan mahya geleneğidir. Uzun yıllardan bu ya-

na Göynüklü köyünde her yıl geleneksel olarak düzenlenen mahya, her yılın Ekim ayı başında Pazar gününe denk gelen günde yapılmaktadır. Mahya, bu yıl da 13 Ekim Pazar günü büyük bir katılımı ile gerçekleşti. Göynüklü köyünde her yıl geleneksel olarak düzenlenen mahya, Vaaz ve İrşad Heyeti üyelerinin köyün camiinde okudukları Mevlid-i Şerifle başlıyor. Mevlidin bitiminde öğle namazının kılınmasının ardından törene katılanlara köylülerin pişirdiği etli pilav ve ayran ikram ediliyor.

Anlatılan bir efsaneye göre; mahyanın yapıldığı yerde bulunan bir türbede bir ermişin yattığına inanılıyor. Bu ermişin de bölge halkını her türlü kötülüklerden koruduğuna inanan köylüler düzenli bir şekilde her yıl diğer köylerden de misafirler davet ederek mahyayı yapmaya özen gösteriyorlar. Her yıl buraya gelen konuklar türbeyi de ziyaret ederek dualar okuyor."

Bu bana Yatağanbaba Tekkesi açıkken yapılan yemekleri çağrıştırdı. Aşağı çamlıkta Böyle yemekler yapıldığını duymuştum ama adını bilmiyordum. Ayşel Hanım'a sordum. "Evet annem eskiden mahyalar olurdu, fakat ben bilmiyorum" cevabını verdi. Demek ki sadece Tekkede değil başka vesilelerle de mesela burada olduğu gibi bütün köyü ilgilendiren yol yapımı gibi bir işi başarmanın sevinciyle de mahya yapılabilirdi. Bunu öğrendiğime pek sevindim.

Daha da zenginleşmiş içeriklerle, dergimizin yeni sayılarında buluşmak dileğiyle.

Tarık BAYKARA

ÇOCUKLUĞUMUN YATAĞAN GÜNLERİ -1

Kendimi bildim bileli babam bizi her bayram bir defa bile olsa mutlaka her sene köye, Yatağan'a götürürdü. Başta Kocanınemin, Ali Dedemin, Nenemin, Hilmi Dayımın (hepsi rahmetli oldukları Allah gani gani rahmet eylesin) hemen ellerine "sunar" öper başımıza koyar onların içimizin yağın eriten iltifat ve övgülerine mazhar olur böbürlenir şımarırdık...

tozlu topraklı sümüklü ve çıplak ayaklı, kirli pantolonlu, başı kabak çocuklar arasından o meraklı bakışların üzerimizde yoğunlaştığını bilerek hissederek ve rahatsız olarak yürürdük.. 'Kanal Caddesinden!!!' ilerler yukarıya çıkan bu yolun ilk sağa sapan sokağından dönerdik.. Yaşlı kadınların fısıltıları kulağıma gelir, arada bir aralarından bildik ve tanıdıklardan veya uzak

**"Merdivenden
sonra geniş ve
açık ferah salon,
ahşap döşeli
salonun hemen
sol tarafında halı
tezgahı bulunur
ve özellikle
Feriha Halam
burada bazen halı
dokurdu."**

O dönemlerde Yatağan

Yatağan... İlk çocukluk yıllarımdan itibaren hep hatırlarım. Otobüsten indiğimiz anda sanki apayrı bir ülkenin topraklarına gelmiş gibi farklı bir yerlerde olduğumuzu hissederdik: esrarlı ve derinlemesine apayrı bir dünyaydı burası bizim için.. Geniş köy meydanı, sarı-beyaz toprak rengi, toz, taşlıklar, ve meydanın etrafındaki kahvelerde oturanların dik, keskin ve ısrarlı bakışları.. Buradan yukarıya doğru yol alır, arıklarla bahçelere yol alan sular üzerinden atlayarak, toprak renkli kerpiç evler, duvarların evlerin önünde çömelmiş başı "dastarlı" marmalı"-öyle ya 'marmalı' derlerdi damalı koyu renklerden oluşmuş bir entere-san örtü idi- yaşlı genç kadınlar,

akrabalardan birinden mahcup hoşgeldin sesleri gelirdi.. Bu sokakta ki ağırlıklı olarak "Hacıkaracalar" sokağı veya "Kocahallar" sokağı denebilir, su arıklarından atlayarak yol alır ve ilerde sağda büyük ve muhteşem bir kapıyla karşılaşır ve hala kulağımda çınlayan çınlamasıyla, kapıya bağlı çingirak geldiğimizi ev ahalisine haber verirdi (o çingirak halen daha bendedir ve o güzelim sesi nostalji niyetine dinlerim).. O anı çocuk heveslerimizle heyecanla beklerdik.. Zira ne kadar büyük çışku, ilgi ve heyecanla karşılanırdık sarmaş dolaş olurduk Dedemle ve ninelerimle, Hilmi dayımla sonra halamlar ve çocuklarıyla...

Büyük haşmetli 'gocahallar' evinin gösterişli kapısı o tiz ince ve buruk çingirakla açılır ve kapının eşiğindeki taşlığın ötesinde düz toprak girişin sol yanı bahçe olup, iri taşlardan örülü bir bahçe duvarı uzanırdı. Ev sağ taraftadır ve iki katlı olup, kerpiç üzerine toprak sıvalı düz duvarları vardı. Bahçe duvarının hemen bitimindeki açıklıkta dibek taşı, hemen burada yine taşlık bir eşikten giriş holüyle yukarıya çıkan merdivenler, hemen solunda da alt katın ahır olarak kullanılan sahanlığı bulunurdu. İki geniş odalı ahırın hemen arkasında 'zere-zahire' ambarı vardı... ahşap merdiven, düz, temiz ve aşınmaktan parıldamış, buradan hemen sofaya çıkılıyor, burada solda tenekelerle kaplı el yıkama yeri, karşıda dışarı açılan bir kapıdan, yanda bulunan hamamın damına çıkılırdı. Sıcak yaz günlerinde burada açıkta uyunurdu. Bir defa burada yıldızlara baka baka yatıp uyuduğumuza hatırlıyorum. Merdivenden sonra geniş ve açık ferah salon, ahşap döşeli salonun hemen sol tarafında halı tezgahı bulunur ve özellikle Feriha Halam burada bazen halı dokurdu. Halı tezgahının solunda misafir odası vardı. Onun yanında da günlük işler odası. Salonun halı tezgahının tam karşısındaki açıklığının solunda yataklık veya yüklük vardı. Burada evin en gösterişli ve güzel yeri sağdaki sahanlık yani "hayat".... Burası açığa bakan, karşıda Çal dağı ve Yatağan evlerinin damlarına bakan manzaraya sahip, yazları serin olduğu için

Yatağan, Gocahallar evi: (soldan itibaren) anneciğim, haluk, arkasında Sıdika halam, Gocanamız, ben, arkamda Çerççi Ali dedem, ninem ve arkada ayakta duran Necati amcam; benim boğazım ak tülbentle sarılı; boğmacayım ve sürekli gark gark öksürüyorum... burası "hayat"... arkada "yüklük"...

Ali Dedemin tercihan dizini dikip karşılıklı babacığım ile oturup sohbet ettikleri bir yerdi. Burada aynı zamanda serinlikten dolayı tel dolap vardı. Merdivenlerin hemen bitişiğinde kapalı tahta sağlam dolaplarda un falan olurdu. Burası ne kadar güzel ne kadar özelliği olan şahane bir evdi. Rüya gibi geliyor şimdi bana, ama bu olağanüstü evi unutmam ne mümkün. Burada ortadaki geniş açıklığa salıncaklar kurulur ve her türlü yaramazlıklarımıza şaşılacak sonsuz tolerans ve hoşgörüle bakılır, alabildiğine şımartılırdık..

Burada ahşap döşemelerin üzerinde dikiş makinasının çekmecelerini çıkartıp otobüs yapar ve motor sesleri çıkartarak oynardım. Dikiş makinasından boş makaraları yine otobüs şeklinde tahtadan oyuncaklara monte eder saatlerce oynardım. Halı tezgahının başında genelde evin o sıralardaki en küçüğü olan Feriha Halam olurdu ve kıvrak el hareketleriyle ilmikleri hızla düğümleyip keskin bir bıçakla ani hareketlerle keser ve sıralar tamamlandıkça demirden ağır ince taraklı bir aletle pekiştirmek

Yatağan Gocahallar evi “hayatta”... Ali dedem, ben, Feriha halam, Kübra halam, Haluk -burada biz artık- “şehzadeyiz”

için tak tak tak vura vura sırayı tamamlardı. Seyreder ve özenirdim ve illa biz de biz de diye yapmaya kalkar beceremezdik. Sıra sıra iplerin üzerinde örnekler gider gelir yeşil kırmızı desenler halının üzerinde ilmik ilmik teker teker şekillendirilirdi. Misafir odasının kapısı ve diğer odanın da kapıları işlemeli güzel kapılardı üzerinde oyma güzel motifler vardı. Misafir odasının girişteki sağ yanında işlemeli tahta oymalara sahip raflar vardı yani “goraflar”..İçinde lokum kutusu, kandil ve diğer ıvır zıvır şeyler. Oda tam bir halı kalabalığı rengarenk bir odaydı. Ortada kalın Yatağan halısı, iki yanda yerde sıralı döşekler tam karşıda pencere tarafında divan. Sol taraftaki duvarda halı asılı olurdu. Hemen solda da halı tezgahına bakan küçük bir pencere, ama kalın duvarlardan dolayı pencere girintisi ayrıca bir raf gibi kullanılırdı. Dış pencereler küçük ama kalın duvarlarından dolayı burası serin olurdu. Pencere girintilerinde kırmızı “Gılsar bardağı” testilerde su ve kupa olurdu. Gelenler ya yer döşeklerinde yada divanda diz diker, bağdaş kurar sıra sıra otururdu. Kimsecikler olmadığı zaman bu odada Haluk’la ya da hala oğlu Mıstıfa (Allah gani gani rahmet eylesin) ile güreşir ortalığı birbirine katardık. Diğer oda, tam anlamıyla günlük her işin, herşeyin yaşandığı yürütüldüğü bir yerdi. Burada da yer döşekleri vardı ama bu odanın baş köşesi sürekli yanıp duran ocaktı. Sabahtan itibaren yanar sağ başında Ali dedem olur, iki büküm dizi dikili beli kanadı açık ocakla ilgilenirdi. Diğer yanda ise Koca ninem

elinde maşa ile yine iki büküm odun atar ateşi idare ederdi. Hep susar oturur dururdu. Onun arkasında biraz uzakta Hilmi dayım diz çökmüş otururdu. Gözleri yarı kapalı, iki büküm o da suskun oturur dururdu. Ninem, halam ve orada iseler diğer halalarım ortada ayakta harıl harıl iş işlerler düp düp hizmet ederlerdi.

“Hayat” evin balkonu gibiydi, Koca Çal dağına kadar uzanan Yatağan’ın yukarı kısmının evlerinin damlarına, bahçelerine, ağaçlara ve minarelere bakardı. Akşamüzerleri mavi mor ve puslu bir ufuk oluşur babamla Ali dedem karşılıklı sigara tütürür, sohbet ederlerdi. Arada ayaklarına dolanır, iltifat övgü almak için sokulurduk. Babamlar oradan buradan konuşurlar ve hayal ederdim hep, büyüyünce babamla böyle karşılıklı oturup konuşmayı sohbet etmeyi. Tel dolap burada olduğu için ninem, halalarım sıkça akşam ekmeği yaklaştığı için gelir gider babamla dedem bunlara takılır onlar da mahcup cevap yetiştirirlerdi. Annem de dastar örterdi başına ve sanki daha bir güzel olur ve bize bakar dururdu. Şımarıklıklarımıza sert tepki göstermeyeceğini bildiğimiz için artık iyice şımarır azardık ve her dediğimizi yaptırırdık. Bu evde tam birer “şehzade” muamelesi görürdük...

ORGANİZE İYİLİK

“Gücü kuvveti
olan varlıklı
kişiler yine
güçleri nisbetinde
mahallelerine
bir oda yaptırır
dayayıp döşer
ve gelenlerin
orada rahatça
konaklamasını
sağlardı.”

Yatağan Yardımlaşma ve Güzelleştirme Derneği hatırası. 1966-67 Yatağan Eşraflı toplu halde. Soldan ön sıra: Halil Selçuk, Abdurrahman Karakurt. Soldan 2. Sıra: Ömer Ağırbaş, Mustafa Akman, Mustafa Kaya, Ahmet Borucu, Bayram Can, Cevat Akşit, Ali Yürektürk, (Kravatlı kişi bilinemedi) Nuri Yürektürk, Hasan Uçaner. Soldan 3. Sıra: Hasan Ulutürk, Ahmet Ali Demirbilek, Ataullah Ergenay, Hilmi Akgün, Ramazan Bez. Soldan 4. Sıra: Hakkı Altıntaş, Osman Kalaslıoğlu, Kamil Dönmez. En üstte, Ramazan Özdemir.

Geçen sayılarımızın birinde mevlit yemekleri çerçevesinde fertler ve aileler tarafından yapılan iyilik ve hayır faaliyetlerine temas etmiştik. Bu faaliyetin canlı olarak devam etmesi ve nesilden nesile yaşatılması elbette büyük bir başarıdır. Ancak ondan daha mühimi bunun toplumsal bir refleks haline gelmesi ve istenildiğinde daha büyük hedefler için güçlerin birleştirilmesidir. Biz buna organize iyilik adını verdik.

Yatağan'da elbette eskiden beri ferdi olarak yapılan iyilik ve hayır işleri vardır ve bunlar biliniyor. Mevlit yemekleri haricinde en büyük iyilik hareketi dışarıdan gelenlerin konaklayıp doyuru-

labileceği odaların tesisi ve beldeye su getirme yoluyla olurdu. Geçmiş sayılarımızda bu konuyla ilgili çok sayıda yazıya yer verdik. Gücü kuvveti olan varlıklı kişiler yine güçleri nisbetinde mahallelerine bir oda yaptırır dayayıp döşer ve gelenlerin orada rahatça konaklamasını sağlardı. Buraların temizliği ve bakımı da orayı yaptıran kişilere aitti. Oda yaptıran kişi veya ailenin adıyla anılır gelenler için orada yakacak ve su bulundurulur ihtiyaçları karşılanırdı. Akşamları yemek ve içecekleri hazırlanır sabah da sıcak çorbaları gönderilirdi. Selçuklu döneminden itibaren Anadolu'da yaygınlaşan ribat, tekke ve hanlar da farklı amaçlar

Yatağan'dan bir kış manzarası

çerçevesinde olsa da esasta bir iyilik hareketi sonucu sayılabilir. Nitekim Yatağan'da en çok bilinen Yatağanbaba ve Abdi Bey Sultan tekke-leri de birer iyilik hareketi olarak varlıklarını geçen yüzyıla kadar devam ettirdiler. Yatağan Medresesi de bir iyilik hareketinin sonucudur. Medrese kurucusu Kayalar'ın Ömer'in oğlu Mustafa'nın kurduğu bu okul günümüzde başka bir formatta hizmetini sürdürüyor. Zaten bize bu yazıyı ilham eder çalışmanın bir tarafı da bir meşalenin nesilden nesile nasıl aktarıldığını anlatmak. 1700 başlarına dayanan bu kutlu çaba yeni nesillerce ama yine aynı amacı taşıyarak devam ettiriliyor.

Geçmiş dönemlerde Yatağan küçük bir köy ne olacak oradan diyenlere küçük bir örnek veriyordum. Başarılı Alman üniversitelerini bir araştırın bakalım nerelerde kurulmuş diyordum. Eskiler Şerefül Mekan bil mekin demişler. Eğer başarılı ilim adamlarımız varsa o belde büyüktür.

Bunun haricinde eskinin en önemli işleri dere-lerin üzerine geçit inşa etmek ve susuz belde-ye su getirmek varlıklı kişilerin yaptığı güzel davranışlar idi. Türk milletinin bu alanda dünya üzerinde çok büyük eserler meydana getirdiği biliniyor. Yatağan'da da dağdan künkler döşeyerek su getirilmesi önemli idi. Bilinenlerden 20. Yüzyıl başında inşa edilen Şevki Hoca suyu hala akmaya devam ediyor. Bu sudan kendisine bir çeşmelik pay alan kayınpederi Hacı Hasan'ın yaptırdığı çeşmesi de Orta Cami önünde gelen geçeni serinletmeye yetiyor.

1960 sonlarında oda hizmeti ve su getirme dışında gerek esnaf tüccar ve sanatkarların elin rahatlaması gerekse yurt dışına çalışmaya giden insanımızın birikimleri sonucu organize iyilik faaliyeti arttı. Kasabamızın yetiştirdiği önemli isimlerden Baha Akşit'in babası adına kurduğu vakıfla eğitim faaliyetlerine katkı hamlesi yanında Mustafa Cevat Akşit'in yine 1960 sonlarından itibaren ön ayak olduğu eğitim faaliyetleri hızlandı. Bu faaliyet zaten Yatağan'ın özünde olan iyilik damarlarını harekete geçirdi. Herkesin gücü nispetinde katkı yaptığı bu faaliyetler zamanla büyüdü ve bugünkü halini aldı.

Gerek ihtiyaç içindeki ailelerin birtakım ihtiyaçlarının karşılanması, açların doyurulması, açıkta olanlara ev temini, giydirme, mezarlıkların imarı, cami, okul, yol yapımı gibi bir kısmı şimdi devlet ve belediyelerce yapılan hizmetlerin yanında yine birçok konuda insanlar bir araya gelerek iyilik faaliyetinde bulunuyor.

Bazı zenginler önyak olsa da çalışarak ve az da olsa maddi kaynak sağlayarak toplumun hemen tamamının ortaya çıkardığı eserler de vardır. Orta cami bunlardan sayılabilir. Yine Orta cami vakfının Yukarı Karaçay köyündeki değirmeni bu tür iyilik hareketinin sonucudur.

Cumhuriyet döneminde imece usulü açılan yollar, imece usulü yapılan ilkokul ve camiler bu organize iyilik hareketinin günümüze kadar uzanmasını sağladı.

Günümüzde Devletin de çok önemli katkılarıyla Yatağan tarihinin en önemli günlerini yaşıyor dense yeridir. Şimdi iş, üzerinde çok büyük emek ve alınteri olan bu hizmetleri ilmi eserlerle taçlandırma aşamasındadır. Şu anda vakıf kütüphanesinde bulunan eserlerin incele-nip tıpkı basımlarından başlayarak günümüz ihtiyaçlarına cevap veren eserlerin kaleme alınması zamanıdır. Yatağanlılar elbette bunun için de gerekli çabayı gösterecektir.

Yatağan'ın kuruluş yıllarından beri iki sütun önemlidir. Birisi insanların dünya ve ahiret hayatını mamur edecek dini ve kültürel hayatın canlı tutulmasını sağlayan tekkeler ile medresenin varlığı. Bir diğeri de hem günlük ihtiyaçların karşılanması hem de güvenlik için yapılan demircilik ve barutçuluk zanaatları. Bu vatan içinde güvenli bir şekilde oturabilmek için birtakım ürünlerin meydana getirilmesidir. Bu da geçmiş yüzyıllarda barutçuluk ve demircilik olarak öne çıkmıştı. Günümüzde de bu çabayı dini ve sosyal ilimlerin yanında büyük matema-tikçiler ve fenciler yetiştirerek, teknolojiye başarılar elde ederek sağlayabiliriz. Buna dair gelişmelerin olduğunu sevinerek takip ediyoruz.

1950'li yıllardan sonra artan Organize iyilik hareketleri özellikle 1960'ların ikinci yarısından sonra yurtdışına çalışmaya giden işçilerimizin maddi manevi katkılarıyla yükselişe geçmiştir. Gerek Cevat Akşit hocamızın gerekse belediye başkanlarımızın öncülük ettiği bazı faaliyetlerde onların olağanüstü fedakârlığının büyük payı vardır. Cevat Hocamız bazı röportajlarında bu hizmetleri nasıl yaptığını anlatırken yurtdışındaki Yatağanlılar'ın nasıl büyük yardımlar-da bulunduğuna temas etmiştir. Bu faaliyetlere Yatağan esnaf ve sanatkarları, Yatağan eşrafi da destek vermiş, öncülük etmiştir. Dergimizin kapağında bulunan resim bu faaliyetlerden birisinin hatırası olarak kayıtlara geçmiştir.

. Damardından Geçenler .

GULLAM HASAN AMCA

Uyku yüzünden Pazar geçmiş

Bunatlan (Bınakların) Hasan Ali amca'yı çok az hatırlıyorum. Evlerinin önünde büyük bir dükân vardı. Rahmetli Hacı Mehmet abiyle Osman abi çalışırlardı. Arada bir gürültülü sesler gelir, bağırış çağırış gibi olur, bütün mahalleli:

- Ne oluyor? diye merak ederdik. Mehmet abiyle Osman abi dükânda kapışverişlermiş!

Bu olay sabahtan olduysa ikindiden sonra damadında otururken büyükler kavga eden gençlere nasihat eder barıştırlırlardı. Babalarına da "arkadaş çocukları idare et!" diye serzenişte bulunurlar, her şey tatlıya bağlanırdı.

Bu tür kavgalar her yerde oluyordu. O zamanın kıt imkanlarıyla, varlık- yokluk içinde bir arada yaşamak ve çalışmak zorunda olmak kolay da değildi. Neyse ki damardı ahalisi vardı da işleri tatlıya bağlardı. Damardı ahalisi dediğim bir nevi aksakallılar heyeti gibi bir şeydi.

Damadında oturanlardan biri de Gullamlan Hasan amca idi. Ağzı iyi laf yapar, iyi uyur, iyi koşar- iyi değil - ama sigarayı da çok içerde. Gerçek bir sigara tiryakisiydi.

Hacı Arif Kaya abi, gençken arkadaşlarıyla kahveden gelirken Gullamlan evin yanına gelince, Hasan amca:

-Gençler gelin bakalım iki beşlik bozalım, ne var yok bazar yeri yanında? deyip söze başlar, sabah ezanı vakti yaklaşana kadar sohbeti uzatırmış. Arif abi eve gelince goca kapıyı hafif açar, çanı tutar, kapıyı yavaşça kapatırmış. Yukarı çıkıp oda kapısını açınca babası Hacı Terzi:

- Arif ne oluyor oğlum? deyince,

- Buba ayak yolundaydım, deyiverirmiş. Böyle deyip savuşturmuş ama gece uykusuz kaldığı için de gündüz çalışırken uyuklarmış. İşi üretmezmiş. Hacı Terzi dedem:

- Oğlum kahveye gitme uykunu alamıyorsun bak işler kalıyor, der-

**"Hasan amca
Ramazan ayında
öğleden sonra ev
halkını kırıp geçirir
bağırır çağırırmış.
Aksam üstü olunca
üst katta pencereye
ardılır bir elinde
çakmak bir elinde
sigara her gelen
geçene:
- Saat kaç? diye
sorarmış."**

Gullam Hasan'ın oğlu Gullam Mustafâ (sağda) arkadaşlarıyla bir sohbette.
(Foto: KeFe)

Gullam
Hasan'ı ya-
rışta avkırtan
(aldatan)
Dervişler'in
Mustafa
amca.

miş. Yatağan'da genç bir insana "Kahveye gitme!" demek bir nevi "Evden defol git!" demek gibidir. Arif abi kahveye gider ama geliş yolunu Tramlar'ın, Hallefendiler'in oradan yaparmış. Bunları bize anlatırken

- Hasan abinin sohbeti tatlı ama ertesi günü acı olurdu, derdi.

Hasan amca uykuyu çok sever demiştik. Bir defasında Garük (Karahöyük) pazarına gitmek için Dernek günü (Salı günü) ikindinden yola çıkar. Çamlığın altında gelince hayvanları otlatmak için bırakır. Kendisi de dirsek keyfi yaparken yan gelir uyur. Sonra kalkar güneşe bakar "biraz uyumuşum" der yola çıkar. Aşağıdan insanlar gelmektedir.

- Gullam nereye gidiyon, derler. O da:

- Siz nereden geliyorsunuz? diye sorar.

- Bazardan geliyoruz, deyince,

- Şöyle hayvanları azıcık gezdiriyordum, der. Yani yirmi dört saatten fazla uyumuştur. Hasan amca pratik bir zekâ ile anında cevap vermiş, uykuyu yüzünden o gün Garük Bazarı'nı kaçırdığını ele vermemiştir!

Aşağı kaveye kadar yarış

Kayını Dervişlerin Hacı Mustafa dayı medrese yanındaki evlerinde otururken:

- Enişte hızlı koşuyon amma ben bisikletle senden daha hızlıyım der.

- Yarışalım,

- Nereye,

- Aşşa (aşağı) caminin karşısındaki Kara Mehmet'in kahvesinin kapısını elleyip dönmesine!

- Tamam derler. Mustafa dayı bisikleti çıkarır, biner. Hasan amca:

- Sen git der yani avans verir. Hacı Mustafa dayı hızlıca Çakırların oradan döner ve abisi Mümtaz'ın evinin koca kapısının arkasına geçer. Gullam Hasan amca kapının yanından geçer, biraz ilerde durur.

- O kadar hızlı gitmeceğdi canım diye söylenir. Mustafa dayı sokağa çıkar. Çonnan Musa amcanın evinin yanındaki Hasan amca'yı çağırır beraber eve giderler. Enişte abimin kapısına zor girdim nerdeyse yakalanacaktım sana der. Hasan amca:

Bu kadar gidemeyecekti diye şüphelendim de durdum der.

Hacıuslar odasında bahar ağzında gece oturulmaktadır. Gullam amca fosur fosur sigara içiyor. Misafir Abaşı da ona bakıyor. O arada Koca Şakir Hasan amcaya göz eder:

- Aşağı gavenin kapısını elleyip dönene şu aldığım çakmağı vercen, der. Abaşı:

- Ben iyi koşarım der. Başka kimse çıkmayınca Hasan amca:

- Bari ben koşayım, der. Abaşı merdivenden indiği gibi babıçları giyip:

- Ben bu cigara iceni yenerin, deyip koşmaya başlar. Abaşı Çevrek Mescid'ine geldiğinde Hasan amcaya koşmaya başlar. (Curabylen evinin aşağısında altı dükkân üstü bos olan mekan çevrek mescididir.)

Abaşı gavenin tokmağına dokunduğunda Gullam amca bir dönüm geridedir. Dönüşte Gullam amca Abaşı'ya yaklaştığında ayağını tapırdadır. Abaşı çakmak benim olcek diye hızlanmaya çalışmış. Hacıuslar odası merdiveni ne uç adım kala Hasan amca Abaşı'yı geçmiş merdivene önce dokunmuş. Yukarı odaya çıktıklarında Abaşı:

Çakmak da caktı ha! Üç adım dayanamadım! demiş. Koca Şakir de:

Hasan, Abaşı'yı yendin! Al bakalım, çakmak senin! diye çakmağı güya vermiş.

Ramazan Bunalımı

Hasan amca Ramazan ayında öğleden sonra ev halkını kırıp geçirir bağırır çağırırmış. Aksam üstü olunca üst katta pencereye ardılır bir elinde çakmak bir elinde sigara her gelen geçene

- Saat kaç? diye sorarmış. Bazen da

- Bu saatler hep yanlış gösteriyor, doğru göstereni yok mu? diye söylenirmiş. Top atılıp bir yudum su içip ardından bir sigara yakıp birkaç nefes aldıktan sonra melaike gibi olurmuş.

Gullam Hasan amcanın Terbioğlu'yla kavgaları hiç eksik olmazdı. Ben köyde hâkim veya savcının keşfe çıktığını Karabeylerin Mustafa ağanın ölümü ile Gullam Hasan amca ve Terbioğlu'nun kavgasında gördüm.

Gullam Hasan amca siyasi bir kişilikti. Bir tarihte bir heyet halinde Ankara'ya gitmişler. Ulus'ta Atatürk heykelinin bulunduğu yerde bir kalabalık vaziyette dururken Bekir Çavuş rahmetli, Gullam Hasan yanındayken, heykelin yanında gelen geçene:

Gullam'ı gördün mü? diye sormuş.

Hanımı Hayriye halam, dedemin kız kardeşi Aşa halanın kızıydı. Çocukları Mustafa ağa, Yurdanur abla ve Ummanı'dır.

Amacımız laf ü güzaf, güft ü gu yani boş söz, onun bunun dedikodusu değil, bu kıssalarda hisse aramaktır. Efendim her ne kadar sürçü lisan ettik isek affola!

Dünyadan geçenlere Allah rahmet eylesin, geride kalanlara hayırlı ömürler versin.

HAFIZ DEDENİN OĞULLARI

“Zühtü Hoca, mülayim, mütebessim, tatlı dilli bir insandı. Öğrencilerine yanlış yaptıkları zaman yine iltifat eder, yanlışın üzerinde çok durmazdı. Çevre köylerden bile pek çok öğrencisi vardı. Hafız İbrahim Hoca ise sert, titiz, hata affetmeyen bir hocaydı. Kendine has Kur'an okuması vardı. Kelimeleri uzatmaz, kısa ve düz okurdu.”

Yatağanda kime hafız hocayı sorsanız size orta camii imamı Hafız İbrahim Karacayı gösterir. Bizim kuşakta pek çoğumuz Kur'an okumasını ondan öğrendik. O dönem köyde kuran dersi veren iki hoca vardı: medrese vaiz ve hocalarından Zühtü Akşit, Ortacamii imamı Hafız İbrahim Karaca.

Zühtü Hoca, mülayim, mütebessim, tatlı dilli bir insandı. Öğrencilerine yanlış yaptıkları zaman yine iltifat eder, yanlışın üzerinde çok durmazdı. Çevre köylerden bile pek çok öğrencisi vardı. Hafız İbrahim Hoca ise sert, titiz, hata affetmeyen bir hocaydı. Kendine has Kur'an okuması vardı. Kelimeleri uzatmaz, kısa ve düz okurdu. Namazı çok hızlı kıldırırdı. Bir gün çok hızlı namaz kıldırıldığını söyleyen cemaatinden birine, “Ben imamım, imam mı cemaate uyar, cemaat mi imama uyar?” demiştir. Elindeki tahta çubuk, yanlış okuduğumuz zaman yerinden kılmıdamazdı. Hatalı okunan yerde, çubuğu tutardı.

Hafız İbrahim Hoca, Hassünler sülalesinden Molla Yusuf kızı Zühra ile evlenir. Hafız İbrahim Hoca'nın ilk görev yeri Honaz'ın Ovacık Köyüdür. Rahmetlik babam Akif Şenel, iki eşeğe yükleyebildiği kadar eşya yüklemiş ve onları Ovacık köyüne yerleştirmiştir. Bugün hala düşünürüm, iki eşek ile ne kadar eşya götürülebilir? Yokluğun, yoksulluğun boyutunu hatırlamak bile istemiyorum.

Hafız İbrahim Hoca, uzun süren askerlik döneminden sonra memleketine dönmüş, 1941 yılında Ortacamide imamlığa başlamıştı. Bu arada, kısa bir dönem muhtarlık yaptı. Muhtarlığında, doğruluk yapacağım derken özellikle yakın çevresine zaman zaman zor şeyler yaşatmıştır. Üç eteği yasak-

lamasından sonra önce kayınvalidesinin üç eteğini kesmiş, kamu borçlarının ödenmesinde borçlu listesinde ilk sıraya kayınpederi Molla Yusuf'u koymuş ve icra yoluyla alacağı tahsil etmiştir.

Bir gün cami çıkışında ayakkabısının tekini bulamaz. Cemaat toptan hocanın ayakkabısının tekini aramaya başlar. Bir müddet aradıktan sonra, cemaatten birisi, hocanın ayakkabısını, hocanın ayağında görüp, hocam ayakkabı ayağında, bize ayakkabı aratıyoursun, der. Hoca da bunun üzerine ayakkabısının tekini dışarıda bırakıp, diğer teki ile camide namaz kıldırıldığını anlar. Ve “artık emeklilik vaktimiz geldi.” diye söylenir.

Hafız İbrahim Hoca'nın Zühra ile evliliğinden sırasıyla Muh-sin, Nazmi, Rasim, Leyla ve İkbâl isimli beş çocukları olur.

Çocuklardan en büyük olan Muhsin dayı, 1923 yılında Yatağan'da doğdu. Hareketli, çalışkan, çok tatlı muhabbet eden bir insandı. Ormanıcı olarak, Yeşilyuva çevresindeki orman arazilerinde çalıştı. Daha sonra Ziraat Bankası'na geçti, iki yıl Kuşadası'nda çalıştıktan sonra İzmir'in Torbalı (Tepeköy) ilçesine tayin olmuştur. Burada eşinin adına bir kuruyemiş dükkanı açmış hem bankacılığı hem esnafılığı beraber yürütmüştür.

Eşi Saniye ile olan evliliğinden Halide, Halit, Nuran ve Hakan olmak üzere 4 çocukları olmuştur.

Hafız İbrahim Karaca ve oğulları Nazmi, Rasim ve Muhsin

Tepeköy’de çalışırken eski arkadaşlarından Köpekçi ..I akabı ile tanınan akrabası ziyaretine gelir. Mesai bitmek üzeredir. Bankadan beraber çıkarlar. Yolda Bel-ediyenin yaptırdığı tuvaleti görünce, akrabası ihtiyaç gidereceğini söyleyerek tuvalete girer. Muhsin dayı, dışarıda beklemektedir. Gelen geçene her seferinde, içeride arkadaş olduğunu ve onu beklediğini söylemekten bunalmıştır. Neyse ki, çok daha fazla beklemeden akrabası gelir ve “Çok teşekkür ederim Muhsin, belediye de ayrıca tebrik ediyorum. Bu kadar güzel bir tuvaletten çıkmaya gönlüm elvermedi, o yüzden seni biraz beklettim, kusura bakma” der. Biraz daha birlikte yürüdükten sonra Muhsin dayının evinin yakınlarına gelirler, Akrabası, Muhsin dayıya gelmesinin amacının borç para istemek olduğunu, çok sıkıştığını, eve çıkmayacağını, biraz borç alıp gödeceğini söyler. Muhsin dayı vermek istemez. Bunun üzerine akrabası, senin evine girmem, gece gelir kapının önüne yatarım, gelen gece bekçisine de bu benim akrabam olur, beni eve almadı bu yüzden kapının önünde yatıyorum derim.” diyerek Muhsin dayıyı korkutur. Muhsin dayı akrabasının böyle bir şey yapabileceğini bildiği için istediği kadar olmasa da bir miktar borç verir.

Muhsin dayı çok hoş sohbet bir insandı. Bu muhabbetlerin birkaçına ben de rastladım. Ortacaminin tamirâtı için taş gerekmişti. Babamla (Akif Şenel) Muhsin dayıya taş taşıma görevi düşmüştü. Muhsin dayının kendisinden dinleyelim; “İki üç eşek onda var, iki üç eşek bende var. Bir kuş geldi, öttü. Dayım arkamdan, Muhsin o kuş ne diyor? diye sordu. Ben de bilemedim dayı dedim. Ben söyleyeyim dedi. “Kara kara kara.” Beni hep arap diye kızdırırlardı. Boş bulundum. “Anan anan” diye ötüyor dedim. Bir anda eşekten indiğini ve bana doğru koştuğunu hatırlıyorum. Gerisini anlatmaya lüzum yok.”. Muhsin dayım olayı anlatırken, yüzüne bakıyorum. O mimikler, o kaş göz işaretleri, sanki yeniden dayak yemiş gibi, o kadar güzel anlatırdı ki.

Muhsin dayım, 1975 yılında babamın hacda olduğu bir tarihte vefat etti. Hac dönüşü yapılan yemeğe Muhsin dayı öldüğü için oğlu Halit katılır. Yemektekiler Muhsin dayının öldüğünü söylemeyelim, sonra yavaş yavaş anlatırız diye düşünürler ancak, Yassıhöyükli bir hoca, babama “Akif, Muhsin’i orada mı duydu, yoksa burada geldiğinde mi söylediler?” diye sorar. Bir sessizlik olur, babamın elinden kaşığı düşer. Yassıhöyükli hoca, yıllarca, nasıl böyle bir hata yaptım diye hayıflanmıştır. Muhsin dayımın aile bağları sağlamdı. Sülalesini severdi. Yolda bir sefer ailesini ve yakınlarını toparlar, dağda piknik yapmaya götürürdü. Öldüğünde, 52 yaşındaydı. Hayatının en verimli çağında onu kaybettik. Mekanı cennet olsun, Allah rahmet eylesin.

Hafız İbrahim dedenin ikinci çocuğu Nazmi Karaca, gerek kendisi gerekse diğer yazarlar tarafından Yatağan dergisinin geçmiş sayılarının pek çoğunda yer aldığı için ayrıca bu yazıda değinmeyeceğim. Allah rahmet eylesin, mekanı cennet olsun.

Hafız İbrahim dedenin üçüncü çocuğu Rasim Karaca, 1935 yılında Yatağan’da doğmuştur. Yatağan dergisinin geçen sayısında İlhami İbrahim Şenel’i anlatırken Rasim Karaca’ya da yer vermiş ve ikisinin geç de olsa Acıpayam ortaokuluna gittiklerini anlatmıştık. Rasim Karaca, daha sonra ortaokulu Muhsin abisinin yanında, Çivril’de bitirmiş ve Denizli Lisesine kaydını yaptırmıştır. Büyük zorluklarla eğitimine devam etmektedir. Bir gün yürüyüş yapan Denizli valisi ile,

Gazi İlkokulunun önünde karşılaşırlar. Rasim abinin, elbisesindeki yamalıklar, ayakkabısının deliklerinden çıkan parmakları, valinin dikkatini çeker. Veyardım etmek için Rasim abiye çağırarak, “Evlat, adın ne senin?” diye sorar. Rasim abinin canı burnundadır. “Sana ne benim adımdan” diyerek Valiyi tersler. İşin kötüye gittiğini gören vali, sessizce oradan ayrılır. Vali, daha sonra Rasim abiye bularak bir miktar yardımda bulunur. Rasim abinin, bu ilk vali tersleyişi olmayacaktır. Hatay Kadastro Müdürlüğünde çalışırken resmi göreve gittikleri araç kaza yapar ve şarampole düşer. Arkadaşları Rasim abiye nöbetçi tutarak, Hatay’dan çekici getirmeye giderler. Bu arada her gelen nasıl oldu, ne oldu diye merakla, Rasim abiye soru sorar. Nihayetinde, Rasim abi bu sorulardan iyice bunalmıştır. Bu arada, Hatay valisi oradan geçmektedir. Rasim abiye ne olduğunu sorar. İyice bunalmış durumda olan Rasim abi, “Sana ne be adam, git işine” diye karşılık verir. Vali, sessizce oradan ayrılır.

Denizli Lisesinde eğitimini bitirdikten sonra, üniversite giriş sınavlarında Ankara Hukuk Fakültesini kazandı. Ankara’da, bir haftaya yakın, iş veya yardım şeklinde masraflarını karşılayacak bir sponsor aradı. Sonunda, cebinde bir Denizli bileti kadar para kaldı. Son parasıyla, Denizli’ye bilet alarak döndü. Liseyi beraber bitirdikleri dört arkadaşları, bunlar Emin Turgut, Kaya Uyar, İlhan Sözen ve Rasim Karaca’ydı. İlhan Sözen ve Kaya Uyar vali oldular. Emin Turgut hakim ve savcı olarak çalıştı. Rasim Karaca ise, Zirai Donatımda, Tapu Kadastro Birliklerinde memur ve idareci olarak çalıştı. Üç arkadaşı ile, hiçbir zaman ilişkileri kesilmedi. Sürekli birbirlerini ziyaret ettiler. Hukuk fakültesinin eğitimini tamamlasaydı, Rasim Karaca da iyi bir avukat, iyi bir bürokrat olabilirdi.

Doğruların doğrusu diye tanınan Hafız İbrahim Hocanın oğlu Rasim Karaca da babasını pek aratmazdı. Bir aybaşı bana biraz para lazım oldu. Rasim abi, kayın-pederimdi ve üç aylığını o gün almıştı. Abi, iki gün sonra vereceğim, bana para lazım dedim. O da bana, ben kiramı ayın linde öderim, bu nedenle başka bir yerden para bul dedi. Ben, kirayı ayın 3ünde versen olmaz mı, diynce olmaz dedi. Kirayı ayın linde ödeyeceği konusunda anlaştığı için, bir kez olsun daha geç bir tarihte ödememişti.

Emekli olduktan sonra bir süre boş gezdi. Sonra, bir akücüde muhasebe işleri ile ilgili bölümde çalışmaya başladı. İşini seviyordu ve gayet güzel bir işi vardı. Bir gün patronu ile otururlarken telefon çaldı. Patron, Rasim abiye açması için işaret etti. Telefonu Rasim abi açtı, patronunu arıyorlardı. Seni arıyorlar dedi, telefonu patrona uzattı. Patronu, kim arıyormuş, diye sordu, Rasim abi arayanın ismini söyleyince Rasim abiden, kendisinin orada olmadığını söylemesini istedi. Rasim abi, sen onu sonra bir daha ara diyerek telefonu kapattı. Birkaç gün sonra aynı olay tekrarlandı. Rasim abi, istifasını yazıp işi bıraktı ve eve geldi. “Yalancı herif, yalanlarına destek için adam arıyor. İş için adam aramıyor, ben orada çalışmam” dedi.

Rasim Karaca 1959 yılında Göveçlik köyünden Molla Mustafa kızı Muazzez Tahracı ile evlendi. Bu evlilikten, Hilal, Nihal, İbrahim, Rüyal ve Ahmet Şefik olmak üzere 5 çocukları oldu. 1993te ağır bir kalp krizi geçirdi. İzmir’de 8 saat süren bir ameliyat sonucunda tekrar ayağa kalktı. Ancak devam eden süreçte, bir türlü sağlığına kavuşamadı. 1994 yılında vefat etti. Allah rahmet eylesin, mekanı cennet olsun.

YOL MEDENİYETTİR!

“Bak şimdi Yatağanın teknoloji merakına... Otobüsün ön kapısı otomatik açılıp kapanıyor. İslamların Ömer ağa parmağını araya sokup denedi. Kapı kapanınca zor kurtardı parmağını. İlk geldiğinde Köy içinde tur atıyoruz. Sığamayanlar yandan yürüyor. Köycek sevinç, coşku, keyif gırla. “

Kuyucak ve Yeşilyuva istikametindeki yolun Kurşuntepe kısmı.

Önce yolun olacak, Dünyaya ulaşsın. Yatağan'ın Denizli'ye yolu Kızılhisar Kalın Harman yeri'nden, çaydan geçerci. Çay sahipsiz. Ama sel, ardından çamur. Geç geçebilirsen. At arabalarıyla geçilmiş, şimdiki arabalar patinaaj yapıyor, geçilmiyor. Yol yandaki tarlalarda olsa biraz yüksek, sel uğramaz. Kızılhisarlı tarla sahipleri izin vermiyor. Kızılhisar jandarma komutanının eşi Yatağandaebe... Bak şimdi sen... Komutana gidip çare aranıyor. Komutan diyor ki; ilkokul çocuklarının eline kazma kürek verelim, ipi çekin, kazmayı vurun. Tarla sahipleri bana şikâyet gelecektir. Bende parmak kadar çocuklara ne yapabilirim ki diye işi savsaklarım, siz de o arada büyüklerin gayretiyle ham da olsa yolu açarsınız. Başöğretmen Fehmi bey (Fehmi Yalın) çocukları organize eder, babam gillerde büyükleri. Hürre, şimdi hala kullandığımız Serin-hisar, Denizli yolu açılır. Birinci dünya savaşından çıkmış, imparatorluğu yok edilmiş, fakir bir ulus için hiçbir şey kolay olmadı. Ama başardı...

Yol medeniyettir.

Acıpayam'a, çaydan çıtlık yolundan Apa köyü içinden, kahvenin iki derslikli okulun yanından gidilirdi. Apa'da okul sağda, su

birikintisi soldaydı. Soldaki su birikintisinde ÖRDEKLER olurdu, Yatağanda su birikintisi yok. Biz ördek mördek bilmezdik. Onların sesi hala kulağımda. Yol güzel, iyi de kışın çamur. Babam dedemin atını alır köyün işleri için Acıpayam'a onunla giderdi, Kemiksizlerin Mustafa amca Tarım kredi müdürü, Ralley marka bisikletiyle o köylere giderdi. Eee, kışta ve de selde yollar kapalı. Çamur... Köyün ihtiyar heyeti düşünüp taşınmış. Arkadaş, nüfus artıyor, işler artıyor, bu yolla bu iş yürümez... Aşşa Harmanyeri, Bekmez iğdeler, Mezarlığın ortasından sola, oradan direkt Karahöyük. İp çekildi. Güzel. Hadi bakalım Yatağan, Yüreğil, Kuyucak ve hatta Kocapınar, Ayaz halkı İMECE usulü, kazma kürek yol yapıldı. Bir güz günü bitmişti. Bu başarı kutlanmaya değer mi, değer... Mahya yaptık. Kazanlar dolusu yiyecek içecek. Gel gör ki; bir yağmur, bir yağmur... Halk, bu berekettir, mükafattır, yürü... Çamurun içinde, koca yağmurun altında MAHYAYI yaptık. Kötü mü oldu? O yolu hala kullanıyoruz.. Bu memleketin böyle böyle bu günlere geldiğini bilmeyenler öğrensin isterim...

Yol medeniyettir.

Bizim köyden kefe yaylasına, Kocapınar'a Karaçay'a, Kızılyer'e Kocabaş'a yol yok. Var da anca at, eşekle gidersen, patika. Kocapınar Kızılhisar nahiyesine bağlı, Acıpayam ilçesine bağlı, Her zaman oralarda işleri var. Kefe yaylası Yatağanlılar için uğrak yeri. Ama yol yok. Kocapınar muhtarı İsmail Oral (daha sonra benim kayın-pederim oldu) babamla bu yol işine kafa yoruyorlar. Motorlu taşıtlar falan çıktı, bi yol lazım. İyi de araç yok, para yok. Acıpayam orman dairesi müdürü Yatağanlı Mehmet Özkan. Hah şimdi bulduk...Müdürüm, kesilen orman ürünlerini ilçe deposuna taşımak için bir yol olsa fena mı? (Gavilli dövüş.) Tamam, güzel fikir, hemen oraya bir yol yapalım. Orman yolu yapıldı, şimdide otobüsler bile geçiyor. Ne güzel...Kuyucak yolu biraz daha geç açıldı. İmkanlar biraz daha iyiydi. YSE greyderleri Kurşuntepe'yi yardı, Kuyucak girişindeki yaşlı kadının erik ağacını kesip yolu açabilmek için babamla muhtar davulcu Osman akla kararı seçtiydi... Kadın ikna edildi, yol Yeşilyuva'ya kadar iyi kötü açıldı. Maksat jandarma karakoluyla ulaşımı kolaylaştırmaktı. Çünkü Yatağana gelen jandarma erleri gelirken dere tepe yorulduk diye giderken tutukluların sırtına binerlermiş. Yetim çocuklarının kurduğu Yatağan yönetimi buna izin veremezdi... Yol kısaltıldı, düzeltildi. Sorun çözüldü. Zaman içinde karakol Kızılhisar'a aktarılınca artık bu yol Yeşilyuvalılar'a kaldı. Ama bi bahaneyle Yatağan çıkmaz sokak olmaktan kurtuldu. Sanırım bazı Yeşilyuva araçları bu yolu tercih edip Yatağandan gelip geçiyorlardır. İşte böyle böyle, adım adım, gıdım gıdım bu günlere gelindi...

Hakkıca'nın tırtırı.

1950'li yıllar. Hakkıca (Semercilerin Hakkı Baykara) entellektüel adam. Motorlu taşıtlardan haberdar. Şimdiki dört çekerli jip kadar büyüklükte bir araba getirdi köye. Şehire falan insan taşıyacak. Çok güzel. Gelgelelim sabahları çalışmıyor. Gökçülerin Ali aga, hapçı Ahmet, berber İsmail falan aşağıdan, yukarıdan köyün gençleri kök odununa çivi çakıp zincir bağlamışlar, sabahları köy meydanında (şimdiki belediye meydanı) kim daha uzağa sallayabilir yarışı yapıyorlar.. Hakkıcanın tırtırı arka sokakta, itilip kaktırılıp çalıştırmak ister yola çıkacak. E, gençler hazır. Kaktır bakalım... Her sabah böyle... Hakkıca bıktı, arabayı sattı attı başından ama köy birşey öğrendi. Motorlu taşıt şart. Köy muhtarlığına valilikten bir araç kapıldı. Dört teker, bir motor ve şase. Hacımehmetler'in yanı, çancı Osman'ın evin önüne bir tezgah... Önce armut ağacından ahşap iskelet, sonra DKP sactan bir kaplama, ardından sentetik tiner içeren boya (tiner kokusunu hala unutmadım), arkası muşamba kaplı, iki tarafında oturak. Al sana lüks bir BİNİT. Karahöyük pazarı senin, Haftada bir gün Denizli benim. Genç nesil sanmasın ki şimdiki uçak misali otobüsler o zamanda vardı da biz bilmedik. Apa ovasına zirai ilaçlama uçağı düşmüş. Köycek "uçak nasıl bir

şey" diye oraya taşınmıştı...Şavkhocalar'ın At arabasından, goca Şakir'in kağnisından başka bir şey mi görüyorduk.

Yol medeniyettir. Yolun varsa DÜNYALISIN.

Zar zor Denizli'ye, Acıpayam'a, Kuyucak'a, Kocapınar'a hatta Kocabaş üstünden Ankara yoluna ulaşabilecek yollar iyi kötü yapıldı. Artık Yatağan'ın yolu bütün dünyaya açılmış oldu. Şimdi sıra geldi BİNİT meselesine.

Hakkıca'nın tırtırı açılışı yapmıştı. Arkasından Köy malı "muşamba kaplı yürüyen otel". Rahattı mübarek, otel gibi. Şimdiki nesil içine bile girmez de. Neyse, nüfus artıyor, dışarıda işler çoğalıyor, doğru dürüst bir otobüs lazım. Tamam, belediye İF marka İtalyan malı bir kamyon aldı. "Köyde vatanperver bir idare, mecliste Baha Akşit (Denizli milletvekili) bi kamyonda mı alamayalım? Alındı. Bursa'da otobüse dönüştürüldü.

Bak şimdi Yatağanın teknoloji merakına... Otobüsün ön kapısı otomatik açılıp kapanıyor. İslamların Ömer ağa parmağını araya sokup denedi. Kapı kapanınca zor kurtardı parmağını. İlk geldiğinde Köy içinde tur atıyoruz. Sığamayanlar yandan yürüyor. Köycek sevinç, coşku, keyif gırla. Giriş kapısının içinde kumbara vardı. Yolcu parayı oraya atıp yolculuğuna devam edebilirdi. Medeniyete bakar mısınız?

Başka bir yerde var mıydı sanırsınız. Neyse, İtalyanların o arabası biraz şaşkın çıktı. Satıldı. Yerini kim doldurdu? Yüreğilli Hacı Halla. Otobüs Yatağan'dan sabah ezanı okununca şöför Hüseyin'in kornaya basmasıyla hareket eder, öğleyn saat birde geriye yönlenirdi. Cankurtaran'da bi saat mola. Çok değil mi? Hayır. Çünkü o arabalar o toprak yolu çıkarken su kaynatıyordu. Bekleyeceksin. Ha dersin ki "öğlen sıcakında niye yola çıkıyorsun? Arkadaş hem giderken hem de gelirken o taşlı yollarda lastik patlardı. En az bir saat lastik yamama molası. Akşama mı kalsın? Sonraki yıllarda belediyenin kıdemli şöförü Yüreğilli Şimşek'in hiç lastik yamamadan gidip geldiğini duymadık. O kadar mı şaşkıncı o lastikler? Sade lastikler değil tabi, yollar. Taş çakıl dolu ve insanlar ona da razı... Şimdiki yollar kaymak kaymak... Rötär kaçınılmazdı. Bu da iyiydi bi yerde. Acıkanlar, parası bol olanlar Cankurtaran kebabı yer doyunurlardı... Çay da var. Üstelik soğuk çeşme suyu da bedava. Sağ salım geriye dönüş. Şöför Hüseyin'in köprüde kornaya basmasıyla aracın geldiği duyulur, bekleyenler pazaryerine birikirdi. Daha sonraki yıllarda güzel, daha modern taşıtlar geldi. Çakmakçılar'ın Burhan'ın Thames'i, Cıpci Hasan'ın jipi, Paşaların pampır M. Emin ağanın dolmuşu, falan filan derken ülke kalkındıkça imkanlar genişledi. Mercedes otobüslere bile bindik. Yollar düzeldi lastikler patlamaz oldu. Yolculuk programı değişti. Şimdilerde her saat başı mercedes minibüsler, taksiler, ohh şükür ulaşımında sıkıntı kalmadı.

Şehitlerin ve edilenduaların hatırına bu ülke fazla sürünmedi. Sakarya erken ayağa kalktı.

Prof. Dr. Tuncer
BAYKARA

AMCAZADEM TURAN BAYKARA

(1945-1994)

Turan, babamın küçük erkek kardeşi Emin Amcamın ilk çocuğudur. Arasırabize, Yatağan'a geldiklerinde artık ağır olduğundan onu kucaklayamaz ama, küçük kardeşi Kürşat'ı kucakta, ama güçlkle taşıyabilirdim. Turan da babasının görevi gereği genellikle Acıpayam'da hatırlarım, hem orada annesinin tarafı, nene ve dedesi de vardı. Olağan bir çocukluk ve orta öğretim sonrası, Yüksek eğitimi için onu Amcamla birlikte İstanbul'da, Fatih'in içerlek semtlerinde hatırlıyorum. Fizik tahsili yapıyordu.

Derken göremez oldum, meğer Ankara'da Siyasal Bilgiler'i kazanmış ve oraya gitmiş. Orada Ali Birinci'nin sınıf arkadaşlarından birisi imiş.

Turan, sınıf arkadaşlarından birisi ile evlenmesi ailesi için mesele olmuşsa da babamın da araya girmesiyle halledilmişti. Sonraki yıllarda Fransızcasını daha da geliştirdi. Nitekim vefatından önceki yılda Finlandiya'da görevli idi. Annesi Ergün yengemi de yanına davet etmiş, bir süre yanında oturmuştu yengem.

Turan'ndan unutamadığım yardımlarından veya vesilelerinden birisi, doktoramı tamamlamak üzere 1968 güzünde gittiğim İstanbul'da kiralık ararken Tur-

*Ben önde Kamil Amcamın yanındayım,
Turan ise benim sağ gerimde.*

an'dan güzel bir haber duymuştum. Arkadaşı Yüksel Gözen, Galatasaraydaki sadece bir L salon ve mutfak tan oluşan dairelerini boşaltacakmış; burası biz üç bekâr asistan için yeterli idi. Tuncer Baykara, Fikret Türkmen ve Enver Konukçu.

Askerliğimin Polatlı günlerinde, Ankara Kavaklıdere oturuyordum ve bazen oraya gidip sivilleri giyiyordum Böyle günlerden birisinde, 1972 yaz ayında birlikte Çankırı Milli Eğitim Müdürü olan Kamil Baykara amcamı ziyarete gitmiştik.

Kaleden şehre bakış. Kemah kalesi eski şehir sahasında Kemah Kaymakam İsmail Demir (halen Adilcevaz Kaymakamı) ve Belediye Başkan Osman Kemal Aslan Beyler ile (2019, Eylül sonları).

Ve Tuncer Baykara'nın araştırmacılığını anlatan 2019'dan bir resim. Bu defa gittiğim Erzincan artık ilginç gelmemişti. Erzincan ve Kemah'ı 2019 Eylül sonlarında görmüş ve çok mutlu olmuştum:

**“Derken göremez
oldum, meğer
Ankara'da Siyasal
Bilgiler'i kazanmış
ve oraya gitmiş.
Orada Ali Birinci'nin
sınıf arkadaşlarından
birisi imiş.”**

Mustafa KARAKAYA

Yatağan Kültür Kulübü Üzerine Yarım Asır Sonrası Notlarım

KÜLTÜR KULÜBÜNDEN HATIRALAR

**“Kitabı irfanı
seviyoruz dedik ya,
Ankara’da öğrenci
iken Yatağan’da
kütüphane
kurulması için
kütüphaneler Genel
müdürlüğüne
gittim. Bana
Acıpayam ilçe
merkezinde halk
kütüphanesi
olduğunu
söylediler.”**

Yatağan Kültür kulübü hikâ-yemizi dostlarımız yazmıştı, ben de aklımda olanları yazmaya çalışıyorum. Yatağan kasabamız da ben öğrenci iken sadece Yatağan İlkokulu vardı ve oradan 1963 yılında mezun oldum. O zamanlar kasabamızın nüfusu 3.500 civarındaydı. Babam Terzi Mehmet Karakaya ve anam Zehra da yıllar önce aynı okuldan mezun olmuşlardı. Şimdilerde restore edilmeyi bekleyerek boynu büktük (meyus) durur. Kasabamıza daha sonraki yıllarda aşağı mahalleye iki katlı Cumhuriyet İlkokulu yapıldı. Bizim okulun adı Namık

Kemal ilkokulu adını almış. Yakın yıllara kadar öğrencilerin ilim yuvası olmuştu. Hani derler ya “Duvarların dili olsa da anlatsa” diye, Duvarlar anlatmaz ama o duvarlar arasında okuyanların hatıralarından yazılarda da rastlıyoruz. Dergimizin önceki sayılarında görmüşsünüzdür. Yıllar önce mezun olan arkadaşlarımızı bir araya getiren eczacı Süleyman Aslantürk, öğretmenleri Hüseyin Yurttürk’le bir araya gelmişlerdi. Arkadaş gurubu Hocalarının cenazesinde hazırlardı. Evet, sayın okuyucularımız sizlerin de hatıralarımızı yazın yayımlayalım. Bu bile güzel, terk edilmişlik duygusu eşya ve binalarda da olur mu acaba?

Daha sonraki yıllarda Yatağanda yeni yeni binalar ve değişik değişik okullar açıldı. Önce Ortaokul Sanat okulu – Şimdilerdeki Endüstri Meslek Lisesi, Ticaret Lisesi, Pratik Kız Sanat Okulu. İman Hatip Ortaokulu, İmam hatip lisesi. İlahiyat Fakültesi kuruma gayretlerini bilen ve eli kalem tutan dostlarımız yazar diye bekliyorum. Birkaç yıl önce de Pamukkale Üniversitesi

İslami İlimler Enstitüsü kuruldu. Buraya sadece Türkiye’den değil, birçok İslam Ülkesinden yüksek Lisans ve Doktora öğrencileri geliyor. İki yüz elli yıl önce Yatağan Medresesi kurulmuş, çevre illeri bile aydınlatmış, nice din âlimleri yetiştirmişti. Yatağan insanı ilim ve gelişmeyi sever. Emeği geçenleri rahmetle anarız.

Dedik ya ilim irfanı severiz, böyle bir köyün insanı olan gençler de görevlerini yapmalıydılar. Değerli okuyucumuz: köy deyince yadırgadınız, 1956 yılına kadar Yatağan köy, o yıl kasaba oldu, Acıpayam ilçesine bağlandı. 1983 yılında Kızılhisar ilçe olunca adını Serinhisar yaptı. (800 yıllık Kızılhisar Serinleyince çok şey mi kazandı, Neyse bu konuda Yatağan Dergimizin eski sayılarında yazılar var). Yeni ilçemize Kasaba olan Yatağan’ı, Yüreğil, Ayaz köylerini, Yukarı Karaçay Köyünün adını da Kocapınar yapıp mahalle olarak bağladılar. Denizli ili büyükşehir olunca hep mahalle olduk, iyiliği de var, sıkıntıları da var.

Değerli okuyucumuz konumuza dönersek: dostlarımızın yazdıklarından maceramızın başlangıç ve gelişmesini öğrendik, sağ olsunlar. Yapılan faaliyetlerle gençler olarak faydalı hizmetlerle adımızı duyurmuştuk. Hizmetlerimize devam için köyün meydanında herkesin gelip sohbet ettiği kahveler, alış veriş yapılan dükkânlar orada idi. Pazaryeri değişim hem köyün ortasında hem de geniş bir düzlük. Gelen yabancılar buradaki çakı bıçak dükkânlarından mallarını alırlar, ziyarete gelenler birbirlerini burada görür ve de Pazar günleri çevre köylerden gelenlerle pazar kurulurdu. Dedem Osman Karakaya’nın altı dükkânlar üstü genişçe olan ve ilklerden iki katlı

Sağdan sola:
Halil Yıldırım-
Ceyhan Türke-
can-Latif Kaya-Ka-
raçaylı Ömer
(Hüseyin Selçuk
yeğeni)-Ömer
Özügül-Hulusi
Ulutürk-Ali İhsan
Çalhan-Mustafa
Karakaya-Tuncer
Tunçbilek.

beton binası vardı. Gerçi halâ var ama çok eskidi, yapım yılı 1964 dü. Ben ortaokul 2. Sınıfa geçtiğimde yazın temeli kazılırken ben de kazmıştım. Üst kat yani dükkânların üstü uzun yıllar Kahve olarak kullanıldı. Kahve ocağı var, arka tarafta serin gölgede oturulacak ve meydanı tam gören oturma yeri var. Bina o sıralar boştu. Dedeme biz Yatağanlı gençler orada toplanıp kitap gazete okuyup sohbet yapacağız diye söyleyip kullanmaya izin aldım. Badana işinden önce güzelce temizledik. Önceki dükkândaki kitap gazete, sandalye masayı getirdik. Çay düzenimizi kurduk. Akşamları kahveyi açıp sorulu cevaplı sohbetler yapıyorduk. Cumartesi ve Pazar günleri gündüzleri de açıktı. Dükkânında ikindiye kadar çalışıp gelen demirci gençleri, değişik okullarda okuyan gençler devamlı geliyordu. Böylece Yatağanlı genç ve öğrencilerin rahatça oturup sohbet edeceği, çay içip kitap dergilere bakacağı mekân olmuştu. Hem de Pazaryerinde ne güzel. Gazete, dergi ve kitaplarımızı önce evlerimizde olanlardan getirip koyduk. Yatağan kültür kulübü üyelerinden haftalık 50 şer kuruş topluyordum. Toplanan paralarla Şule Yüksel Şenler'in yayınladığı "Seher Vakti" dergisine abone olduk. Ayrıca sözümüzün nazımımızın geçtiği esnaf dükkânlarını da abone yapmıştık. Bazı arkadaşlarımız ise Sezai Karakoç'un yayınladığı "Diriliş dergisine" abone idi. Hâsılı kimin kitabı, dergisi, gazetesi varsa mekâna getiriyordu.

Hiç unutmam Haziran ayının ilk günlerinde taşınıp kulübümüzü açmış, faaliyetlerimize başlamıştık. Bir gün ikindiden sonra iki ağabey geldiler. Hemen yer gösterip oturttuk. Tanımayan gençleri tanıtip hoşbeşe başladık. Bir ara "agam bu

Yatığan köyüne yeni adetler getiriyosunuz, burlada bu işle olmaz". Gibi sözlerle bizim bu işlerden vaz geçmemizi söylüyordu. Biz de kahvelere gidip zaman öldürmek yerine buraya gelip aklımıza takılan soruları sorup öğreniyoruz, gazete kitap okuyup bilgileniyoruz gibi sözlerimize aldırma dılar. Çaylarını içip giderken yine kapatmamızı tembihleyip gittiler.

Gece ve gündüz çalışmalarımız sürerken, yazın harmandan geldin, demirci dükkânında çalıştın, Bir ırbık suyla durulanı vermek kolaydı. Peki, kışın Yatağandaki kardeşlerimiz sabah veya akşamüstü yıkanması gerekti, nasıl yıkanacak? Şehirlerde hamam olduğunu biliyorduk, hem temizliğin imandan olduğunu da biliyorduk. Lise Sanat Tarihi derslerinde Selçuklu ve Osmanlı büyüklerimiz bir yere cami medrese inşaatı yaptıracaksa önce hela ve hamamını yaptırıyormuş.

Peki, durum nedir; Evlerin bir odasında kapı arkasında "yümelik" var, onu ana babalar kullanıyor. Gündüz çamaşır yıkama var ise; hava güzelse avlunun bir köşesinde kazana su doldurulur altı devamlı ateşlenerek çamaşırılar ağaçtan yontularak yapılan "fırna"da yine tahta tokucla sıcak su sabun veya kille-külle yıkanır. İnsanların yıkanması ya hayvan damında ya da yünme için bir yer ayrılmışsa orada olurdu. Bu işlem çamaşır yıkamadan yıkamaya olur. Demirci gençler her gün isin pasın dumanın karanın içinde çalışıyor, iş bitince temizlenmek gerek. O zamanlar evlerde banyo yok. Çözüm ise Yatağanda bir hamamın yapılmasıydı. Bir karar aldık Yatağanın her yerine hamam yapılmasını duyurmalıydık. Bu hamam yapılması işini de ancak belediye yapabiliirdi.

Konuşmanın ilgililere anlatmanın yeterli olmaya-
cağı kanaati var. Hemen “para yok ödenek, yok
veya yapılacak çok iş var” diye bahaneler hazır-
dır. Her duvara, cama, beton olan elektrik direkleri-
ne yazılar yapıştırılır. Evden bir resim fırçası,
mürekkep bitişliğimizdeki Bakkal Mahmut
amcadan ambalaj kâğıdı alıp devamlı yazdık.
“Hamam isteriz”, “Demirci dükkânında kir-pas
içinde çalışıyoruz”, “Nerde yıkanalım”, “Bizim
temiz olmaya hakkımız yok mu?”, “Temiz olmak
suç mu?” “Yatağan’a hamam lazım” ... gibi yazılar
hep yapıştırıldı. Gece bekçisi Kocabıyık amca
yazıları okuyup hep gençlerin arkasından takip
etmiş. Sabah Yatağanın gündemi hamamdı. Konu
belediye gündemine de gelmiş. “Çocuklar haklı,
köye bir hamam yaptırılmalı”. Ve hamam yapıldı,
yıllarca kullanıldı. Son yıllarda hamam kapatıldı
odalar Yatağana gelen işçilere mekân olarak kul-
lanılıyor. Şimdilerde ise eski evlerde tadilat, yeni
evlerde düzenli banyolar yapıldı. Hele doğal gaz
gelince değmeyin keyfimize, Allah emeği geçen-
lerden razı olsun, evler, odalar, banyolar sımsıcak
oluverdi.

Kitabı irfanı seviyoruz dedik ya, Ankara’da
öğrenci iken Yatağan’da kütüphane kurulması
için kütüphaneler Genel müdürlüğüne gittim.
Bana Acıpayam ilçe merkezinde halk kütüpha-
nesi olduğunu söylediler. Kitap almak için 25
kilometre gitmemizin zor olduğunu söyleyince
de Sizin kasabanın yakınındaki Yeşilyuva kasa-
basında kütüphane olduğunu söyleyince ben he-
men araba bağlantısı olmayan Yeşilyuva’ya gidip
gelme mümkün değil. Biz Yatağanda kütüphane
istiyoruz sözüme olumsuz cevap alınca kös kös
geri dönmüştüm. Kendi işimizi kendimiz gör-
meliydik. Belediye başkanına müracaat ederek
boş oda istedik, verilen odayı temizleyip bir mik-
tar kitabı rafları yerleştirdik. Amacımız kalıcı
bir kütüphanemiz olması idi. Nitekim sonraki
yıllarda görevli tayin edip düzenli Yatağan Halk
Kütüphanesi belediye binasında kurulmuş oldu.
Dini içerikli kitapları Kamil Gökalp sorum-
luluğunda açılan Hicret Kuran kursuna(1978
yılı) bıraktık. Bu arada yaz günlerinde kültür
kulübümüzün çalışmalarına devam ettik. Pazar
günleri öğleyin Salda gölüne seferlerimiz de
sürdü. Denizli’den ve çevre kasaba ve köylerden
gelen arkadaşlarla Salda gölü sefalarımızı yaptık.

Aylar geçti Eylül ayı geldi, kapatmaya hazır-
landığımız bir gün yine oiki ağabey geldiler. Birkaç
kişi vardık, yine olumsuz şeyler söyleyecekler
diye tedirgindik. Selam sabahtan sonra oturunca
hemen ” Agam Allah sizlerden razı olsun, ne iyi
ettiniz de burayı açtınız...” diye söze başlayınca
hem meraklandık, hem de rahatladık. Konuşma
sırasında aklıma yeni açtığımız Haziran ayındaki
sözleri geldi. Sözleri dilimin ucunda ama hiç bir
şey söylemeden dinledik. Çayından yudum alıp

sözü yine kendisi devam etti. “ Benim oğlumu bili-
yorsunuz. Oğlum artık büyüdü derken sözlerimi
gevelediğimi, söylemek istediğimi söyleyemediği-
mi görünce bana genç olduğumu ve yıkanmam
gerektiğini anlatmak istiyorsun gibi sözler söy-
leyince rahatladım. Nerden diye sorunca Yatağan
Kültür Kulübünde akşamları sorulu cevaplı çaylı
sohbetler oluyor. Dini konulu sorularımızı An-
kara ilahiyatta okuyan Ömer Özgül ağabey an-
latıyor deyince üzerimden ağır yük kalkmış oldu.
Onun için faydalı hizmetlerinize sağ olun demeye
geldik.” Deyince biz de çok rahatladık, demek ki
kulübümüz faydalı olmuştu. Fayda için yeni yeni
düşünceler ve fikirlere hep açtık ve elimiz-
den gelenleri uyguladık. Çevre köy ve görülmesi
gereken yerlere de geziler düzenledik. Oralardan
gelen akranlarımızı ağırladık.

Faydamız sadece bu kadar mı? hiç değil. Bağ
bahçe harman derman işlerinden arta kalan za-
mandahepkültürkulübündeidik.Yatağangençler-
inin istekleri doğrultusunda faaliyetlerimizi
yaptık. Bu arada yetişkinlerimizin anne baba ve
kardeşlerinin siyaset yüzünden birbirleri ile küs
olduklarını hepimiz biliyorduk. Bu konu hakkın-
da konuşmamaya özen gösteriyorduk. Konuyu
açan arkadaşlarımızı hemen ikaz edip konuyu
kapatmalarını sağlıyorduk. Çünkü sohbetlerimi-
ze katılan gençler çeşitli ve değişik fikirler içinde
idi. Biz Yatağan gençlerinin tek bir hedef uğrunda
çalışmasını başarmıştık.

O güzel günlerin hatırası olarak pek çok arka-
daşımızın birlikteliği halâ devam ediyor. Demek
ki hoş bir seda bırakmıştık. Allah iyi çalışma ve
düşünce içinde olan gençleri daima doğru yoldan
ayırmasın. Ve de biz emekli olan yetişkinler olarak
şimdiki gençlerden de güzel, faydalı, birlik içinde
Yatağana, çevreye hizmetler yapmalarını bekli-
yoruz. Teknoloji değişse de onu bilen küçük büyük
herkesin yapabilecekleri mutlaka vardır.

Latif Hoca’nın (Latif Kaya) hatıraları

Heyecan, bir şeyler yapmak, faydalı olmak,
ağabeylik yapmak, vatanını, dinini, milletini seve-
n, dürüst, yarayışlı olmak, Müslümanca yaşam-
ak için, iyi arkadaşlarla beraber olmak gayesi ile
Yatağan Kültür Kulübü üyesi oldum.

Yaz tatillerinde kulübün bulunduğu dükkâna
gidip kitap okuyor, konuşuyor, fikir tartışmaları
yapıyorduk. Yine yaz tatillerinde piyesler yapıp
köylümüze ve gençlere iyiliği ve güzelliği anlat-
maya çalışıyorduk.

Bir yaz aşağı okulun (Cumhuriyet) üst katında
salonun bir ucuna sahneyi, diğer ucuna oturakları
yerleştirdik. Prova yaparken Koca Kadir (Kadir
Çeliktas) tüfeği alarak bana doğrulttu ve:

“Vurayım mı?” dedi.

“Şeytan doldurur, etme!” dedik.

Sonradan bir arkadaş tüfeğin dolu olduğunu söyledi. Allah, hem beni hem de Kadir'i korudu, hamdolsun.

Piyeslerde hediye açık artırma ile verirdik. Açık artırmayı Rahmetli Hacı Galip Kaya abiye yaptırdık. Galip abi dedi ki:

“Arkadaşlar bu açık artırma insanları gaza getirmektir. Ben elli lira ile başlatacağım ama on lira vereceğim.”

“Sen bilirsin.” Dedik.

Açık artırmadan 700 lira elde ettik.

Piyesler ücretli olurdu. Parayı fakir öğrencilere verirdik. Ayrıca okumak için kitap alırdık.

İbrahim Aytin'in hatıraları

Buna şöyle başlayalım, yazın okullardan gelen arkadaşlarla geceleri mescitlerde bazen de Çamiçi'nde toplanıp bazı arkadaşlarımız soru soruyor, sohbet ediyorduk. Ayrıca lise ve yüksek okulda okuyan arkadaşlar gençlere sosyal ve kültürel yardım amaçlı “Yatağan Kültür kulübü” adında gayri resmi bir dernek kurduk. Aynı çalışmalar akşamları yapılıyordu. Sebebinin sorarsanız okullu gençler yaz mevsimi olduğundan harman derman, bağ bahçe işlerinde ailelerine yardım ediyorlar, Demircilikte çalışan gençler zaten dükkânlarında çalışıyor, vakit ancak akşamları müsaitti.

Bir gün Mustafa Karakaya'nın babasının evinde toplantı yapıldı. Çalışmalarımızı resmi bir şekilde yapalım denildi, Hacı Osman Karakaya'nın pazaryerindeki dükkânların üstü eski kahve idi, orayı düzenledik. Yatağan Kültür kulübünde günlük, haftalık, aylık, gazete ve dergilerden faydalaniyorduk, raflara kitaplar koyduk. Çay demliyoruz, gençler akşamları geliyorlar kültür kulübünün bünyesinde bazı sosyal faaliyetler yapıldı. Hatta okulların salonlarında amatör tiyatro gurubuyla halka temsiller verildi. Çevre köy ve kasabalardan tanıdık gençlerle buluşup Salda gölüne Pazar öğleden sonra gezmeye gidiyorduk.

Eylül ayı bitecek ve öğrenciler okullarına gidecekti, peki, Yatağanda çalışan gençler ne olacaktı? Akşamları kahveye mi gitselerdi?

Bir gün Ömer Özügül hocam

“Artık bu faaliyetleri dernek adı altında yapalım” dedi ve Arap Hoca mescidi olarak bilinen mescitte “Yatağan Fakir Öğrencileri Koruma Derneği”ni kurduk. Aynı amaçla kızlarımız için de 1977 yılında orta cami mescidinde Acıpayam Müftülüğü'nün oluru ile Kız Kuran Kursu'nu açtık. 1977-1981 yılları arası masraflar derneğimizden karşılanarak kızlara bayan hoca tuttuk. Bina halen kız kuran kursu ve okul öncesi kuran kursu olarak hizmet vermektedir. Erkekler için başlattığımız kuran öğretme hizmeti Şakiroğlu diye bilinen Ramazan Çalhan ağabeyimizin bi-

Yatağan İlkokulundaki tiyatro gösterisinden. Soldan sağa: Fevzi Ağırbaş-Mustafa Karakaya-Hasan Ali Özügül, Ceyhan Türkecan ve Eyüp Türkan

zlere vermiş olduğu azimle onun belediye altındaki dükkânlarında Hicret Kuran Kursunu açtık.

Orta cami mescidi kız kuran kursu olarak devam ederken üst kata erkek kuran kursu yapmak için inşaatla başladık çatıya geldik para bitti.

Yıl 1980 Denizli'ye Fevzi Şenel Ağabeye gittik durumu anlattık çevresinden doktor, eczacı derken lazım olan parayı topladık. Allah razı olsun. Konudan Cevat (Akşit) hocamın da haberi olmuş kaba inşaatla para yetti ama kapı pencere derken yine paraya ihtiyaç oldu. Cevat hocam “ne kadar lazım” dedi 300 TL dedik 300 lirayı elime koydu ben saymadım, Cevat hocam saymadığımı fark edince parayı elimden aldı “sayamayacak bu” diyerek, parayı Çakıroğlu Mustafa (Çakır)amcaya verdi böylece inşaatı bitirdik. Kurslar resmi olarak devam etti. Sonraki yıllarda erkek kuran kursu medrese caminin (Teke Müsellim Camii) bahçesinde yapılan binaya taşındı.

Yatağanda bu hayır işlerini yaparken askerlik sonrası evlendim ve demircilik yaparak ailemizin geçimini temin ediyordum. Aynı zamanda kooperatifimize üye idim. Yetkililer bana müdürlük teklif ettiler. Dernek ve Kuran kursu çalışmalarını genç arkadaşlara devrettim. Böylece kasabamızın gelişmesi, gençlerimizin ve demircilerimizin ihtiyaçlarını karşılamak, üretilen malları pazarlamak işi de üzerimize düşmüştü. Kooperatif hizmetim emekli olana kadar sürdü. Şimdi az da olsa en küçük oğlumla demircilik yapıyorum. Çocuklar, torunlar, cemaat ve vakıf hizmetleriyle de ilgileniyorum. Allah sağlık verdikçe bu hizmetlerim sürecektir inşallah.

Refik KARAKAYA

BİR KASABANIN ANLATILMAMIŞ ÖYKÜSÜ -6-

Hasan Ali emmi anlatmaya
devam ediyor...

Asker kaçakları, soyguncular, eşkıyalık yapanlar vs. ben 10 yaşımdayken babamla Garüğe gittik. Pazar meydanında hayvan pazarına varmadan önce bir masa, bir sehpa kurulmuş. Divan ı Harp gelmiş. Gaysarlı Hafız Amad, Ucarılı Hamza Bey, Acıpayamlı CambazAli aynı zamanda divan ı harp reisi, aynı zamanda kurucu meclis üyeleri ydi. Askerden kaçan Ali çavuş, Yumurtaşlı, Kökeli ve diğerleri yargılanıp asılıyorlar. Hamza bey, bırakalım gitsinler demiş, Gaysarlı ben karışmam demiş. Divan reisi asalım diyor, astırıyor.

Bir ara Çakıroğlu Irza yüzünden Çakıroğlu Mısvalı dayıyı alıp götürüyorlar, gözlerinden bağlıyorlar, infaz edecekler. Hamza bey ve Gaysarlı Amad, divan reisine söylüyorlar, bırakalım kaba hat babasının değil, oğlunun diye. Sonra salıveriyorlar. Aradan 15-20 gün geçiyor, ârından meraklanıp üzüntüsünden ölüyor. Hacı Hafızların Ali Efendi dayı, Erkan ı harp azası, evinin bir tarafı bakkal dükkanı diğer tarafı ev. Çok arazisi malı mülkü asma gül bahçeleri vardı. Üzümlünü eve götürmez dağıtırdı. Hacı Memed'in damın arkasında genci gocasıda orda olurdu. Bakkal dükkanında Ramazanlar'ı 50-60 kg. sabun dağıtır ,her Mescidin cemaatine dağıtır, et alır iftarda toplanıp hep birlikte yenir, ziyaretler ederdik. Evinin müsafir odasında yad yabancı, müsafir eksik olmazdı. Atın iyisine biner, evine merkep takmazdı.

HacıHafızsarayı; İki katlı, uzunluğ u kahvehane ile cami arası, futbol oynasan bile o kadar olur. Birinci katta dört oda, ayrıca iki ahır, iki gözlü dükkan, üst katta altı oda, bir büyük salon (müsafirlik) vardı. Etrafı bahçe duvarıyla çevrili, gün doğu tarafında güller, batı tarafında asma üzüm, içinde meyveler, büyük bir avlu kapısı. Salonun altı boşluk direkler üstünde alt köprü, alt geçit geçitten iki dest e kağınsı yan yana geçer, hayvan haşat geçer, giriş kapısı altta gün doğu tarafında. Üst katta altı oda, kapıları ayrı ayrı, salon kapısı ayrı, ayrıca Sini deliği, Sini sığacak kadar. Salondan çan sesi çıkar ,üç çan sesi çıkınca siniyi uzatın üç müsafir var demektir.

Hacı Hafızın oğlu Abdurrahim en büyüğüdü, Ali Efendi dayı, Hacı Mehmet, Hacı Mehmet in oğlu bizim bildiğimiz Hacı Halil dayı. Ali Efendi'nin oğlu Ethem, Ethemceler, onun oğlu Mustafa..

Sarayın yapımına vesile Molla Yusuf dur. Molla Yusuf kızdırmış: Molla Yusuf'un kendinin iki göz evi varmış, Hacı Hafız zengin olsa bir saray yaptırır Hacı Hafızın deve katarının bir ucu mezarlıkta bir ucu evinin önünde. Çok zengindi. Sarayın bir odasının büyüklüğü şimdiki ev salonları, salonu kahveden büyük, yüksek tavanlı. Saray tuğla yapımı, merdivenler mermer kaplı, Acıpayamdan bak, saray görünür, zaten yeri yüksekte, tepe yolu üstünde. Duvarları çimento sıvası, sarayın köşeleri boylu boyunca mermer kaplı, sağlam olsun diye. Pencere-leri birer kapı kadar. Sarayın ön tarafı altı boşluk (balkon), çıkart-

**“Dedeler mıntıkası
Orta camiden
başlar Yüreğil
köprüsüne kadar
doğu batı yönünü
oluşturur, Güneyde
Yassihöyük, Apa
kabristanından
tutun, köyün kuzey
batısında Kapız
mekbisine kadar
boylamasına.”**

ma derler, Hayat'a benzer. Odalar, kapılar rengarenk boyalı kiremitler Marsilya kiremidi.

Yatağan'ın 20. Yüzyılda imar gören bölgeleri. Pazaryeri, Çeşmebağ ve Yeni Bunar

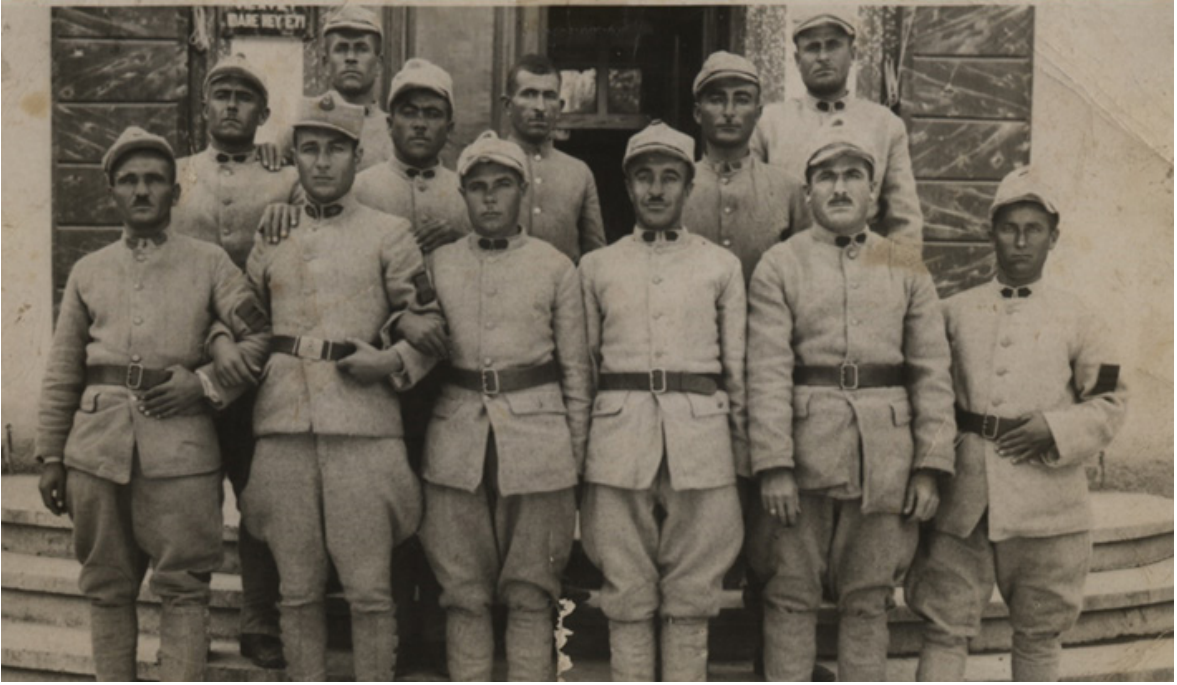
Müşafırlara önce çay, kahve gelir. Sonra yemek yenir. Altındaki iki göz bakkal dükkanı köyün en iyisi, sadece sarayın ihtiyaçlarını karşılamak için, dükkan yılda iki kez umuma açılır, sabun dağıtılır, alışveriş yapmak için değil. Sarayın asma üzümle köyün fakirini doyurur, sarayın banyosu ile mutfak saraydan ayrı bahçede geçirdin iç kısmındaydı. Ali Efendi dayı iyilik seven biriydi. Hacı Mehmet de eskiden kiremit keser yapardı.

Şimdi yol parası ödemeyenleri nezarete atarlardı. Ali Efendi buna karşı koyardı. Borcu ödemeyenlere Binbaşı gelir götürmek ister Ali Efendi Denizli'ye Vali'ye gidip Binbaşı yı sürdürüldü. Ali Efendi dedin mi Kazan'da bilmeyen yoktur. Erkan ı Harp reisi Acıpayam'lı Cambaz Ali, azaları Ali Efendi, Gaysarlı Amad, Çardaklı Bahri Bey çardak ötesinde benzinliği vardı. Ucarlı Büyük Hamza Bey çiftlik sahibi, bunlar idamlıkları yazarlar asker kaçakları, soygun yapanları Jandarma Albay infaz eder

Ucarlı Hamza Bey, Gaysarlı Hafız Amad Çardaklı Bahri Bey bunlar sarayın müdavimleri dir. Saray biz doğmadan önce vardı. İlk ağabeyim Mehmet zamanı yapılmış, bana da babam anlatırdı.

Köyün yerleşim yerinde Dedeler mıntıkası, daha önce bahsettik, dedeler mıntıkası Orta Camiden başlar Yüreğil köprüsüne kadar doğu

batı yönünü oluşturur, Güneyde Yassıhöyük, Apa kabristanından tutun, köyün kuzey batısında Kapız mevkiğine kadar boylamasına. Evkaf geldi Halk Evinde mesai yaptı bu yerleri satışa çıkardı. Gücü yeten duruma göre satın aldı. En pahalı yerler arsa, çiftlik gibi dönüm başına atıyorum 150 gibi. Dedeler mıntıkasının, Cula Pınarı Divdilere ait tarlalar, Çıtlık yolundan Ürer kabristanına kadar olan yerleri Ürerli öğretmenler birleşip aldılar. Hamballar yeri 35 dönüm kadar Çakıroğlu Irza, yine İğdeli kuyuya kadar Kuyucak altında Çakıroğlu'nun. Dedeler söğütü dedikleri yerleri Yassıhöyük lüklüler aldılar. Yassıhöyük üstü, Çeşme bağ, Pazar yeri mevkileri dedelerindi, burasını İsa Tunçbilek muhtarken Akbekirlere sattı. Çeşme bağa ilk ev yapanlar Akbekirlerdir. Bir kısım geri kalan yerleri Hacı Süleymanlar, Ürer yolunun üst kısmını Garalların Alı ağa, Pineler, Garamolların Ahmadalı'gil aldılar. Durnallar, Demencilerin Osman dayı, Salıfların Mehmet 'gil, Kapız içini Hacı üssenlerin Abdurrahman ağa, Salıfların Salih dayı, Kapız üstünde Çakıroğlunun yerleri vardı. Divdilerin Osman Nuri'nin babası İbrahim Yeni pınara kadar olan yerleri aldı. Tepe bağdan Namazlar Çamlığına kadar olan yerleri Eserlerin Emin dayı, Garıcaların Süleyman ile Halil ibrama aittir. Bundan başka Garalların Hacı Osman, Hacı Hasan tarlaları vardı. Demencilerin Hacı Osman ve Kazım Apalı,

Hacıüssenlerin Abdurrahman, Salıfların Salih'in tarlaları da vardır. Köylü yaz mevsimi buralara bağlara göçer, şimdiki Akdere şenlenir, ışıklar, ateşler yanar, şenlenir, kalabalık olur, Akdere ye göçenler, namaz vakitleri Çamın dibinde toplanırlar, namaz kılarlar. Hasanali Hocaların Mehmet Emin çavuş imamlık yapar, buraya Namazlar Çamı derlerdi. Geride Asar mevkisi, Gavuristanlık vardır.

Yılan ve Şerbetli

Çameli civarında patlengeç ağacına ekmek ayvası aşırlarmış, bizim etrafımızda da Patlangeç ağaçları vardır. Arada bazen yılanlar çıkıverir. Aklıma geldi; Hasan Ali Azgın askerlik eğitimini Antalya da Talimhane de yaparken istirahat sırasında oturuyorlar, başlarında yüzbaşı var. İspartalı Parmaksız Ahmet yüzbaşı'ya yılanı severmisiniz dedi. Yüzbaşı da kalkarsam çeneni kırarım, yılan sevilir mi? Başçavuş söze girdi, Allah'ın yarattığı mahluk hemen gelince bizi sokar mı dedi? Yılan çağırma merasimi yapıldı, gelişinde soksunlar bakalım dediler. Parmaksız Amad, yılanlar için bir şeyler deyüp ünnedi. O anda üç yılan başını kaldırdı, bir iki karış kalıncaya kadar önümüze geldiler. Herkes nefesini tutmuş, yere çakılı kala kaldı. Yüzbaşı gülümsemeye çalışırken bir taraftan Parmaksız Ahmed'e fırça atıyor, geriye nasıl gider bunlar dedi. Parmaksız Ahmed yılanlara dönüp, Adem as.ve Davut as. verdiğiniz sözü unuttunuz mu dedi? Yılanlar kafayı yere indirdiler döndüler dağlara doğru kayboldular. Sonra Parmaksız

1930'lar sonu 1940'lar başı Yatağanlı askerler ön sıra soldan 2. İsa Tunçbilek 3. Kişi Hasan Ali Azgın, 4. Kişi Şevket Şenel. (Başka Yatağanlılar da var resimde)

Ahmet işin sırrını söyledi. Aklınızda olsun, benim dediğimi dersiniz yılan hemen akar gider dedi.

Söz gelimi Lakka Ali yolculuk yaparken Konya'ya vardığında Hocanın birine tuz okutmuş, bundan sonrası nerede yılan varsa getirip tuzu serpmişler bir daha yılan gelmemiş, bir kavle göre yılanın pîri Şahmeran Adem as ve Davut as. söz vermiş.

Köyde şerbetli olarak tanınan Abzaların Süleyman Efendi askerliğini jandarma olarak yaparken vazifeye çıkıyor. O anda aniden önüne Sarıklı Hoca çıkıyor. Nerelisin oğlum diye sorduğunda Yatağanlıyım demiş. Sarıklı hoca da , Yatağan evliya yatağıdır demiş. Elinden yapıyor sonra okuyup ağzına nefesini üflüyor Güle güle yolun açık olsun diyor. Süleyman efendi 5-10 adım ilerliyor dönüp arkasına bakıyor hayal görür gibi Nerden peydahlandı nereye kayboldu. Sarıklı hoca ortadan kaybolmuş, işte o zamandan beri Süleyman Efendi nerede, ne zaman bir yılan, akrep, zehirli böcek sokmasına rastlandı hemen ağzından bir tükürük çalıp ıslatıyor, hiçbir şey kalmıyor. Hatırlıyorum bizim çocukluğumuzda adı şerbetli olarak anılırdı. Hatta sık sık kuyruklu, böğ, sokması bizde çok olurdu, bana aklın eriyor mu, bir keresinde seni de götürdük diye hatırlatırlardı.

Hacı Bekir Oğlu ALİ ALTINTAŞ

**“O yıllar İkinci
Dünya Savaşı
yılları. Almanlar
Midilli’yi bombalıyor.
Midilli Dikili’nin
karşısında. Karartma
uyguluyoruz. Yani
Almanlar bizim
ışıkları görüp de
Midilli sanarak
bombalamasınlar
diye pencerelerden
ışık sızmasını
önlüyoruz.”**

Babam Ali Altıntaş Trablus-garp’ta İngilizlere esir düşmüş, Anafartalar’da siperleri kazarken şarapnel yarası almış, medreseden sonra hukuk fakültesini bitirmiş, yıllarca yargıçlık yaptıktan sonra Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesi üyesiyken emekli olmuştur. Emekli olduktan sonra da çeşitli ilçelerde avukatlık yaptı. Kız kardeşim Senay’ın söylemesine göre, 1888 doğumluydu. Benim hesabıma göre, 1892. Kesin olan, 1964 yılının mart ayında öldüğü ve İstanbul’da, Çiçekçi Camii’nin karşısında Karacaahmet Mezarlığı’na gömüldüğüdür.

Yedi çocuğunun beşi kız. Üç büyük kızın adları Ayten, Uğurtünay ve Altınsöz’dür. Doktor olan Ayten ablam ile Altınsöz öldü. Sonra ben geliyorum. Benden sonraki iki kızıdan Kartal Ağır Ceza yargıçlığından emekli olan Günat da öldü. Şu anda, Yüksek Kimya Mühendisi olan Uğurtünay ablam, benim küçüğümün küçüğü doktor Senay ve en küçüğümüz ODTÜ mezunu inşaat mühendisi Aydınel (Tanrı uzun ve sağlıklı ömür versin) sağdır.

Babam dini bütün bir insandı. Namazını kılar, orucunu tutardı. Ama yobaz değildi. Ödemiş’e atandığında, oranın müftüsü (meğer medreseden arkadaşımış) bizi bir akşam evinde ağırladı. Masada eksik olan kuş sütüydü. Babama bol bol iltifatlar etmişti. Sonra görüşmez olduklarını fark ettim. Babama nedenini sordum. “Annen ve ablan yüzünden” dedi, “onların başını örttürmediğim için”. Oysa, sadece başlarını örttürmemekle kalmamış, öğrenim görmeleri için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Derdi ki: “Peygamberin bir hadisi var: Çocuklarınızı yaşadığınız devre göre değil, onların içinde yaşayacağı devre göre yetiştirin. Ben öyle yaptım. Ablalarını okuttum.”

Ali Altıntaş eşi ve oğlu Günel ile.

Susurluk’ta, ben iki yaşındayken, beni kucığına alıp onca paşanın, rütbeli subayın, devlet erkânının arasında Cumhuriyet Bayramı kutlamasına katılmış. Ben görüp öğreneyim diye. Çocuklarına öylesine düşkündü. Kadınların ezilip dövülmesine karşıydı. Ben ortaokuldayken bana “Ablalarının bir kusuru olursa, bana söyleyeceksin. Sakın ola ki, ben erkeğim diye, onları terbiye etmeye, cezalarını vermeye kalkma” demişti.

Çocuklar kucığa alındığında göğüs göğüse gelinir yani çocuk arkaya bakar. Babam, çocuk gidilen yolu görsün diye, çocuğu öne bacak şekilde taşırdı. Gülünç de olsa, aklının yattığı şeyi yapardı.

Dikili’de yargıçken, davasına baktığı bir adamın kendisine bir teneke yağ getirdiğini, adamı “Sana hâkim rüşvet yiyor diye kim söyledi? diyerek kovduğunu da bir kez kendi ağzından dinlemişim.

O yıllar İkinci Dünya Savaşı yılları. Almanlar Midilli’yi bom-

Ali Altıntaş oğlu Günel'i ata bindirmiş. 1939 yılı.

balıyor. Midilli Dikili'nin karşısında. Karartma uyguluyoruz. Yani Almanlar bizim ışıkları görüp de Midilli sanarak bombalamasınlar diye pencerelerden ışık sızmasını önliyoruz. Biraz ışık sızarsa, bekçi gelip uyarıyor zaten. Ben 5-6 yaşındayım. Babam geceleri elimden tutup kıyıya götürüyor beni. Karşı kıyıda havai fişekler gibi patlayan bombaları seyrederiz. Babam seyrederken söyleniyor: Eyvah! Eyvah! Eyvah! Yazık! Yazık! Yazık! Yıllar sonra anlıyorum. Babam, harp görmüş bir insan olarak, çıkan alevin büyüklüğünden atılan bombanın şiddetini anladığı için öyle söyleniyor. Tanımadığı, şimdi bizi düşman belleyen Rumlar için üzülmüyordu.

1945 seçimlerinde Demokrat Partiden milletvekili olmak için girişimde bulunmuşsa da, olamadı. Ama girişimde bulunmadan önce, sofrada hepimize sordu: "Yeni bir parti kuruldu. Ben de gireyim mi, girmeyeyim mi?" Ben sekiz yaşındayım, Günat altı yaşında. Bize soruyor. Ben, parti "yeni" olduğu için, yeniyse iyidir diye düşünüp "Gir" diye cevap verdim. Yıllarca düşündüm sonra bunu. Babam bize niçin sordu? Yassıada duruşmalarından sonra anladım nedenini. Bunu sormakla bizi de kadere ortak etmişti. Milletvekili seçilseydi ve Yassıada'da yargılansaydı, biz babamı suçlayamazdık; çünkü girmesini biz istemiştik.

Yedi çocuk, bir eş, dokuz kişilik bir aile. Maaştan başka gelir yok. O yüzden, büyük ablam (Ayten) ihtisas yapmayı düşünmeyip babama destek olmak için, Islâhiye'de doktor olarak işe başladı. Orada, Gaziantep'te bir avukat ablama talip oldu. Babam, yıllarca Suruç'ta, Cizre'de falan yargıçlık yapmış, yani doğuyu yakından tanıyor. "Kızım" dedi, "Ben doğuluyla kız vermem. Ama sen gidiyorum dersin,

gitme de demem". Ablam evlendi. İki torunu oldu babamın.

Tabii, beş parmağın beşi bir olmadığı gibi, yedi çocuğun yedisi de bir olmaz. Ben daha ilkokuldayken bana eski yazıyı öğretmek istedi. Olmadı. Beni, tanıdığı hocalara gönderdi. Ben, birkaç kez gittikten sonra, gitmez oluyordum. Babam altı ay sonra hocayı görüp "Benim çocuk ne durumda?" diye sorduğunda, "Senin çocuk gelmiyor ki..." cevabını alıyordu. O yüzden, ömrünün son yıllarında, hayatının muhasebesini yaparken şu sonuca vardı: "Çocuklarıma dini terbiye veremedim. Bir, Günat hariç". Üstelik, sırf ben öğreneyim diye, kimi yazıları "Oğlum, benim gözüm iyi görmüyor. Şu yazıyı bana okuyuver" diyerek bana okuturdu.

Bu sıkıntıyı epey çekmiş anlaşılan. İstanbul'da, öteki odalarda gürültü olduğundan, Selimiye'deki evimizin misafir salonunda Kuran okurdu. Bir gün, "Ben Cennet'e gider de çocuklarımla yanımda göremezsem diye düşünüyordum. Şimdi Kuran'da yerini buldum. Allah sevdiği kulları üzülmemesi diye, sevdiklerini bağışlayacakmış" dedi. Böylece, huzura kavuştu.

Şimdiki Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş "Kuran'ın Türkçesini okuyanlar dinsiz oluyor" demişti. Eski yazıyı tam öğrenemedim ama, sonunda, ben de Kuran'ı Türkçesinden okur oldum.

İyi bir insan, iyi bir aile babası, iyi bir vatandaş, iyi bir Müslümandı.

Allah rahmet eylesin.

“Yatağanlar silinir,
kılıçlar paslanır,
gazeteler susar,
kinler unutulur,
dudaklar güler. Bu
sırada şair başlar...
Topların sarsamadığı
istihkâmları bunların
feryadı yıkar.
Yurt sevgisinin
çoşturamadığı
yüreklere bunlar
heyecana getirir. “

Ah! Dökülen kanların pıhtıları onların yüzlerine yapışmadı mı? Bilenen demirlerin çıkardığı kıvılcımlar zihinleri yakmadı mı? Daha dün yollar üstünde, çalılar arasında, köpeklerin ağızlarında sürünen masum kız-ların, çocukların barsakları bir gün boğazlarına sarılıp birer ejder gibi onları boğmayacak mı?

Evet, mağlup olduk. İki sene büyük küçük beş devletle harp neticesinde kahrolduk. Fakat düşmanlarımız yalnız Bulgar, Yunan, Karadağ, Sırp, İtalya değildi; bütün Avrupa idi. Dünyanın yarısı yıkıldı ve biz ezildik,

küçüldük, lakin mahvolmadık. Daha toplandık, daha katılaştık.

Evet, düşmanlarımız tüm Avrupa idi. Son harbin başında Avrupalı büyük devletler, “Galip taraf araziden faydalanamayacaktır” prensibini ileri sürdüler.

Hâlbuki Balkan hükûmetlerinin aralarındaki anlaşmalarda alacakları arazi açıklanmış idi. Ve bunu, Avrupa da biliyordu, bu tehdit yalnız Türkler içindi, kumandanlarımızın manevi kuvvetlerini bozmaya yaradı. Bulgarlar Çatalca'ya yaklaştıkları sırada Avrupa devletleri İstanbul'da emin ve rahat yaşayan

(Geçen sayıdan devam...)

Hristiyanları muhafaza için gemilerini Haliç'e ve gemicilerini elçiliklerine soktular. Hâlbuki Edirne'de, Selanik'te, Kosova'da, Manastır'da kesilen, yakılan Müslüman kadınlarını, çocuklarını kurtarmak için ufak bir harekette bulunmadılar.

Taassup, taassup! Bin dokuz yüz senelik ateş, kan, zehir saçan taassup! Tuğrul bu sırada kütüphanesinden bir kitap aldı. Sayfalarını hid-detle çevirerek söylüyordu:

— Kardinal Ksimenes, Gırnata'da seksen bin cilt Arap eserlerini hayvancasına bir taassupla yaktırdı. Roma İmparatoru Büyük "Theodos" meşhur İskenderiye kütüphanesini kül hâline getirdi. Hele havarilerden "Saint Paul" kara bir cehaletle, kendi yontulmamış fikrine uygun gelmeyen felsefi, tarihî kitap ve risale ne buldu-labildiyse bir meydana toplayarak ateşe verdi. Papa Greguvar fikrin gelişmesine mani olmak için yine ateşe müracaat etti. Kütüphaneleri yangına verdi. İlk İstanbul imparatoru Romalı Konstantin Hristiyanlığı kabul eder etmez, Allah'ına yaranmak için, akıl ve fikre ait eserler ile cehennem gibi ateşler yaktı.

İspanya'da Engizisyon zamanında taassubun irfana, İslam'a, insanlığa karşı zulümlerini saymak, bilhassa "Don Henri Dragon" kütüphanesinin nasıl yakıldığını söylemek istemiyorum. İlim ve irfan aleyhine cehennemler teşis edildiği memleketlere dikkat ediyor musun? İspanya, Roma, Bizans, İskenderiye... Yani nerede

Hristiyanlığın ilk ışığı görünmüşse orada ilk iş fikirleriyakmak olmuş, eserleriyıkmak olmuş. Anlaşıyor ki İslamiyet imdada yetişmemiş olaydı, eski ilim eserleri ebediyen kaybolmuş gitmişti. Irak ve Endülüs yalnız Müslümanlar yardımıyla irfan-ı âlemin iki sığınma yeri oldu. İslamiyet'in zekâsı sayesinde, insanlığın bekası mümkün oldu. Bu çılgın, bu kanlı taassup bilhassa İspanya'da o kadar ileri gitmişti ki yıkanmanın abdest almaya benzemesinden, Arap ırkı sakın olan şehirlerde Papazlar Katoliklere yıkanmayı yasak ettiler. Hatta hastalara, yaralı-lara soğuk, sıcak su ile temizlenmeyi emreden hekimleri dinsizlikle mahkûm ettiler. Böyle siyah bir taassup ve kanlı bir cehaletin Hristiyanları boğduğu bir sırada Kurtuba İslam Medresesinde tahsilini tamamlayan Gerber, İkinci Silvester namıyla sadece İslam müderrislerinden öğrendiği felsefeye, matemetiğe, astronomiye, kimyaya, musikiye ait malumat sayesinde Roma'da Papalık makamına geçiriliyordu ve Avrupalılara Arap rakamlarını, rakkaslı saati gösterirken Hristiyanlar kendisini büyücülükle suçluyorlardı. 848 tarihinde Macarlarla Sultan Murat arasında on sene için imzalanan barış, Macar Kralı Ladislas'ın İncil üzerine yemin etmesiyle yürürlüğe girmişti.

Papa Dördüncü Eugene'in teşviki ve "Müslümanlara karşı edilen yemin ne derece

Türkler Haçlı kinine karşı koydu

ciddi ve kutsal olsa yine buna karşı hareket Allah'ın rahmetini çeker." sözü üzerine bu on senelik barış iki hafta, evet tam iki hafta sonra bozularak düşmanlar Varna'ya kadar gelmişler, ansızın bize hücum etmişler, lakin belalarını bulmuşlardı. Sultan Murat bu tanımadıkları anlaşmayı, el bastıkları İncil'i geçirdiği iki kargının yanına, galebe ile neticelenen harbin sonunda, iki mızrak daha ilave etti. Bunların birine Macar Kralı Ladislas'ın sarı saçlı kesik başını ve diğerine anlaşmayı bozma için vaazlar veren Kardinal Çezarini'nin İncil'i Şerif'e göre kindar gözleri kapanan kafasını geçirdi. Cihan cihan olalı hiç bir milletin tarihi hakkın böyle ulvi bir tecellisini kaydetmemiş ve böyle feci bir intikam levhası tasvir etmemiştir. Asırlardan beri insanlığın zulüm şahidi olan güneş, sabah-leyin ışıklarını harp meydanına serperken, Türk ordusunun önündeki bu dört kargının teşkil ettiği korkunç manzaranın derin anlamını; geçmişe, geleceğe ve belki Mesih'in ruhaniyetine doğru götürdü.

Daima hıyanet, her zaman ihanet! Fransa Kralı Birinci Fransuva bir taraftan kendisini Şarlken'in esaretinden kurtaran Süleyman Kanuni ile bir savunma ve saldırı birliği anlaşması imzaladığı esnada diğer taraftan Papa Onuncu Leon ve Navar Kralı ile Türkiye'nin taksimine dair birbirlerine senetler veriyorlardı.

Ahlakın, namusun bu merteye ayaklar altına alındığı bu tarihî vaka, Hristiyanların taahhütlerine, ihlaslarına, vicdanlarına ne derece inanmak lazım geleceğini gösterir.

Enea Silvio adıyla anılan Papa İkinci Pie, Türkler üzerine bilinen Haçlı birliğini düzenlemeden evvel, Fatih Sultan Mehmet'e bir mektup göndererek bütün tebasıyla birlikte Hristiyan olduğu takdirde kendisini Hristiyan âleminin

hükümdarı ve cihanın sahibi tanıyacağını ve biat edeceğini yazmış ve Fatih'ten azarlayıcı ve hükmedici kısa bir cevap almıştı. İşte on dört asırdan beri bu hıyanetler, taassuplar, kinler, riyalar arasında İslamiyet; vebalar, zelzeleler, yanardağlar üstünden bir güneş gibi yükselmişti. Gececeği yollarda yakılan ateşleri kanıyla söndürmüştü. Öyle ki Hazreti Peygamber'in vefatından yüz on bir sene sonra muvahhitlerin saltanatı Büyük İskender'in hükmettiği alanı geçmiş, Kanuni Sultan Süleyman'ın vefatında ise İslamiyet'in serhaddi, Roma İmparatorluğu'nun hududunu pek çok aşmıştı.

Hicret'in 499 tarihinden 670 senesine kadar tam 180 yıl devam eden Haçlı hücumlarının birinci sebebi Selçuklu Devletinin yükselişi zamanında Türklerin Suriye'yi istilası olmuştur. Kudüs-ü Şerif'in Müslümanlar tarafından fethi Hazreti Ömer'in hilafet zamanına tesadüf etmekle o zamandan beri geçen dört buçuk asır Avrupa Hristiyanları buna ses çıkarmamışlar ve ancak.

Türkler mukabilinde İsa'nın mezarını kurtarmak derdine düşmüşlerdir. O hâlde Haçlıların kini en ziyade Türklere karşı olduğundan ilk hücumu Kılıçarslan göğüs germiştir. Bu iki asır zarfında Papaların teşvikiyle hazırlanan ordular Fransız, Alman, İngiliz ve Macarların, en meşhur hükümdar ve kumandanlarının idaresi altında akın akın Anadolu'ya ve Suriye'ye saldırmışlar, lakin granit kayalara çarpan dalgalar gibi Türk ve Arap kahramanları karşısında perişan olmuşlardır. Evet, bu sırada Mescid-i Aksa'yı da kilise yapmak teşebbüsünde bulunmuşlardı. Kanlar, kinler arasında ilerleyen İslamiyet, Hicret'in 92. Yılında Kuzey Afrika'yı tümünden istila ile Endülüste bir saltanat kurmakla yetinmemiş, Fransa'ya geçerek Karkasson, Burgoyne, Nim, Avignon, Bordo ve Provans kıtasının bir büyük kısmını istila ve Sicilya'yı alarak Roma civarını tehdit etmişti. Sekiz asır aşkın bir zaman Avrupa'nın batısında en medeni bir devlet teşkil etmişti. Öyle ki İslamiyet'in İngiliz, Hollandalı, İtalyan, Fransız, İspanyol, Avusturyalı, Macar, Alman, Slav, Yunanlılardan boyun eğdirmediği hiçbir millet kalmamıştı.

Bir taraftan Roma'da kardinaller atayan Bayezit'in halefi Selim, Moskova hükümdarı Vasili İvanoviç'ten, nesebinin Turani olduğunu telmihen "Atalarımız kardeş oldukları hâlde biz neden birer birader gibi yaşamayalım?" tarzında rica mektupları alıyordu. O zamandan beri gönüllerde yerleşen kinler, hasetler asırdan asıra geçmiş ve nihayet şu adi kadının, şu açlıktan, ölümden kurtardığım Elena'nın ruhunda yatağını çalmak ve Türkleri, Müslümanları aşağılamak suretinde tecelli etmiştir. Evet, mağlubuz, Avrupalıların esiriyiz. Belki şimdi Elena'nın dediği gibi silahla oynamak bize yaramaz. Çünkü çoktan beri eski maşukalarımızı

unuttuk: Barut, kılıç! Eski kıyafetimizi attık: Kefen! Eski rütbelerimizi bıraktık: Şehit, gazi! Eski duygularımızla yüreklerimiz çarpamaz oldu: Din gayreti, milliyet taassubu!

Şimdi bizi yoksul, çıplak, hissiz buldular. Göz açtırmadan kanlarımızla, yaşlarımızla bizi boğmak istiyorlar. Boğsunlar, parçalasınlar, kapışsınlar! Devlet kalsın, hükümet kalsın! Elverir ki dünyada bir dağın yamacında, bir ağacın kovuğunda dört Türk, dört Müslüman kalsın. Bunların biri yine Ömer, Ebubekir olur, Selahattin veya Cengiz olur, Birinci Selim olur, Attila olur, Yıldırım olur, onları yine yakar, yıkar.

Ah! İşte! Ey ulu Tanrım; Türklerin, Arapların, Berberilerin, Hintlilerin, Çinlilerin, İranilerin, Afganilerin, Tatarların, Boşnakların, Çerkezlerin, Büluçların, Cavahıların, Kırgızların, Moğolların şu üç yüz elli milyon Müslüman'ın, şu üç yüz elli milyon esirin, insanlığın yarısının birden, gözlerinin bağlarını sıyrarak zincirlerinin halkalarını, bukağlarının demirlerini şangırdatarak yeryüzünün her tarafından bir anda saldırdıklarını, "Allah, Allah!" tekbirleriyle yerleri sarsıp, gökleri titrettiklerini, dünyaları alt üst ettiklerini, ayları gülle, yıldızları şarapnel yaptıklarını, tayyare diye şahaplara bindiklerini, Avrupa'nın beynine indiklerini şimdiden görüyorum. Göklere yükselen çılgın çığlıkların zorundan kiliselerdeki haçların uçları yukarıya doğru kıvrılacak birer hilal şekli alacak. Havariler namına bina ettikleri ve hakikatte istibdatla, taassupla, zulümle, cehille, halkın kemiklerinin tozunu onların kanlarıyla ıslatarak yaptıkları yalan, yılan yuvalarının kubbeleri, minarelerden mızraklarımızla dürtülerek, devrilecek...

Ben bunları belki elli, yüz elli sene evvel söylüyorum. Dilin ömrü, insanın ömründen uzundur. Bu cümlelerin manaları yarım, bir asır sonra anlaşılacaktır.

Yaşlar kurur. İnlemeler durur, çukurlar dolar, yangınlar söner, mezarlar çöker, viraneler şenlenir, her şey bitti sanılır; yalnız kitapların sayfaları arasında hareketsiz duran barut tozlarına benzer yazılar, hatıralar kalır, işte bu görünmez kuvvetlerden yanardağlar, cehennemler çıkar.

Yatağanlar silinir, kılıçlar paslanır, gazeteler susar, kinler unutulur, dudaklar güler. Bu sırada şair başlar... Topların sarsamadığı istihkâmları bunların feryadı yıkar. Yurt sevgisinin coşturamadığı yürekleri bunlar heyecana getirir. İşte o zaman göğün yumuşak bulutları arasında biriken inlemeler, birer yıldırım kuvvetinde Avrupa'nın zihnini kavurur. Yerin dibini dolduran masum kanları birer yanardağ olur, al alevleriyle imar edilmiş yerlerin külünü savurur.

- 26 Mayıs 330 (1914) -

Prof. Dr.
Tarık BAYKARA

AMERİKA'DA TANIDIĞIM ÖNEMLİ KİŞİLİKLER OLAYLAR -1-

RICE UNIVERSITY, Houston, TX, USA

Öncelikle, 1984-1990 yıllarında, doktora ve doktora sonrası çalışmalarımı yaptığım, ABD'nin Teksas Eyaletindeki bu müstesna üniversiteyi göstereyim:

Müthiş bir dinginlik muhteşem bir mimari-ne de olsa bizden, Doğu Uygarlığından esintiler de var da, ondan olmalı... İlk adımı attığımda allahım ben buralara nasıl geldim böyle diye diye fıslamıştım kendi kendime...

“Onca uzun iri dev sporcu üstüne kapanmışken, o kalabalık arasından uzun ince çevik biri yaylandı, kıvrıldı, dolandı ve rahatlıkla sayıyı yaptı: İşte bu Michael Jordan'dı... 90lı yıllara damgasını vuracak ve gelmiş geçmiş en büyük basketbolcu ünvanını alacaktı.”

Müstesna bir mimari yapıya sahip bir üniversite idi. Kemerli yapılar ve planı bizim uygarlığımızın medrese mimarisinden alıntılanmış büyüğü ve muhteşemdi. Son derece sessiz, huzur veren ve ideal bir bilim yuvasıydı. Girişin tam karşısındaki bina, kütüphane binası idi. Orta bahçede üniversitenin kurucusu W. Rice'in bir büstü vardı. Öğrenciler sürekli olarak bu büstteki W. Rice'in sırtının kütüphane binasına sırtı dönük olmasıyla dalga geçerler ve üniversite yönetimini iğnelerlerdi. Bir defasında ansızın, bir grup öğrenci son derece ağır olan büstü ters çevirip, yönünü kütüphaneye çevirmişler ve okulda baya bir hadise yaratmışlardı. Tabii soluğu

disiplin kurulunda aldılar ve hatırı sayılır cezalar da aldılar.

01. KLAS KİŞİLİKLER Donald Quataert Prof.Dr. USA

• Prof. Dr. Donald Quataert'i tesadüfler neticesi ile haberli bir bilinçli arama arası tanıdım. Abd'ye gelmeden önce Tuncer dayım epey bahsetmiş ve gidip bulmamı öğütlemiş olmalıydı...Houston Üniversitesi kıyısında, ağaçlı şirin eski mahalle arasında bir eve Prof.Dr. Betty Yaser ve Galveston'dan bir Türk hanımla gitmiştik. Ahşap evde buram buram Türk folklorü kokan kilim, halı, şile bezi işleri, eski sikkeleri ve evdeki entel havayı Quataertlerin coşkun ve ilgi ile bizi karşılaması ile bütünleyince karşıma has ve klas

bir kişiyoğlu çıktı. Evet, Tuncer dayımı gayet iyi biliyordu, hiç karşılaşmamışlar ama kitap ve eserlerini takip ediyordu..

• Donald Quataert'le Houston'da olduğu sürece iyi bir dostluğumuz oldu. Çalıştığım doktora tez konularıyla çok yakından ilgilenir, sohbetlerimizden zevk alırdı. Benim cesur ve aşırı yorumlarımı biraz da şaşırarak izlerdi (Ağustos 1991).

• Bana bir keresinde: “..buradaki Türkler Amerikanlaşma budalalığı içerisinde!!..” demişti..

• “...İstanbul'da dolaşırken hayatımızın en rahat ve en mutlu zamanlarıydı... bizim oğlan henüz dört yaşındaydı ve onu gören herkes, onunla ilgilenir, sevimlice jestlerle sevmeye çalışırdı.. halbuki gelmeden önce Almanya'da çok kaba saba davranışlar bizi üzerlerdi..” demişti.

• Bilgisayarında eski Osmanlı dönemi için tüm yerleşkelerdeki (kent, ilçe, köy, kasaba) üretimlere dair bir dosyayı göstermişti..

• Gençliğinde staj mı başka bir şey mi hatırlamıyorum, Sinop'taki Amerikan Üssü'nde de çalışmış ve Türkiye ile ilgili aşinalığı o dönemden itibaren varmış..

• O sıralar Ortadoğu da oluşan her türden olay ve davada uzman olarak televizyonlar hemen buna koşuyordu..

• Bir gün kendisini Houston Üniversitesinde ziyaret etmek üzere, Türk öğrencilerin düzenlediği “Türk Günü” ile aynı güne denk getirmiştım. Birlikte Türk öğrencilerin sergilerini gezdik. Hatta birer döner alıp karnımızı da doyurduk.. Bir keresinde de kendisi bizzat benim olduğum Rice Üniversitesine geldi ve birlikte öğle yemeği yemiştik..

• Sonra sanırım ya sabbatikal (yıllık izin) olmalı ya da transfer olmalı Houston Üniversitesinden, kuzeydeki Newyork'a taşındılar ve maalesef haberleşmemiz de koptu...

• Sanıyorum 2010 veya o civarlarda vefat ettiği haberini bir şekilde bir yerlerden duydum..ve çok üzüldüm..

• “...dr. Donald Quataert bir an için irkilip duraklayıp öylecene bakıp kalmıştı. Onlara ayrı ayrı rahmetli Ümmü halamdan, o'nun çakılarından behsetmiştim; onca çocukluğumuzun olağan Ümmü halamız ırahmatlık Amerika'da Amerikan insanını bir profu nasıl da sarsıyor...” (28 şubat 1985 notlarımndan..)

• 19 Mayıs 1985... dr. Donald Quataert gelecek hafta içinde senatodan Türkiye aleyhine olan genosid/soykırım kararının çıkma ihtimalinden bahsediyor ..” bu Türkiye için o kadar da kötü değil !..” diyorum da şaşıyor... dr. Donald Quataert..” çünkü böylelikle Türkiye'de dış dünya ile karşılıklı bilgi alış veriş olması zarureti anlaşılmış oluyor. Bunun için çaba gösteriliyor, araştırma yapılıyor.

Daha önce böyle bir şey söz konusu pek olmuyordu”.. “böylemi düşünüyor herkes Türkiye'de” diye soruyor...” hayır...” diyorum gülümseyerek...

• Haziran 1986 Houston... iyi arkadaşım Dr. Ali Köymen ve Dr.Quataert birlikte öğle yemeği yiyorduk Houston Üniversitesinde-University of Houston... Heves ve heyecanla Osmanlı'yı konuşuyorduk hep beraber... diyor ki dr. Quataert “bütün tarih boyunca zamanımız da dahil Osmanlı Batı medeniyetine karşı ilk ve yegane, tek alternatif getirmişti..batı'ya karşı alternatif hayat, düşünce ve biçim, yönetim herşeyiyle bir alternatif ilk ve yegane... işte İbrahim Müteferrika !..”

• Dr. Quataert'le vedalaşıyoruz Türkiye'ye gidiyor ve uzunca bir süre belki görüşemeyeceğimizi belirtiyor. “Dayınla görüşürsek, ABD'de nasıl da büyük işler yaptığını söyleyeceğim” diyor gülererek...”ooo... o'nu etkilemez bu, siz bunu anneme söyleyin!” diyorum sonra...

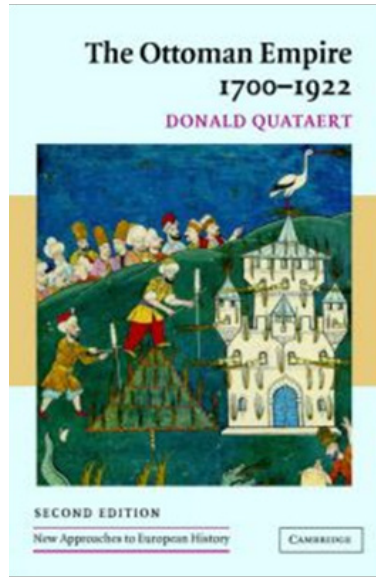
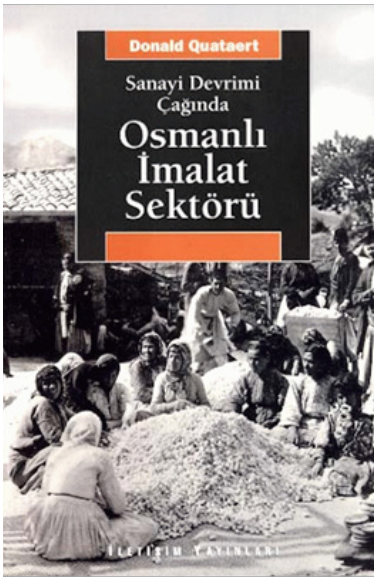
Prof. Dr. Donald Quataert, 1941-2011

02. OLAĞANDIŞI KİŞİLİKLER- Michael Jordan, USA NBA basketbolcu

• Rice Üniversitesinde doktora tahsilim boyunca neredeyse, aşağı yukarı her akşamüzeri salona gider, oradaki Amerikalı ve uluslararası öğrencilerle basketbol oynar, basket maçlarına katılırdım. 1986 yılı sonbaharında, ana büyük salonda, dev yapılı iri basketçi zenciler koşuşturuyordu. Bunlar NBA liginin Şikago Bulls takımının basketbolcuları idiler...Onca uzun iri dev sporcu üstüne kapanmışken, o kalabalık arasından uzun ince çevik biri yaylandı, kıvrıldı, dolandı ve rahatlıkla sayıyı yaptı: İşte bu Michael Jordan'dı... 90lı yıllara damgasını vuracak ve gelmiş geçmiş en büyük basketbolcu ünvanını alacaktı.

• NBA basketinin gelmiş geçmiş en büyük oyuncularından biriydi. Tam bir profesyonel. Bu profesyonel takım o gün alelade bir antrenman yaptı. Sürekli dikine saha boyunca fast-break çalışmaları

yapıyorlardı. Her türden hareketi o kadar doğal ve o kadar basitmişcesine yapıyordu ki koca takım içerisinde hemen sırtıyordu ve dikkat çekiyordu zaten...

• Bu takım tam 5 sene sonra 1991 de şampiyon oldu; daha doğrusu Michael Jordan bu takımı şampiyon yaptı. (1991 yazdıklarımın)

03. HATIRLANASI KİŞİLİKLER- Jeff Hoffman, USA, ilk yahudi NASA astronotu, öğrencim

• NASA astronotu-meğerse uzaya çıkan ilk Yahudi asıllı astronot olma gibi bir özelliği daha varmış-İsrail tarafından ödüllendirilmişti... Uzay seyahatinde meşhur Hubble Teleskopunun tamirinde görev yapmış idi... zaten fizik alanında doktorası vardı ve Rice Üniversitesinde ve benim Bölümümde malzeme bilimlerinde master programına katılıyordu...

• Bu olağanüstü kişinin x-ışınları dersi ödev ve imtihanlarını okur, düzeltir not atardım. Ben. Hiç abartısız bu denli sağlam bilimsel kesinlikte yaklaşımları olan bir başka kişiye rastlamamışumdur.. ödev veya sınavda son derece güçlü bir akıl yürütme ve sistematik ile varolan denklem ya da bilinen verilerden değil kendi doğruladığı-ya da tekrar doğruladığı kuramlardan yola çıkarak problemi çözerdi...

• Böylesi düşünüş ve kavrama sistematığına al-lak bullak olur bakakalırdım... İşte bu ve benzeri tanıdığım az sayıda insan, zekaları ile beni rahatsız edecek, hatta korkutacak (gerçekliğim bu denli çırpıçlıplak ortaya çıkıverecek... diye) kadar kapasiteli ve nadide insanlardı...

04. KLAS KİŞİLİKLER- Prof. Dr. Margrave-Rice University-USA

• Rice University, Kimya Bölümü en “baba” hocalardandı: Prof. Dr. Margrave.. post-doktora dönemimde yani 1989-90 döneminde kendisi ile çalışma onuruna da erişmiştim.. her Cuma tüm doktora, master ve post-doktora öğrencileri ve Dr. Hauge ile grup toplantı+sohbeti+partisi olurdu... zaman içe-

risinde ABD devleti içerisinde de kritik görevlerde bulunduğunu tahmin ettiğim Dr. Margrave “ABD’nin özellikle Utah bölgesinde çok çok fazla kimyasal silah depolarının bulunduğunu” söylemişti. Kendisinden de bir etüd yapılması istenmiş ve tüm bu depodaki kimyasalların tasfiye edilmesi ve zararsızca yok edilmesi için 500 milyon dolarlık bir bütçeye gereksinim olduğunu söylemişti...

• bilebildiğim kadarı ile bu depolar halen daha oralarda duruyor olmalı...

• O günlerde National Geography dergisinde İleri Malzemeler hakkında çıkan bir yazının öncelikle kendisinden istendiğini belirtmişti. Ama ben red ettim demişti.

• Post-doktora yani doktora-sonrası çalışmalarım da, Dr. Margrave’in NASA’dan aldığı önemli projelerde yer alma onuruna eriştim. Özellikle ABD’de en önemli ve en dikkat çeken “Levitasyon tekniklerini ve buna bağlı ölçümleri yapabilen” güçlü bir proje ekibi vardı. Benim de sürekli yapılan bu deneylerde, vakum ortamında havada asılı duran metal ve alaşımların lazer teknikleriyle fiziksel özelliklerini ölçerdik.

• Bu olağandışı laboratuvar Hollywood’lu film yapımcılarının da dikkatini çekmişti ve o dönemin epey seyredilen bir filminin birkaç sahnesini bu laboratuvar da sabahlara kadar benim gözetimimde çekmişlerdi. Bunu da daha sonraki yazılarımda ayrıntılarıyla anlatmak isterim.

• Prof. Dr. Margrave, son derece sevecen, müşfik müstesna bir kişilik idi ve benimle daha uzun süreli çalışmak istediğini defalarca ifade etmişti.

• Türkiye’ye dönüşümden sonra TÜBİTAK’ta çalışırken baş araştırmacısı Dr. Hauge’yi 10 günlüğüne göndermiş ve birlikte kısa bir çalışma ve bir dizi seminerler gerçekleştirmiştik.

• Daha sonra vefat ettiğini duydum ve çok üzüldüm.

OYUK DİKMEK

**“Bizim orada
geçmişte kalan
başka tür oyuklar
da vardı. Bunlardan
ilki yine zararlı
hayvanlardan olan
kargalardan cevizleri
korumak için
yapılanıydı.”**

Teknik gelişmeler, insanların yaşama şart ve biçimlerini etkilediği kadar, geleneklerini de etkilemekte, değiştirmektedir. Ortalama bir insan ömrünün yarısı kadar geride kalmış bulunan yaşama şartlarına ve bunlara bağlı olarak davranışlara baktığımız zaman çoğunun kaybolduğunu görmekteyiz. Yeni nesillere bu işleri, davranışları ya da o zamanki insanlar arasındaki anlayış şekillerini anlattığımızda sanki eskilerin deyimi ile esatirievvelin hikâyelerini dinliyormuş gibi bir hava içine giriyorlar. Yani masal anlattığımızı sanıyorlar. Oysa bu anlattıklarımız bizim o çağda yaşadığımız, yüz yüze geldiğimiz hayatın gerçekleriydi.

Bunlardan birisi de OYUK’tur.

Oyuk, eski Tükçe bir kelimedir. Kâşgarlı Mahmud’da “Oğuz Lehçesinde bostan korkuluğu ve yollara işaret için konulan taş”¹ olarak açıklanmaktadır. Kâşgarlı Mahmud, böyle açıkladıktan sonra bir atasözü ve bir de beyitle örnek sunmaktadır. Atatsözü şöyle:

“âln arslân tutar; küçün oyuk tutmās.”²

(Hile ile aslan yakalanır, fakat güçle (kaba kuvvetle) bostan korkuluğu tutulamaz.)

Örnek verdiği şiir parçası da şöyle:

“bardı eren konuk körüp kutka sakār,

“kaldı yavuz oyuk körüp evni ykar.”³

(Gitti, konuğu uğur görüp ağırlayan o ulular,

Kaldı, hayal (korkuluk) görünce konuk geldi samp çadırını ykan kötüler.)

Bugün de bizim köyde (Yukarı Karaçay) oyuk “korkuluk” yerine kullanılmaktadır.

“Oyuk gibi dikilip durmak (bir iş yapmadan öylece durmak),

Oyuğa dönmek (zayıflamak, kuruyup kalmak),

Oyuktan ödü kopmak (gördüğü herhangi bir karalıdan çok korkmak)

... gibi kullanımlar da vardır. Asıl önemli olan uygulamadaki şekillerdir.

İlki Kâşgarlı’nın belirttiği gibi

BOSTAN KORKULUĞU anlamındaki “oyuk”tur. Bağılara bahçelere kuşlar ve zararlı hayvanlar girmesin, zarar vermesin diye onları ürkütüp kaçırarak insan kılığında korkuluklar dikilir. Bunlar çoğu zaman eski bir ceket ya da gömleği kollarına geçirilen bir sopanın dikilmiş bir başka sopa üzerine oturtulması şeklinde olur. Bazen de buna eski bir pantolon iki ayrı sopa ile ilave edilir. Yani bir insan görünümü verilir. Rüzgâr estikçe bu korkuluk sallanır ve hayvan ürkerek kaçar. Gezdiğim kırsalda bu türün çeşitli şekillerde süslenmişine de rastladık. Mesela korkuluğun kollarının ucuna birkaç tane kola kutusu veya müzik CD’leri bir iple asılmış. Rüzgâr estikçe bunlar sallanıyor ya ses çıkarıyor ya da parlıyor.

Bizim orada geçmişte kalan başka tür oyuklar da vardı. Bunlardan ilki yine zararlı hayvanlardan olan kargalardan cevizleri korumak için yapılmıydı. O yıllarda köyde belirli sayıda ceviz ağacı vardı ve bunlar çok büyük ulu ağaçlardı. Cevizler olgunlaşmaya başladığında kargalar alay alay bu cevizlere üşüşürler ve gagalarıyla delerek içlerini yerlerdi. Sürü hâlinde geldikleri için verdikleri zarar da çok olurdu. Bu yüzden ceviz sahibi iyi silah kullanan nişancı birinden ricada bulunur ve cevizine karga geldiğinde bu kargalardan birini vurmasını isterdi. Nişancı avcı da kendini göstermek için bu işi canla başla kabul eder ve o ağaçta bir kargayı vururdu. Asıl “oyuk” konusu bundan sonra başlar. Cevizin ta en yüksekteki dallarına kadar çıkabilecek bir başka yiğide başvurulur. Eline üç beş metre boyunda bir sopa verilir ve ucuna da avcının öldürüverdiği karga bağlanır en üst dallardan birine sıkı sıkıya bağlatılır. Tabii ki ceviz yemeye gelen kargalar hemcinslerinden birinin burada öldürüldüğünü bilirler ve tepede asılı duran “oyuk”un etrafında dönerek yas tutar-

Kuştepe korkuluk yarışmasında bir korkuluk. (Anadolu Ajansı)

lar. Ve bir daha o cevizle zarar vermezler. Herhâlde korkarlardı. Bu işlemin adı “oyuk dikmek” idi.

Bir diğer “oyuk dikmek” de bana ilkel kabilelerin totemlerini hatırlatırsa da öyle bir inanışla ilgisi yoktur. Ancak, vaktiyle tehdit ve korkutma amacıyla yapılmış ama zamanla o anlamı yitirmiş, sahiplenme anlamı kazanmış gibi gelir. Belki de dikkat çekmek için olmuş olabilir. Bunun bir benzerini Romaya’da yolların ölümlü trafik kazalarının olduğu kıyılarına dikilmiş, çarmıhlı iskeletler resimlerinden oluşanlarını görmüştüm.

Bizdeki şekil şöyledir. Şimdilerde bütün su kaynakları sahiplenildiği için tarlalarda çayırılık alanlara rastlamak mümkün değil. O zamanlar su kaynaklarının bol olduğu tarla içleri veya kıyıları ekim zamanında sürülemediği için yaza çayır olarak kalırdı. Bu çayır sahipleri buradaki otlardan yararlanacaklarını düşünerek buraya “oyuk” dikerlerdi. Bu oyuklar, bir büyükbaş hayvan kafası kemiği olurdu. Yani bir sığır, at veya eşek başı... Böyle bir çayıra eğer bir sırık ucunda bu baş kemiklerinden birisi dikilmişse, orası sahipli sayılır ve otlatmak için hiçbir hayvan sokulmaz, otuna da zarar verilmezdi. Aynı şekilde boş ve gen dediğimiz ekilmemiş ve nadaz edilmemiş tarlalarda biten sarı dikenler içinde aynı şey yapıldı. Sarı dikenler eşeklere yem olarak kurutulur ve kışın yedirilirdi.

Bu oyukların sığır, at ve eşek başı olduğundan söz ettik. Meşhur bir deyimimiz var: Yetkili birini hiç hesaba katmadan, danışmadan bir şey yapmaya kalkışsak, o yetkili hemen çıkışır. “Biz eşek başı mıyız burada?” Demek istiyor ki “Beni ‘oyuk’ yerine mi koydun? Bir danışsan ya da izin alsan olmaz mıydı?”

Dr.TAHİR KUTSİ MAKAL

**“Benim gibi kimi
samimi dostları
ona “Baba Tahir”,
“Efe Dayı”,
“Doktor” diye hitap
ederlerdi. Sevgili
Tahir, bu sıfatlarla
tanımlanmaktan
hoşlanırdı. Son
derece şakacı idi,
şaka yapmaktan
da, kendisine şaka
yapılmasından da
çok hoşlanırdı.”**

1976 yılı başında emekliye ayrılmış ve Ankara’da münteşir Gündem gazetesinde fiilen gazeteciliğe adım atmıştım. Ama ondan önce, yine Ankara’nın Rüzgârlı Sokağındaki Hür Anadolu gazetesinde, haftada bir gün “Folklor Sayfası” düzenliyordum. Bir gün gazetenin patronu Mustafa Özkan, mütebessim bir çehreyle yanıma gelerek, elindeki bir kâğıdı vermişti. Bu İstanbul basınının ünlü kalemlerinden Tahir Kutsi Makal’dan gelen bir mektuptu. Mektupta, benim düzenlediğim sayfayı övüyor ve gazetenin yönetimini kutluyordu. O güne kadar kendisini hiç görmediğim, ama Tarla Dergisini ilgiyle izleyip, birkaç yazı da gönderdiğim Makal, kısa bir süre sonra Ankara’ya gelmiş ve gıyabi tanışıklığımız, vicahiye dönüşmüştü...

Türk halk kültürünün neferleri olarak, Tahir’le birlikte nerede folklor olayı varsa, orada buluşup söyleşiyorduk. Sonraki günlerde ben Folklor Araştırmaları Kurumu yönetim kuruluna, bilahare de başkanlığa seçilmiş, Tahir’in de, bu Kuruma üye olmasını sağlamıştım. İstanbul’a gittiğim zamanlarda ilk işim onu arayıp bulmak oluyor, o da Ankara’ya geldiğinde beni arıyordu. Kuşkusuz benim Türkiye’de ve ülke dışında düzenlediğim etkinliklerde mutlaka Tahir Kutsi Makal yer alıyor, Onun başında veya içinde bulunduğu etkinliklerde de ben bulunuyordum.

Tahir, esprileriyle, şakayla karışık hamleleriyle grubumuzun neşe kaynağı ve adeta lideriydi. Örneğin bir Moldova seyahatimizde, Komrat Devlet Üniversitesi’ne girerken, grubumuzu karşılamak için sıralanmış olan

Tahir Kutsi Makal Antalya Folklor Kongresinde Prof. Sultan Tulu ve İ.Ü. Nasrattınoğlu ile

güzel kızları gördüğünde hemen en öne geçen Tahir, “ben grubun öpücüsüyüm, bütün kızları hepinizin adına ben öpeceğim” demiş ve teker teker kızları öpmüştü...

Valilikle birlikte Antalya’da düzenlediği “Aşıklar Şöleni”ne beni de davet etmiş ve “şöleni sen yöneteceksin” demişti.

Hülasa, Türkiye içinde de dışında da düzenlenen folklor olaylarının ya başında ya da içinde idik.

Tahir benimle ilgili birçok yazı kaleme alarak yayımlamıştı. Kuşkusuz ben de onun hakkında, özellikle de peşpeşe yayımlanan kitaplarının içerikleri ve tanıtımı için yazmıştım. Çok güçlü bir kalemi vardı. Örneğin “Kamyon” romanını okuduğum zaman çok etkilenmiştim. Zira, adları tüm yurttaşlarımız tarafından bilinen anlı şanlı bazı yazarlarımızı Nobel Ödülüne layık gösterenler, Tahir’i görmezden geliyorlardı. Bunun nedeni, Tahir’in milliyetçi, vatansever ve Atatürk’çü olmasıydı. Onun Kamyon romanı için yazdığım yazıda mealen şöyle demiştim: “Tahir, milliyetçi değil de, enternasyonalist solculardan olsaydı, yere göğe koymaz, tüm ödüllere onu önerirlerdi!..”

1955 yılında Ord. Prof. Dr. Meh-med Fuad Köprülü ve dönemin akademisyenleri tarafından kurulmuş olan Folklor (Halk Kültürü) Araştırmaları Kurumu'nun 1981 yılından itibaren vermeye başladığı "Türk Halk Kültürüne Hizmet Ödülü", 1985 yılında Tahir Kutsi Makal'a verilmişti. Kuşkusuz bu tarihten önce de sonra da çok değişik kurum ve kuruluşlardan da ödülleri almıştı.

Örneğin, "Kamyon" romanı ile Peyami Safa Roman Ödülü; "Karadon" adlı eseri ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Öykü Ödülü kazanmıştı. İnönü Üniversitesi Senatosu kararı ile verilen "Fahri Doktor" unvanı ise, Tahir Kutsi Makal'ın aldığı en büyük ödüldür. Esasen o, daha lise çağında, Doğan Kardeş dergisinin İstanbul'un Fethinin 500. yıldönümü dolayısıyla açtığı şiir yarışmasını "İstanbul Sevdalı" isimli şiiriyle birincilik ödülünü almıştı. Yine o yıllarda Bursa'da yayımlanan Nasır adlı derginin düzenlediği yarışmada "Burası Denizli" şiiriyle bir ödül daha kazanmıştı... Değerli dostum Tahir'e bir ödül de, Merkezi Denizli'de bulunan, Merhum Şükrü Tekir Kaptan'ın kurduğu Ege Yazarlar Derneği tarafından verilmişti...

1961 yılından itibaren on yıl üst üste Gazeteciler Cemiyeti Ödülü alarak Tahir Kutsi, 1963 yılında yılın gazetecisi seçildi ve ödül olarak yirmi bir Avrupa ülkesini gezdi. 1992 ve 1993 yıllarında da gazeteci olarak Amerika'yı gezip gördü.

Tahir Kutsi Makal, 09.02.1937 tarihinde, Denizli'nin Acıpayam ilçesi, Oğuz Köyü'nde dünyaya geldi. Acıpayam Ortaokulu ve Denizli Lisesinde İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra İstanbul'a giderek, gazetecilik eğitimi gördü. Çok sevdiği gazeteciliğe Denizli Gazetesi'nde başladı. Daha sonra, Tan, Yeni Gazete, Dünya, Vatan, Ekspres, Tasvir, Son Havadis, Her gün, Ortadoğu, Güneş, Sabah gazetelerinde köşe yazarlığı, muhabirlik, editörlük, yayın yönetmenliği gibi görevlerde bulundu. Denizcilik Bankası ile Printemps firmasında basın müşavirliği yaptı.

Tahir ayrıca; Yeni Yıldız dergisinde kısa bir süre çalıştıktan sonra, Petek, Yelken, Maya, İnanç gibi dergileri çıkardı. Son yayımladığı Tarla adını verdiği dergi ile, halkbilim dergiciliğinde büyük ün yaptı...

11 yıl süreyle MÜZİK-SAN Vakfı Başkanlığını yapan Tahir Kutsi, bu vakfın bünyesinde çok önemli etkinliklere imza attı. Yurdumuzun çeşitli yörelerinde kültür, sanat, özellikle musiki konusunda ulusal ve uluslararası düzenlemeler yaptı. Bu etkinliklerden bazılarını beni de davet etti ve yukarıda da belirttiğim gibi, Antalya'daki Aşıklar

Şöleninin yönetimini bana yaptırdı. Ayrıca, 1981 yılında bana MÜZİK-SAN Vakfı'nın, Türk Folkloruna Üstün Hizmet Ödülü'nün verilmesini sağladı.

Türk Edebiyatı Vakfı'nın 7 yıl genel sekreterliğini yapan Tahir Kutsi, kısaca FİJET-ATURJET olarak bilinen Uluslararası Turizm Yazarları teşkilatının Başkanlığını da yapmıştı.

26 Mayıs 1990 TARİHİNDE 1990 yılında, kısaca DEN-BİR olarak tanımlanan Denizliler Derneği, İstanbul'da "Değişen Dünya Şartlarında Türkiye ve Uluslararası İlişkiler" konulu bir sempozyum düzenledi. Sevgili Tahir'in lokomotifliğinde düzenlenen bu sempozyumda ben de bir bildiri ile yer almıştım. DEN-BİR Genel Başkanı Ahmet Nazif Zorlu, Genel Sekreter Dr. Süleyman Karataş ve Maliye ve Gümrük Bakanı Adnan Kahveci'nin açış konuşmalarından sonra, Prof. Dr. Akın İlkin yönetimindeki sempozyumda Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof. Dr. Tansu Çiller, Prof. Dr. Erol Manisalı, Ertuğrul Özkök, Recep Gencer ve ben (İ.Ü. Nasrattınoğlu) bildiriler sunmuştuk. Benim bildirimim başlığı; "2000'li yıllarda Türk Dünyasına Bakış" idi. O toplantıda DEN-BİR bana Türk Kültürüne Hizmet Ödülü vermişti.

Askerliğini Yedek Subay öğretmen olarak Konya'nın Yunak ilçesine bağlı Sarayköy'de yaparken tanışıp evlendiği Ayşe Hanıma aşıkta. Birçok şiiri, Ayşe Hanım için yazmıştı. Birkaç kez görüşüp, tanımış olmaktan mutluluk duyduğum Ayşe Hanım, Tahir'le evliliğinden Çeyiz, Çimen, İklim ve İnanç isminde dört evlat dünyaya getirmişti.

Tahir Kutsi, araştırmacı, gazeteci ve yazar olarak binlerce yazıya imza atmıştı. Kitap bütünlüğünde yayımlanmış olan eserler ise şunlardı:

Fakir İşi (Şiirler-1957),

İçgöç (Röportajlar-1964,66,1973),

Acı Yol (Röportajlar-1964),

Büyük Fatih (1967)

Köylü Gözüyle Avrupa (Gezi-1965,76),

Anadolu'da Türk Mührü (1971,76),

Meydan Dayağı (Roman-1977),

Delitay (Öyküler-1982),

Kamyon (Roman 1979,84),

Alkırbaşı Eline (Günlük Gazete Fıkraları-1978).

Benim Benim O Benim (Aktüel İnceleme -1987),

Karadon (Öyküler-1987),

Babanız Yine Aşık Çocuklar (Şiirler-1987),

Benim Gizli Yazılarım (1996)

Öpkü (Şiirler-1997)

Aşık Veysel (1969)

Zaralı Aşık Adem,

Karacaoğlu (1973)

Dadaloğlu (1974)

Türk Halk Şiiri (antoloji, 1975)

Aşıklar Şöleni (Çağdaş ozanlar antolojisi),

Sahte Ozanlar (1969)

Köroğlu,

Aşık Hasan Dede (1995)

Halkbilim ve Edebiyat, (1990)

Yunus Emre Şiir Antolojisi (İ.Ü.Nasrattınoğlu ile)

Aşık Zülfikar Divani

Geçmişten Geleceğe

Benim gibi kimi samimi dostları ona “Baba Tahir”, “Efe Dayı”, “Doktor” diye hitap ederlerdi. Sevgili Tahir, bu sıfatlarla tanımlanmaktan hoşlanırdı. Son derece şakacı idi, şaka yapmaktan da, kendisine şaka yapılmasından da çok hoşlanırdı. Ne yazık ki onu çok erken, gerçekten erken kaybettik.

Tahir Kutsi Makal, 15 Haziran 1999 tarihinde İstanbul’da vefat etti. 2000 yılında adı Acıpayam’da bir caddeye verildi. O’nun vefatından sonra kardeşi Mithat Makal’ı onun yerine koymuş, aramıza almış, hatta Tahir gibi onu da Türk Halk Kültürüne Hizmet Ödülü ile taltif etmiştik. Ne yazık ki 15 Haziran 2014 tarihinde onu da uçmağa gönderdik!...Allah ikisinden de Rahmetini esirgemez inşallah...

Benim can dostum, kardeşim, yaştayım Tahir Kutsi Makal, çok iyi bir yazardı; espri dolu, ironi dolu şiirlerini beğenersiniz veya beğenmezsiniz, ama gerçek o ki, her mek’ada dostları, onun şiirlerini, kendi sesinden tekrar tekrar dinlemekten zevk alırlardı. En çok okuması istenilen iki şiiri şunlardı:

SOHBET

Babanız yine âşık çocuklar

Yüzünün gülüşü ondan

Erken gelişi ondan

Ve bu sefer iş berbat!

Babanız yine âşık çocuklar.

Aşksızlığı kaldırın mezara

Şiirin bini bir para gayri

Türkünün bini bir para

Cıvıl cıvıl kuş sesleri balkonda

Evde cıvıl cıvıl çocuk kahkahaları

Derim ki bu sevgide etmeli sebat!

Babanız yine âşık çocuklar.

Babanız yine âşık çocuklar

Mahzun duruş çoğaldı

Kalpte vuruş çoğaldı

Son resmi de yırtıver, at!

Babanız yine âşık çocuklar.

Duyurmayın ananıza, utanırım

Döğüş-kavga çıkarır, onu iyi tanırım

Sizi asar, beni keser, surat asar, surat!

Azar köftesi gelir sofraya, surat çorbası konur

Bırakın yüzüm gülsün ne olur

Bırakın hızlı çarpsın yüreğim

Bırakın bir daha âşık olayım

Bırakın erken öleyim

Duyurmayın ananıza, utanırım

Babanız yine âşık çocuklar.”

ÂŞIK OLAYIM DA GÖR

Sana bir âşık olayım da gör

Bir gönül düşüreyim

Renkten renge gireyim

Köprüleri ateşe vereyim

Sana bir âşık olayım da gör!

Ben, âşık olunca fena olurum

Bir acayip hal alırım

Deli-divane olurum

Kimse tutamaz beni

Sevdiğim unutamaz beni

Sana bir âşık olayım da gör!

Ben, âşık olunca böyle olurum işte

Dalgın, düşünceli, hüznü...

Telefon direkleri yıkılır uğultumdan!..

Ve sonra neşe kaynağı, çekintisiz

Silerim yılları gepegenç olurum.

Gerekirse uğruna felç olurum

Sana bir âşık olayım da gör!

Mustafa KÜTÜKCÜ

ÇİRKİN Mİ, GÜZEL Mİ?

Kuyucak Köyü İlkokulu'ndayız.

1985/1986 öğretim yılı. Nisan ayının ortalarında, İlkbahar mevsiminin bütün ihtişamıyla tabiatı şenlendirdiği günler. Öğrencilerim artık 4. Sınıfın son günlerini yaşıyor ve 5. Sınıfa geçme heves ve heyecanı ile derslerde bir başka etkin olmaya çalışıyorlar.

O gün, hastalığı sebebiyle göreve gelemeyen bir arkadaşımızın öğrencilerini, bütün sınıf öğretmenleri belli bir program dâhilinde sıra ile sınıfın dersine girerek eğitim-öğretimden mahrum bırakmamaya çalışıyoruz.

Aynı gün eşim de görev yerinden izin alarak köye gelmiş; lojmanda ikâmet eden okul müdürünün eşi ile bahçede sohbet ederken teneffüs arasında öğrencilerimle tanışmıştı. Çocuklar eşimin davranışlarından etkilenmiş olmalılar ki sınıfa gelmesini istediler. Ben de “olabilir” dedim ve zil çalınca sınıfa birlikte girdik. Derse başladım. Dersimiz Türkçe ve hızlı okuma yarışması var. Eşitlik olması için daktilo ile evde hazırladığım bir tam sayfalık metni öğrencinin önüne koyup okumasını istiyorum. Bir dakika içinde, hatasız olarak kaç kelime okuduğunu tespit ediyorum. Üç öğrenciye ben okuttuktan sonra bu tespiti eşimin de yaptırabileceğini düşünerek hasta olan öğretmen arkadaşımın sınıfına gittim. Ders bitiminden bir dakika önce sınıfa geldiğimde yazı tahtası önünde üç tane kız öğrenci tek ayaküstünde durmaktaydı.

“Bu ne?” Diye sordum. Eşimden evvel kız öğrencilerden biri:

“Bek çikin garın varımışa!”

Diye bana cevap verdi. Meselenin aslını teneffüste eşimden öğrendim. Bazı öğrenciler eşimin öğretmenliğini ciddiye almayıp yaramazlık yapmaya başlamışlar. Eşim de yaramazlık yapan öğrencileri yazı tahtasının önüne çağırarak üç dakika tek ayaküstünde durma cezası vermiş.

Bir sonraki derste kendisinin İlköğretim Müdürlüğü'nden çağırıldığını ve ilçeye gitmek için yola çık-

Mustafa ve Mükerrer kütlükü çocukları ile

ması gerektiğini söyleyen okul müdürü arkadaşım kendi sınıfını benim idare etmemi istedi. Benim sınıftaki okuma hızı tespiti de henüz tamamlanmamıştı. Eşime, Türkçe dersimizin ikinci saatinde bu çalışmayı tamamlamasını ve kalan zamanda da çocuklara isterlerse serbest kitap okuma çalışması yaptırmasını söyledim ve müdür arkadaşımın sınıfına girdim.

Ders bitiminde gene kendi sınıfının durumunu kontrol için son dakikada içeri girdim, ki; ne göreyim? Sınıfta cümbüş var. Öğrenciler neşeyle şarkılar söylüyor. Bir önceki derste karımı bana şikâyet eden kız öğrencim ne dese beğenirsiniz?

“Örtmenim bek gözee garın varımışa!”

Bu hızlı kanaat değişikliğinin sebebini de eşimden öğrendim. Okuma hızı tespit yarışmasında en çok kelime okuyanlardan bir koro oluşturup sınıfın önüne çıkmış ve diğerlerini de onlara alkış tutarak eşlik etmek üzere görevlendirmiş; yöre türkülerinden, okul şarkılarından söyletmiş. Benim İçeri girdiğim esnada “Cemilem” türküsünü söyleyip oldukları yerde hoplayıp duruyorlardı.

Öğretmenliğin can damarı prensip: Çocuk ruhuna hitap edebildiğin ölçüde onların gönlünde yerin var ve kalıcı bir yer ediniyorsun. İşte o çocuklarımı ben hâlen daha ziyaret ediyorum, karşılıklı birbirimize gidip geliyoruz, sohbet ediyoruz, ilişkimizi sürdürüyoruz. Mesleğimin en güzel yanı bu bence...

Ruha tesir ettinse “gözee”, edemedinse “çikin” damgasını yiyorsun.

Vesselâm...

**“Ders bitiminde
gene kendi
sınıfının
durumunu kontrol
için son dakikada
içeri girdim, ki; ne
göreyim? Sınıfta
cümbüş var.
Öğrenciler neşeyle
şarkılar söylüyor.”**

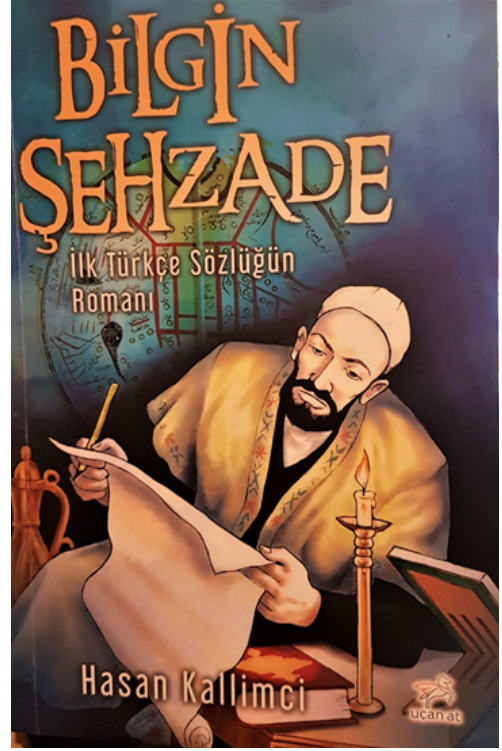
Çocuklar için yazılmış bir şaheser: **BİLGİN ŞEHZADE**

**“Kitap okuyucuya
şöyle sunuluyor:
“Ortaokul
öğrencilerine, bin yıl
önceki Türkçemizi
tanıtmak için kaleme
alınan ilk ve tek
roman. Türkçe bizim
en değerli hazinemiz.
Bizi biz yapan her
şey kelimelerimizde
saklı.”**

Bilindiği gibi Türkçe dünyanın halen kullanılan en eski dillerinden biridir. Eldeki kayıtlara göre tarihi daha eski bazı diller vardır ama artık o diller ölü dillerdir. Çünkü sadece taşlarda ve bir takım başka malzemeler üzerinde kayıtlı durmaktadır ama konuşanı kalmadığı için artık tarihin ve araştırmacıların malzemesi olmuştur. Türkçe ise Dünya'nın hemen her yerinde bulunan Türkler'in ortak dili olarak yaşamaya devam etmektedir. Şive ve ağız farklarıyla çoğunluğu Avrasya bölgesinde olmak üzere diğer kıtalarda da milyonlarca insan tarafından konuşulmaktadır. Sıralama konusunda farklı bilgiler varsa da sayı bakımından en çok konuşulan diller arasındadır.

Söz açıldığında Türkçe'de filan dillerin şu kadar kelimesi var diye konuşmalar olur. Bu doğrudur ama aynıysa Türkçe'nin başka dillere verdiği kelimeler açısından da doğrudur. İlişkide bulunduğumuz milletler derece derece Türkçe'den etkilenmişlerdir. Miladi 1000 yıllarında da Türkçe'nin etkisi artmış ve daha da artacağı belli olmuştu. İşte bu dönemlerde Türkçe'nin gücünü göstermek ve başka milletlere anlatmak için bazı eserler kaleme alınmış idi.

Fakat bu eserler ne yazık ki 19. Yüzyıl sonları 20. Yüzyıl başlarına kadar gizli bir hazine olarak kaldılar. 19. yüzyılda Türkçe'ye ait başka buluşlar da oldu. Günümüzde Moğolistan sınırları

Hasan Kallımcı'nın büyük eseri Bilgin Şehzade.

içinde kalan eski Göktürk Devleti sınırlarındaki Ötüken bölgesinde Orhun nehri vadisinde Türkçe 'ye ait en önemli belgeler sayılan abideler bulundu.

Yakın zamana kadar 731 yılında yazılıp dikilmiş olan Tonyukuk yazıtı 732 yılında yazılmış Kül Tigin Yazıtı ile 735 yılında yazılmış olan Bilge Kağan Yazıtı en eski belgeler olarak kabul ediliyordu. Tabi daha küçük ve daha eski olduğu düşünülen birkaç kelimelik abideler de bulunmuştu. Geçtiğimiz günlerde Doğu Göktürk Kağanlığı'nın kurucusu ve Bilge Kağan ile Kül Tigin'in babası İltiş Kutluğ Kağan yazıtı bulundu. Böylece yazılı kaynakların tarihi biraz daha geriye çekildi. Hiç şüphesiz bir yazı dili

Hasan Kallimci Millî Düşünce Merkezi tarafından, 2018 yılında “Yahya Kemal Fikir Sanat Edebiyat Armağanı” ile mükâfatlandırıldı. Armağanı eski Bakan Prof. Dr. Enis Öksüz takdim etti.

haline gelmiş ve edebi ifadelerin bulunduğu bu anıtların daha öncesinin olmaması düşünülemez. Nitekim daha eski kayıtlara sahip Çince yoluyla öğrendiğimiz tarihi bilgiler de vardır.

Geleceğin ne göstereceğini bilemiyoruz. Birkaç bin yıl içerisinde dönüp duran tarih çalışmaları nasıl Göbeklitepe ve Karahantepe kazılarıyla 10 bin yıl geriye çekildiyse Türkçe ve Türkler konusu da böyle sırlar taşımaktadır.

20. yüzyıl başında İstanbul’da ortaya çıkan ve Ali Emiri Efendi tarafından bir sahaftan satın alınarak ilim alemine sunulan Divanü Lügati’t-Türk de Türkçe için çok önemli eserlerden biridir. Hatta başlıcalarından biridir.

Bulunduğu günden itibaren ilim aleminde çokça üzerinde durulmuş bir eser olan Divanü Lügati’t-Türk Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmış bir hazinedir. Bu hazine sadece bir dil kitabı değil aynı zamanda bir kültür taşıyıcısıdır. 11. Yüzyıl’da Türk topluluklarının hayatlarının değişik kesitlerinden örnekler yer almaktadır.

Bende bir Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisi olarak kitapla haşır neşir olduğumda hayretler içerisinde kalmıştım. Kitaptaki kelimelerin çoğu aradan yaklaşık 1000 yıl geçmesine rağmen Yatağan Beldesi’nde yaşayan annemin konuştuğu kelimelerin aynısı idi. Kitaptan hemen örnekler vermeyeceğim. Çünkü sizi önce Divanü Lügati’t-Türk’ün yazarı Kaşgarlı Mahmut’un kitabı nasıl yazdığını ve neleri anlattığını muazzam bir eserle bize aktaran Bilgin Şehzade adlı eserle tanıştırmak istiyorum. Bilgin Şehzade yazarını aslında hepiniz yakından tanıyorsunuz. Türk edebiyatının birçok alanında şiir, hikaye, tiyatro, roman, araştırma ve denemeleriyle temayüz etmiş büyük yazarı hemşehrimiz Hasan Kallimci kaleme aldı bu büyük eseri.

Hasan Kallimci birçok alanda eser vermekle birlikte onun hayatı aslında çocuklara adanmış bir hayattır. Türk çocuklarına milli değerlerimiz çerçevesinde Türkçe’nin güzelliklerini aktarmayı kendine en büyük görev ve zevk

edinmiş bir yazarımızdır. Kallimci yazdığı eserlere çalışma azmine ve etrafına yaydığı pozitif enerjiye hayran olduğum vefalı bir örnek kişidir. Vefalıdır çünkü dünyayı kavradığı anadili Türkçe için yaşar Türkçeyi yaşatır. Vefalıdır içinde yetiştiği kültürü yaşatıp geliştirmek için didinir.

Mesleği olan İlkokul öğretmenliğinin de verdiği bir birikimle her yaştan çocuk için kaleme aldığı eserler vardır. Ayrıca günümüzün önemli bir mecrası olan sinema için de çizgi film dizilerine senaryolar yazdı. Özellikle son yıllarında Türk kültürünün klasiklerini çocuklarımıza ulaştırmak için adeta tek başına bir ordu gibi çalıştı, Hasan Kallimci. Türk Dünyası’nın destanlarını çocuklarımız için su gibi akan harika Türkçesiyle kaleme aldı.

Eserlerinin hepsi elbette birbirinden değerli. Fakat en son yazdığı Bilgin Şehzade adlı eseri bir başka. Çünkü bu eser hem çocuklarımızı 1000 yıl önceki Türkçe ve Türk kültürüyle tanıştırıyor hem de bu eserin yazarını bir romancı gözüyle bize tanıtıyor.

Kitap okuyucuya şöyle sunuluyor: “Ortaokul öğrencilerine, bin yıl önceki Türkçemizi tanıtmak için kaleme alınan ilk ve tek roman. Türkçe bizim en değerli hazinemiz. Bizi biz yapan her şey kelimelerimizde saklı. Peki binlerce yıldır yüzünde konuşulan yüce dilimizin günümüze nasıl taşındığını öğrenmek ister misiniz? Türkçenin peşinde oradan oraya sürüklenen sürgün bir şehzadenin heyecan dolu serüveni sizi bekliyor. Bilgin Şehzade’de okurunu zaman yolculuğuna çıkartan Kallimci, “Karahanlılar” dediğimiz “Türk Hanlığı”nı, Türkçenin ilk sözlüğü Divânu Lugatî’t-Türk’ün nasıl yazıldığını, Kâşgarlı Mahmut’un kim olduğunu ve bin yıl önceki Türklerin yaşamlarını gözler önüne seriyor.”

Ortaokul öğrencileri hedef alınarak yazılan bu eser bence sadece onların değil 7’den 77’ye bütün okuyucuların elinden düşürmeyeceği bir eser olmuş. Eserin detaylarını anlatmayacağım ancak Hasan Kallimci’nin bu kitabı kaleme almaya nasıl karar verdiğini anlattığı satırları aktarmadan geçemeyeceğim. Çünkü bu satırlar da kitabın kendisi kadar ilgi çekici:

“Sanki beynime bir “soru böceği” yerleşmişti. Ağustos böceği gibi cırlaya cırlaya sorular üretiyor;

“Cevap ver! Cevap ver!” diyerek rahatsız ediyordu. Bin yıl önce Türkler hangi kelimelerle, nasıl konuşuyordu? Eşya, giysi, meyve, sebze adları bugünkü gibi miydi?

- Çocuklar hangi oyunları oynuyorlardı?
- İnsanlar hangi yemekleri yiyorlardı?
- Okullarda neler öğretiliyordu?

Yukarıdakilere benzeyen onlarca soru... Düşündüm...Günlerce, aylarca düşündüm... Bu sorulara ancak bin yıl öncesinde yaşayan Türkleri anlatan kitaplara, makalelere ulaşıncaya cevap bulabilecektim. İlgili kaynakları okudum. Notlar aldım. Türkçenin bin yıl önce yazılmış ilk sözlüğünü de edindim. O sözlük aynı zamanda Türklerin ilk ansiklopedisi idi... Yazarının adı Kâşgarlı Mahmut’tu. Kâşgarlı Mahmut, Karahanlı Türk Devleti’nin şehzadelerinden biriydi. Türkçe kelimelerin meraklısıydı. Öğrenme isteğiyle doluydu. Türk diline olan sevgisi ve ilgisi ona Türkçenin ilk sözlüğü Divanu Lugatî’t-Türk’ü yazdırmıştı. İyi de yapmıştı...

“Teşekkürler saygıdeğer büyüğüm Kâşgarlı Mahmut!” diyerek sözlüğü okumaya başladım. “Sözlük okunmaz ki! Kelimelerin anlamlarını öğrenmek için ilgili sayfalara bakılır” diyeceksiniz. Ben satır satır bir roman, hikâye nasıl okunuyorsa öyle okudum. Hem de hiç sıkıl-

madan zevk alarak... Sonra bir karar verdim: “Bu sözlüğün romanını yazmalıyım! Sözlüğü, bin yıl önce konuştuğumuz kelimeleri çocuklarıma ve gençlerimize tanıtmalıyım.” İşte o an soru böceğinin cırlıtısı kesiliverdi, rahatladım.”

Kallimci kitabı yazmaya karar verdikten sonra Divanu Lugatî’t-Türk’de karşılaştığı ve romanda kullandığı bazı özelliklerden bahsediyor:

“Romanda, abecemizde kullanılmayan i harfini göreceksiniz. “Art damak n’si” denen bu harf, n ve g harflerini damağımızdan “ng” olarak birlikte çıkardığımızda oluşan sesin karşılığıdır. Türkiye dışındaki Türk Cumhuriyetleri ve Türk topluluklarında yaşayan kardeşlerimiz konuşup yazarken bu harfi kullanıyorlar. Günümüzde, Türkiye’nin pek çok bölgesindeki konuşmalarda da kullanılıyor. Mesela; “Geldin mi?” diye yazılıyor, konuşurken “Geldiñ mi?” deniyor.”

Eser büyük bir gayretin sonucu ortaya çıkmış. Benim de üniversiteden Hocam olan Türk Dili’nin yaşayan büyük alimi Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun tarafından eserin son kontrolünün yapılmış olması onun değerini bir kat daha artırıyor.

Vefalı insan Hasan Kallimci kitabı okuyup katkı verenleri şöyle anlatmış: “Pamukkale Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bedri Sarıca; yazarlar Osman Çeviksoy ile Aslan Küçükyıldız; edebiyat öğretmenleri Seda Kallimci ile Rüştü Çakır kontrol ederek yaptıkları tavsiyelerle eseri olgunlaştırdılar. Sanatçı Hakkı Usİu Türk boylarının damgalarını bu kitap için çizdi. Serdar Eriş ile Ahmet Okul öğretmenler de konusuna uygun güzel bir kapak hazırladılar. Türkçenin “Korkut Ata”sı Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun Hocam hem son kontrolü yaptı hem de adını koydu. “Türkçenin ilk sözlüğünü tanıtan ilk roman olan bu kitabın adı Bilgin Şehzade olsun,” dedi.

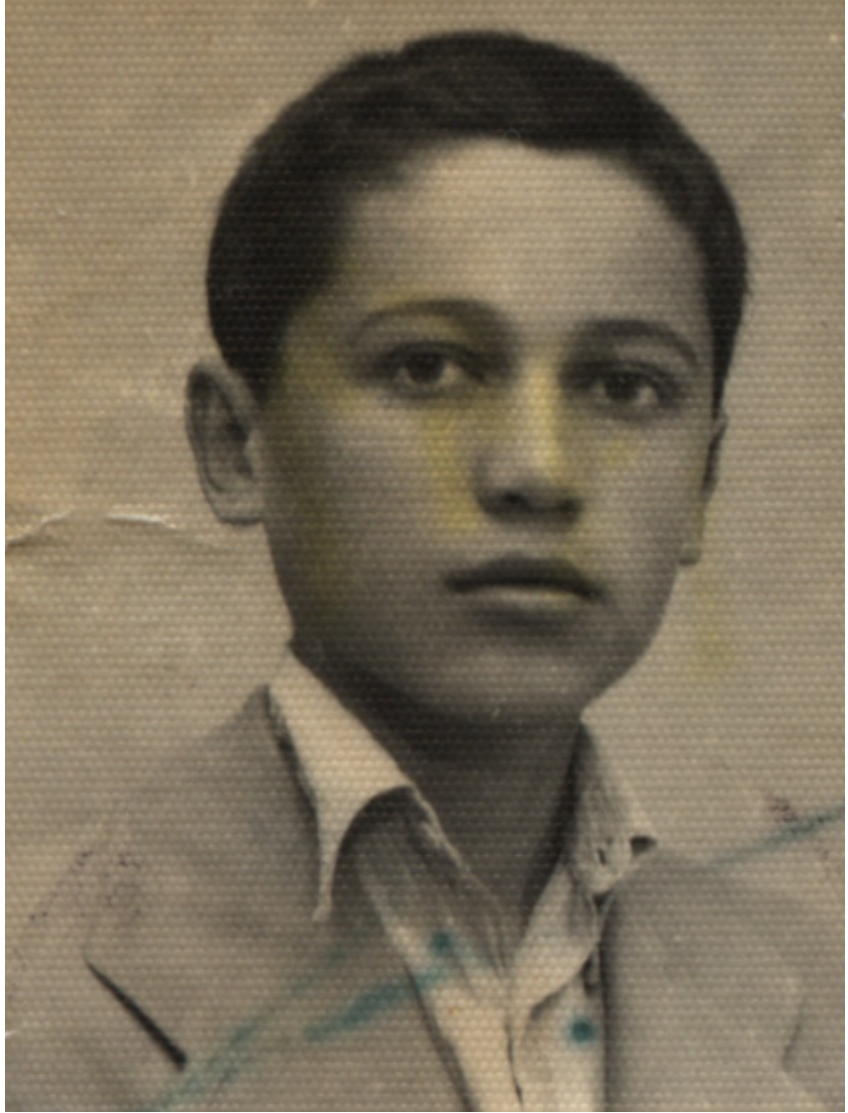
“Okuyanların zihinlerine Türkçe bilgisi, gönüllerine Türk milleti sevgisi dolsun,” diye dua etti. Başta Ahmet Bican Ercilasun Hocam olmak üzere, eseri kontrol ederek tavsiyeleriyle destekleyen öğretim üyesi, yazar ve öğretmenlere teşekkür ediyorum.”

Uçan At Yayınları tarafından yayımlanan eseri öğrenci öğretmen anne babalar ve Türk kültürü konusuna ilgi duyan herkese tavsiye ediyorum. Hasan Kallimci’nin bütün kitapları gibi özellikle Bilgin Şehzade eseri kitaplığımızda olmalı. Bu eser Divanu Lugatî’t-Türk gibi bir şaheseri anlatan bir başka şaheser olmuş. Büyük küçük bütün Türkler Bilgin Şehzade Kâşgarlı Mahmut’u ve Divanu Lugatî’t-Türk’ü Hasan Kallimci gibi usta bir kalemin kitabıyla daha yakından tanımalı.

Gülbüz AZAK

BİR DİŞ

**“Yeter, diye
bağırıp koltuktan
iniyorken;
küçümen, ak
giyimli bir kız
koşarak yetişti.
Kerpeteni iriyarı
delikanlıdan
alıp, gösterilen
dişe uzandı. Bir
saniye sonra diş,
kerpetenin ucunda,
göz hizamda. Ve
kulağımda ak
giyimli küçümen
kızın sevimli sesi:
“Geçmiş olsun, şu
pamuğu koyalım,
evet, şimdi
kalkabilirsiniz.”**

Gülbüz Azak ortaokul yıllarında

Diş deyip geçmeyelim. Kim-
ilerinin diş yüzünden başına
gelmedik kalmamıştır. Benim
maceram henüz ortaokul yıl-
larında tıfıl bir çocukken başladı.
Kasabamızda diş hekimi yok, o
görevi tellal Cemil Dayı üstlen-
miş. Evine gider, bir leğen önünde
diz çökertdim. Cemil Dayı da om-
zuma oturur, kerpeteni döndüre
asıla, ağrıyan azı dişimi koparırdı.
Ben ağlardım. Arayla iki dişimi de
Cemil Dayı çekti.

Orta sonda gene gerilerde bir
diş daha ağrımaz mı? Hayır, bu

sefer Cemil Dayı'ya gitmedim.
Ninem beni henüz sıtma dokto-
ru olmuş (sonradan milletvekili)
Baha Akşit' in muayenehane-
sine götürdü. Madem doktordu,
bu işleri de yapardı. Ninem öyle
söyledi.

Baha Bey güler yüzlü, herke-
sin “Bizim Baha’sı”, halden anlar
bir delikanlı. Ninem haklı çıktı.
Gün gelir lazım olur diye alın-
mış, dolaplardan birinin uzağına
konmuş, kutusundan da ilk defa
çıkarılan parlak bir kerpeteni
saklıca eline alan “Bizim Baha”;

ürkütmeden, korkutmadan şıpın işi dişimi çekti. Benimle birlikte o da bu sonuca pek sevindi.

27 Mayıs 1960 Darbesiyle Yassıada'da yargılanıp önce idama, sonra müebbede mahkûm olan, Kayseri'de epeyce yattıktan sonra affa uğrayan Baha Bey'le kırk yılın ertesinde Kadıköy'deki evinde sohbet arası bu hadiseyi anlatmış, karşılıklı bir yaman gülüşmüştük. Rahmetli, gerçekten de ilk defa diş çekimini başarıyla bende denemişti.

Macera burada bitmiyor. Akademi'de okuyorum, 1960 olmalı. Gene çenemde ağrılar. Gene aynı dayanılmazlık: O hınzır ve tanıdık sızı. Vardım İstanbul Beyazıt'taki dişçilik fakültesine. Girişte durumu anlattım. "Buyurun salona, boş bir koltuğa oturun" dendi.

Öyle yaptım. Koca salonda 10-15 koltuk. Son sınıf öğrencileri ha bire diş çekiyor. Bana iriyarı bir öğrenci rasgeldi. Çene etlerime aceleden morfin vuran delikanlı "Biraz oturun uyuşsun" deyip gitti. On dakika sonra da gelip kerpeteni ağzıma soktu. Sımsıkı yakaladığı dişimi asılıyorken kerpeten kurtuldu ve ağzımda ve beynimde ve yeryüzünde "Donng!" diye bir infilak. Akım çaktı. Bir daha denedi, kerpeten gene kurtuldu ve gene aynı patlama: "Donng"

Yeter, diye bağırıp koltuktan iniyorken; küçümen, ak giyimli bir kız koşarak yetişti. Kerpeteni iriyarı delikanlıdan alıp, gösterilen dişe uzandı. Bir saniye sonra diş, kerpetenin ucunda, göz hizamda. Ve kulağımda ak giyimli küçümen kızın sevimli sesi: "Geçmiş olsun, şu pamuğu koyalım, evet, şimdi kalkabilirsiniz."

Bir ara not:

Sekiz on yıl olmuştur, Denizli deyim. Yolda tek başıma dolaşıyorken arkamdan bir ses:

"Merhaba arkadaşım, buralarda ne arıyorsun?.. Dönüp bakıyorum, Bilge adlı eski bir dost. Sarılışıyoruz."

Ne haber Bilge? İyilik sağlık. Yarım asır sonra bir merhaba daha!

- Ne yapıyorsun, neyle meş-gulsün?

- Diş hekimiyim. Muayenahaneye gidiyorum. Hadi gel benimle. Eskilerden laflarız.

Az geçince bir kapıdan giriyoruz. Koca bir salon. Her yanı yüksek saksılı çiçeklerle bezeli. Sanki burada diş çekilmiyor, keyif çatılıyor.

A aaa! O da ne? Ortalıkta öte-gıdaklaya dolaşan beş altı keklik. Şaşıyorum. İnsandan kaçmıyorlar.

Bre Bilge, bunlar da ne? Dişçide bir sürü kuş?

- Onlar çocuklar için. Önce çi-çekleri sonra bu kuşları görüyorlar, ağlamayı unutuyorlar, burayı ve beni seviyorlar. Gerisi de zaten kolay oluyor

Baha Akşit Yassıada'dan sonra Kayseri Cezaevi günlerinde...
2-12-1961

Şaşıyor, seviniyor ve Bilge'yi tebrik ediyorum,

Geçen yıl gene, gene, o zalim eziyet. Dişlerimin kimi sallanıyor, kimi yarı kırık, bazılarında hafiften ağrıma haberleri... Ver elini bir erkek dişçi:

Neyiniz var?

Dişler... Bir baksanız, bu ağız nasıl onarılır ve bana kaç patlar?

Bakıyor, bakınıyor, "OOo, O oOo" diyor.

"4.500'e hallederiz". Teşekkür edip ayrılıyorum.

Bu seter bir hanım dişçideyim. 6.500'e çıkarmış. Eve dönüyorum. TRT'den emekli kızım ziyaretime gelmiş. Vaziyeti anlatıyorum. Baba, diyor. Yarın gelip seni Kadıköy'deki Devlet Ağız ve Diş Hastanesine götüreceğim hazır ol."

Ertesi gün yollara düşüp hastaneye varıyoruz. Alt çenedeki dört diş ile bir azıyı çekiyor hekim. "Haftaya gene gel" diyor. Bu defa iki dişin sınırları alınıyor. "Haftaya gene" geleceğim. Öyle yapıyoruz. Nihayet alt ve üst çene kalıpları alınıyor. Haftaya gene uğruyoruz. Protezler hazırlanmış. Yepyeni dişler ağzıma yerleştiriliyor. Teşekkür için getirdiğim koca bir kutu çikolatayı hekimin masasına bırakıyorum. Sonra vezneye iniyoruz kızım ile. 38 lira (evet evet) otuz sekiz lira ödüyoruz sadece. "Yaşasın devlet" diyorum veznedara. Eve dönene kadar da yeni ağzımla "Yaşasın devletim!" deyip duruyorum. İstanbul az evvel benim oluyor çünkü.

(Divanyolu Dergisi 35. Sayı)

Mustafa KARAKAYA

BUHARA SEMERKAND VE ÖZBEKİSTAN'A, ATAYURDA SEYAHAT NOTLARIM

Hive şehri genel görüşü ve Hattat Talip Mert, Yazar Ömer Hakan Özalp

**“Akşama kadar
şehri tanımaya
çalıştık.
Özbekistan
devletinin
nüfusu 35 milyon
civarında. Bu
nüfusun 5 milyon
kadarı Rus imiş.
Afgan, Türkmen,
Tacik unsurlar da
varmış.”**

Mehmet Akif Ersoy vakfı olarak salgından önce Özbekistan’da Mehmet Akif Ersoy ve Özbekistan’ın milli şairi Abdülhamid Süleyman Çolpan hakkında uluslararası sempozyum çalışmalarını epey ilerletmiştik. Nihayet vakıf Yöneticisi arkadaşların gayretleriyle Haziran ayında gerçekleşti. Biraz ayrıntıya girersek Özbekistan’dan Prof. Dr. Muhammed Şerif Babahan, Türkiye’den M. Cemal Çiftçigüzeli ile Mehmet Rüyan Soydan’ın gayretleri sonuç verdi. Vakıf olarak Mehmet Akif’in yıllarca ders verdiği Kahire Üniversitesi gibi aşına olduğu pek çok ülke ve şehirlerdeki Üniversitelerle onların milli şairleriyle ortak sempozyumlar yapmıştık. İşte bunlardan sonuncusu Özbekistan’ın Urgenç şehrinde Urgenç Devlet Üniversitesi ile yapıldı. Bizim tabirimizle Türkistan coğrafyasını çok merak ediyordum. Arkadaşlarım kafilayı düzmüşler 15 Mehmet Akif dostu bildirilerini hazırlayıp tercümeler yapılmış, kitap basılmış ve seyahat programı ortaya çıkmıştı. Benim seyahate katılmam tehlikeye girmiş, benim yeşil pasaportum henüz gelmemişti, İstanbul’dan haber bekliyorlar, son anda şükür pasaportum gelip kafilemize katılabildim.

6 Haziran gece saat 1.05 de İstanbul havalimanından THY uçağı ile başlayan yolculuğumuz sabahleyin

Taşkent havaalanına bizi indirdi. Hemen otelimize yerleşip Özbekistan’ın başkenti Taşkent’i tanımaya çalıştık. Taşkent ülkenin bir ucunda Kazakistan’a yakın bir yerde kurulmuş, geniş caddeler, düzgün binalar, temiz düzenli bir şehir. Caddelerde küçük şevrole (chevrolet) arabaları cirit atıyor. Biz yıllar önce Türkiye’de gördüğümüz süslü, uzun arabalara gözümüz alışkındı, gerçekten yadırgadık. Acaba Ruslardan ayrılınca Amerika ile mi yakınlaşmışlardı. Dayanamayıp sorduk, efendim bu firma Özbekistan’da üretim yapıyormuş. Hangi ülkenin firması o ülkede üretim yapıyorsa o marka caddelerde bol bol boy gösteriyordu. Özbekistan Taşkent’teki Türkiye büyükelçiliğimizi ziyaret ettik. Büyükelçimiz ve çalışanları iki ülke arasındaki ekonomik, ticari ve kültürel alanlardaki çalışmalar hakkında bilgi aldık. Ayrıca Özbekistan devleti Türkiye’ye ve insanımıza çok yakın davranıyormuş, kardeşlik işte bu diyorsun. En geniş arazi ve en görkemli binayı bize tahsis etmişler, çok mütehas-sis ayrıldık.

Akşama kadar şehri tanımaya çalıştık, Özbekistan devletinin nüfusu 35 milyon civarında, bu nüfusun 5 milyon kadarı Rus imiş, Afgan, Türkmen, Tacik unsurlar da varmış. Başkent Taşkent’in nüfusu

4 milyon kadar. Buhara'nın 300 bin, Semerkant'ın ise 3 milyon 200 bin imiş. 26 Haziran 1964 depreminde ülke çok yıkılmış, eski ve yeni Taşkent ayrılmış. O zamanki Sovyet idaresi düz ve geniş caddeler, parklar açmışlar. Parklarda ve köşe başlarında eserlerini sergileyen sokak ressamaları belli bedel karşılığında resminizi yapmaya hazırlar. Bizdeki gibi mescit, han, hamam ve benzeri binaları özellikle mi yıktılar acaba? İstanbul'da 1950'lerden sonra Fransız şehir plancısı mimar Eminönü'ndeki, Zeyrek'teki Bizans fil ahırlarını meydana çıkarmak ve haliçten Aksaray'a yol açmak için 40 civarında han, hamam, mescit, tekke, zaviye gibi kamuya hizmet eden binaları özellikle yıktığını hatıralarında yazmış. Biz de "Yaşayan Geçmiş" TV. Programında bu konuyu da işlemiştik. Taşkent'teki Hz. İmam meydanındaki müzede 9. Yüzyıldan Hz. Osman dönemi ceylan derisine yazılan Kuranı kerimi gördük. Hemen arkasında 3 kubbeli restore edilen Barakan medresesini görme imkânına sahip olduk.

Taşkent'te 1 gece kalacaktık, akşam erkenden yattık çünkü sabah saat 6 da Taşkent'ten öbür uçtaki- batıdaki Urgenç'e uçtuk. Urgenç havalimanından çıkarken bizi ekmek ve çöreklerle ve uzun boruların öttüğü bir bando ile karşıladılar. İlk sözleri "Selamün aleyküm", cevap da aynı, önce şaşırdık. Kısa sürede alıştık biz de bazen selamı tekrarlıyor bazen "ve aleykümselam" diyorduk. Urgenç üniversitesi yeni ve çok geniş bir alana kurulmuş, yeni binalar da yapılıyor. Sempozyum bölge valisinin teşrifiyle başladı. Açılış bildirisi Prof. Uğur Derman tarafından yapıldı. İki ayrı salonda yapılan oturumlarda öğrenciler pür dikkat takip ettiler. Burdur Mehmet Akif Üniversitesi, Urgenç Üniversitesi ile anlaşma imzaladı. Bildirilerimizi dikkatle takip eden dinleyicilerden güzel sorular geldi. Benim bildiri konum ise İstiklal savaşı zamanında buhara hanlığının yardımları, "Zor zamanda kardeş desteği; Buhara altınları" idi, isteyen okuyucularımıza PDF olarak bildiri metnini gönderebilirim. Özetle; 100 Milyon ruble değerinde(RUBLE, Sovyet para birimi) Moskova'ya gönderilen külçe altının 18 milyon değerinde altın, silah ve mühimmat olarak 3 yıl da bize gönderilmiş.

TRT. Eski Müzik Daire Başkanı Neyzen Süleyman Erguner ve Hüseyin Kıyak, Denizli Çal İsabeyli hemşerimiz tambur ile Mehmet Akif Ersoy'un bestelenen şiirlerini çalıp söylediler. Sempozyumun önemli bir sürprizi ise Süleyman beyin, Milli şair Süleyman Çolpan'ın yazdığı Özbek milli marş şiirini bestelemiş ve ilk defa orada seslendirip çalmaları oldu.

Getirilen kitaplarla Mehmet Akif kitapları odası kuruldu. Özbekistan'dan öğrenciler çeşitli üniversitelerimizde okuyormuş ama bizim öğrenciler orada yok. YOK denklik sayarsa Türkiye'den öğrenci gelebilecek. Gerçi TOBB(Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) üniversitesi Taşkent'te açtığı üniversite ile ülkemizi temsil ediyor.

Urgenç şehrini tanıdık hemen yanındaki eskinin Meşhur Şehri Hive'de kaldık. Hive Şehri şimdilerde 1500 kadar nüfuslu ama hanlıklar şehri idi. Bizim kaldığımız Hive, Harezm eyaleti Oğuz boyundan imiş ama konuşmalarda anlaşma ilk elde zor gibi olsa da zamanla anlaşılıyor. Hive şehrine bir kale kapısından geçip meydana inince sıcaklığın etkisiyle kerpiçten(topraktan) kale duvarlarını pek fark edemedik. Yanına varınca muhteşem kerpiç duvarları ve içeri kısımlardaki yine kerpiç mezarları görmek bizi şaşırttı. O mezarlarda kimler mi yatıyor, oralı olup dışarıda ölenler gömülüyormuş. Kerpiç diyorum eski evler gerçekten toprak ve samanla yapılmış, kamu binaları ve yakın zamanda yapılan evler pişmiş topraktan yapılmış dolu tuğlalardan yapılıyor. Şehirlerde binalar betonarme yapılıyor. Bu arada hepimizin bol bol fotoğraf çektiğimizi söylemeye gerek yok sanırım. Tek veya iki katlı kerpiç evler geniş avluların içinde yer alıyor, yani sokağa bir kapı ile açılıyor. Hive'liler bu kerpiç evleri butik otel olarak çalıştırıyorlarmış. Kaldığımız otel de dışarıdan tek katlı görünüyor, 7 basamakla çıkılan içerisi ise alta ve üste merdivenle ulaşılan iki kat odalarla doldurulmuş, hatta lokanta kısmı ise çok serin, girişin altına bodruma yapılmış. Alt kat toprak seviyesinde küçük fiskiyeli havuz, çiçekler ve güllerle bezenmiş. Çatının üstü dümdüz, oturulabilir ve etraf seyredilebilir, sıcak günlerde güney illerimiz gibi yatılabilir. Otelimizden bir grup ayrılırken dikkat ettim hep yaşlı Avrupalılardı. Kim olduklarını sorunca İspanyollarmış. Ülkelerinden uçağa bindiler mi Urgenç uluslararası havaalanına inip ucuzca bir ay kadar kalıp uçup gidiyorlarmış. İfade ettiklerine göre ülkelerindeki aylık doğalgaz, elektrik ve benzeri masraflar karşılığı burada kalıyorlarmış. Ülke, Avrupa şartlarına göre çok ucuz, zaten denizle bağlantısı olmadığından ulaşım hava ve kara yoluyla oluyor.

Ülkemizde kerpice iyi gözle bakılmıyor, Prof. Dr. Önder Küçükerman program danışman ho-

camız, Yatağan dergimizdeki kerpiç yazımızı görüp “alabilir miyiz ?” deyince, bizim katkımız olmuş oldu.

Bu arada milli şair Abdülhamid Süleyman Çolpan’dan bahsedelim: Endican şehrinde 1897’de doğmuş, Endican ve Taşkent medreselerinde tahsil görmüştür. Çolpan, gençlik yıllarında yenilikçi şair ve yazarların etkisinde kalmıştır. Kokand(Hokand) şehiri Kızıl Ordu tarafından topa tutulması Çolpan’ın hürriyet ve memleket sevgisi yazılarına ağırlık verdiği dönemdir. Böylece Çolpan’ın 1930 lu yıllardan itibaren sıkıntılı günleri başlamış. 1934 yılında açıkça “Özbek milliyetçiliği yapmak” ve “halkının Sovyetleştirilmesine mani olmak” suçuyla tutuklanmıştır. 1937 yılında “Marksist optisizme yüz vermemek”, “halka sembolizm yoluyla Sovyet aleyhtarlığı aşlamak”, “milliyetçilik ve Türkçülük yapmak” ve “halk düşmanı olmakla” tutuklanmış ve bir yıldan fazla süren sorgu ve işkencelerden sonra 4 Ekim 1938’de kurşuna dizilmek suretiyle öldürülmüştür. Sovyetlerce kurşuna dizilen tek kişi Çolpan değil, Kazakistan milli şairi, Azerbaycan Milli şairi ve diğer Türk aydınları da aynı akibete uğratılmışlardır. Bir örnek vermek gerekirse Türk dünyasının büyük yazarı Cengiz Aytmatov’un babası pek çok ileri gelenleri bir gecede toplayıp yok etmişler. Üzerlerine okul ve park yapılmış, Cengiz bey de öğrenci olarak bilmeden babasının mezarı üzerinde okul arkadaşlarıyla oyun oynamıştır.

Değerli okuyucularım; Türk Cumhuriyetleri 1990 yılında hürriyetlerine kavuştular, o yıllarda oralarla ilgili bilgimiz yoktu, gerçi Sovyetlerde dışarı ülkeler yaşanılacak yerler değil, her şey berbat. Prof. Dr. Zahur Muharrem, “bize böyle ifade edildi ama ilk yurtdışı seyahatim İtalya’ya idi. Hiç anlatıldığı gibi olmadığını görüp şaşırmıştım” dedi.

Özbekistan’ın her yerindeki eski ve yeni camilerde de dışarıda ahşap direkli bir gölgeli alan

yapmışlar, tavanlar ahşap ve çok güzel işlemeli hele direklerin oymalarına bakmaya doyumuyor. Motifleri aynı özellikte ve güzellikte, Bir e-seri görmeye girerken önce bu ahşap sütunlar karşılıyor. Sütunun altı armudi görünüşlü ve oymasız. Altında ince bir kısımla sütun ayağına basıyor. Dikkat edilmezse ilk elde sanki sütun havada duruyormuş gibi geliyor. Mimari özellikleri daha önce bazı belgesellerde ve tanıtım filmlerinde görmüştük, fakat gerçeği çok hoş. Hocamız Prof. Dr. Mustafa Cevat Akşit ve arkadaşları Sovyetlerden ayrıldıktan sonra bir grup Azerbaycan’dan başlayıp hepsini gezmişler. Düzensizlik ve sıkıntıları görmüşler ama Yatağanımızdaki medirse camiinin eski halinin orta asyadiler gibi olduğunu 1993 yılında dergimize şöyle yazmıştı; “Ebu Hafs’ın camiine göz atıyoruz. Aaa... bu bizim köydeki medrese camiinin aynısı. Caminin kibleinin karşısı, yani cephe tarafı ile sağ tarafında, kapalı mahal dışında, süslü, oymalı ağaç direklerle çevrili açık kısımlar bulunuyor. Çatı kara örtü. Hem tavan hem duvarlar şahane çiçek motifleriyle süslü. Bizim Medrese Camii de böyleydi. Cami önünde havuzu, havuzun etrafında da çınar ağaçlarını görünce, bizim medresedeki havuz ve çınar ağaçları gözümün önüne gelmez mi?

Bu avlulara girince insanın içi huzurla doluyor. Bizim medreseye gelip, şadırvana oturmanın, oradaki huzuru yudumlamamanın zevkini tadanlar, ne demek istediğimi anlarlar...

Şöyle diyebiliriz. Yatağan, camii, medresesi, kabristanı vb. ile Buhara’dan kopup gelen, Buhara’daki, Semerkant’takilerin örneği bir Türk kaşabası. Bizim köyümüz, aslından uzaklaşmamış. İnsanımız da, yani bizler de oradaki büyüklerin ahfadı olduğumuzu gösterelim. Aslımızdan kopmayalım. İmanı bütün, milli geleneklerine bağlı, kişilikli, çalışkan ve dürüst insanlar olalım. (Prof. Dr. M. Cevat Akşit. Buhara’dan Yatağan’a. Yatağan dergisi Mart Nisan 93 sy 12 sayfa 7)

YALNIZLIK DÜŞLERİM

**“Kimse kendi
kendine yeterli
gelmiyor, herkes
şekavet içinde
yaşüyor, bahtı kara,
talihsiz mi diyelim,
malı-masadı parası
pulu olanda mutsuz,
olmayanlar ne
yapsın.”**

Koca bir yaz diyorduk, oysa ne kadar vefasızca, kısa bir düş görmüş olmalıyım, gidiyoruz yoklar, her yer bomboş, nerede üç beş kişi görsek hep aynı la-kırtı; sohbet edecek kimse yok, diğerleri ele geçmiyorlar, kah-vede üç beş masa, hepsi oyuna müptela, Vakit geçmiyormuş, benim üç buçuk ayım nerde, yalnızlık düşlerim benim ,biz ne vefasızlıklar gördük, dedem Emin Ağa bir türkü tuttururdu ‘Geldi de geçti kahpe gençlik’ biz ne yalnızlıklar yaşadık, sinsin sinsin ağladık, biz ne melodilerle büyüdük, sine-mizi kevgire çeviren:

*Kalmasın takatin beklemekten
senin de*

*Geleceğim diyordun dört
mevsimin birinde*

*Özlerim diyordun mektubu-
nun ilkinde*

*Perişan ediyorsun kendini de
beni de...*

Bu melodinin her yerde anısı vardı; bisiklet iteklediğimiz bağda bayırda, çıktığımız Yokuş dibinde, Kayacık sırtlarında, çukur tarlada, Sakarca’da, Yo-valca’da, Kar kuyularında, Kara-yaprak’ta, çıntar aradığımız domuz yataklarında.

Yayla boğazında. Unutursun diye çok korkuyorum Karacaoluklar’da, Kayacık pınarında; gece kararınca her bir çam ağacı bir insan manzaraları, önümüzde yanıp sönen ateş böcekleri, elimizde bir hırsız feneri, sürülerin hışırtsı, yalnızlık neymiş ki, biraz inciniriz, dik durur eğilmeyiz.

Ben biraz romantik miyim, tek çiçekli baharlar sizin olsun. Pazar yeri meydanında, yine yalnızım, Yeni camii yanında çeşme var. O da yalnızları oynuyor, çünkü bir damla su yok. Dikkat eden varmı?

Böğründe ne yazıyor. Af buyrun; Külereeytim in espeha maûkûm gavren femeyyetikûm bimâim-mâin. Şöyle buyurmuşlar; “De ki, suyunuz çekiliverirse size yerden kaynayan suyu kim getirebilir?” Rahmetli Tahir amca sormuştu, bu Nerden alınmış diye, ben de aceleyle irticalen Yasin deyiverdim, düşüncesizliğime bir yandım bir yandım. Mülk (Te-bareke)süresinin son ayeti-ydi. Neyse ibret alan var mı? bakınca her şeyi anlatıyor, O zaten şebeke suyuymuş, doğal değilmiş. Ha öyle ya, parayla akan su o kadar olur. Anamın babamın, benim büyüdüğüm bağarasının, mahal-lenin, sokağının ismi resmiyette ne geçiyor biliyor musunuz? Kuru-çeşme sokak. Fesubhanallah nerde kaldı soluk soluğa yamandıığımız mahalle çeşmeleri. Yatağan yaşayacaksa mahalle çeşmeleri yerli yerine sembolik olarak konulmalı, birer kurna takılmalı. Kayseri’de her semtte camiler, lavabolar halka açıldı, brova Selçuklu mimarisi tamam, şehirleri böyle olmalı. Nazımdan mülhem alayım; Yatağan meydanında ben bir kuru çeşmeyim ne sen onun farkındasın ne de za-bitâ farkında.

Yatağan pazarında bir pazar günü, Üdi Çoskun Sabah aklıma geldi. 'Yüreğim kan ağlar bir pazar günü' Pazarda babamla dolaşmak çocukluğunun en unutulmaz neşesi, fiyatlar her yerde standart, zamlar ihtiyatlı davrandırıyor, mesele soğan 8 ile 10 arasında, patates 10, üç kilosu 25. Peynir, 80-100. zeytin 35-45. tereyağı 160-180. Domates, patlıcan 10. biber 15. bunları sıyırsak iş kolay, bizimkisi Hacı Bekirlerin rahmetli Bekir amcanın kalenderliği, 3-4 sene önceydi, pazarda domates pahalıydı bir liralık eziklerin içinde seçim diyor, soğanla kavurunca ne dadlı oloyo mübarek. Hacı Bekir amca iktisatlıydı, bir keresinde rahmetli Naşit dayı, Hacı Mehmetlerin Hacı Hakkı ustanın oğlu, espri patlatırdı. Benim deli dolu zamanım, derdi, Tepe Mescit'de Mantar kızartmasına oturmuşlar, bizimkisi kabın içine banağı yamayıp daldırırılmış, Hacı Bekir amca dayanamamış, Naşit demiş ezar ezar ye iki defada ye.

Pazarda dolaşıyoruz, karşımızda Hasan Bey, Merhaba merhaba, babam dedi ki, Pazarın durumu nasıl Hasan Bey? O da dedi ki, Millet aç gözlü. Al bakalım bu hengamede lafı nerden evirip çevirirseniz. Paradigma meselesi, nereye bakarsan bak pazar senin, o değil de nerden baktığın önemli. Tercih cebe göre, burası açık pazar. O 10.lik soğan seçti, biz biraz küçüklerin den, 8. liklerden seçtik. Neyse geçti gitti Yatağan pazarı, sür torosu eve, sıcak bastırmaya başladı, saat 11 de eve döndük. Anam 11,15 i bekliyor, TRT haberde Çay Simit programının tiryakisi, onunkisi daha iyi sanal alem. Ama benim kafama takıldı, Yatağan pazarında ekonomi politiğin eleştirisine katkı: Marks, Engels'e yazdığı bir mektupta

"Yeter artık bıktım şu ekonomi biliminden, ekonomi Adam Smith ile başlayıp Ricordo da takılıp kalmış, bir arpa boyu ilerlememiş, ekonomiye evde devam edeceğim, Britichs mouseumda başka bilimlere yöneleceğim".

Engels ikaz ediyor;

"Bu kadar kesin konuşma, okuman gereken önemli sayılabilecek tek bir kitap kaldığı sürece yazmaya başlayamazsın."

Ben ekonomist miyim, bilirim ne netametli, kaypak olduğunu, sonuçta onu icat eden insan kaypaklığı değil mi? Hele Hukukçular iktisadi analizi hiç sevmezler, muannid iktisat hocaların eline düşersen hukuku dört yılda bitiremezsin. Yoksa torbadan bir bilye çektin yeşil geldi haydi geç.

Bu çene düşüklüğüyle insan yalnız kalır mı dediğinizi duyar gibiyim? Benim yalnızlığımı takan kim, onlara göre ruy-i zemin altı, gök yüzü sekiz olmuş havalara istikrarsız, mevsimler dön-

müş, Kırk yıllık domates üreticisine bu topraklar uygun değil strese giriyor bitkiler diyor. Doğruların savaşı başka yerlerde, sömürü sömürü, siyahlar, sarılar, Müslümanlar, Araplar, barbarlar, köylüler, köleler, bizim cesetlerimizi çiğneyerek geçenler, komünizm ile kapitalizmin iş birliği geçit törenlerinde. Şaşır mıyorsunuz değil mi? Ekonomiler bozuk olsaydı bankalar trilyonlarca kar eder mi, sana promosyon verirler mi? Fakir fukaradan önce aç gözlüler promosyon peşin-deler, bizde merak ettik, bankaların önünde izdiham, çoğu seyirci bakalım ne olacak. Seyirciler kuyruktakilere şöyle sesleniyor; bunlar paralarıyla gömülecekler. Bana dönüyorlar, sen ne yapacaksın. Dura dursun bakalım, gelip geçici değil mi bu? Ha anladım, el kırı diyorsun? Kendi soruyor kendisi cevaplıyor. Açtırma kutuyu söyletme kötüyü, el kırı olmayıp da ne olacaktı. Ükelalık diz boyu, enaniyet dolu dizgin, özgüven tavan yapmış. Yarı batılı asimile maymunlaşmak, zaten öyle değil mi, tabii ki?

Beni mazur görün, benimkisi yalnızlık düşlerim. Efela yeşkürün (Yasin, 35) hala şükretmeyecekler mi?

Febieyyi ala-i rabbüküma tekezziban (rahman 13) rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlarsınız.

Evet, Bediüzzaman hazretleri buyuruyor, rızka iştiha ve iştiyak bir nevi manevi şükürdür. Lezzet ve zevk gayri şuuri bir şükürdür ki, bütün hayvanatta bu şükür vardır. Yalnız insan dalalet ve küfür ile o fitri şükürün mahiyetini değiştiriyor. Şükürden şirke giriyor. Şükürün mıkıyası kanaat, iktisat, rızadır. Şükürsüzlüğün nizamı; hırs, israf, hürmetsizlik, helal-haram demeyip rastgele yemek. İnsanı ahseni takvime çıkaran vasıta şükürdür. Şükür olmazsa esfeli safilene düşer.

İnsanların rızık kokusuyla yatıp kalktığı bir zamandayız. Sabahtan akşama, akşamdan sabaha kadar herkes ayağının kaydırılmasından endişeli, İsmet Özel in dediği gibi herkes celladına gülümsüyor, herkes herkesin celladı. Nasıl bir dünya ama. Bediüzzaman devam ediyor, ulemalar idarecilerin kapısında, İdareciler Ulemaya başvurmuyorlarsa asıl felaket bu. Günümüz uleması ne diyor ;ulen Ali sana maaşını kim veriyorsa ululemir odur. Ben bu çıkışa Medrese camiinde tanık oldum.

Alexander İvanovic Herzen: Ey okurum, zengin isen yada hiç değilse ihtiyaçlarını karşılayabiliyorsan gel seninle Tanrıya şükür edelim. Yaşasın aldığımız miras, Yaşasın namusla kazanılmış aile serveti. (kabahat kimde. herzen)

Modernizm biraz imkan biraz para, ne demişler, memura çok verme azdırırsın. Mo-

dernizmin insanlara medeniyet adına verdiği şey aklımızı gözümüze getirmek olmuştur. Bu bir facia, sadece tüketici, Zamanın çocuğu durum ve vaziyetten bilinçsiz, taklidci. İçimizdeki çocuğu ne yapalım, okumak için içinizdeki çocuğu öldürün diyor İsmet Özel. İçinizdeki çocuk cenin değil, çocuk katili olmayın, içinizdeki çocuk bencil, kışkanç, tahripkar, hodbin, inatçı çocuk kalmayın yoksa O çocuk sizi yok eder. O çocuk neyin helal neyin haram olduğunu bilmeyen, bilip de umursamayan çocuk. İsmet Özel güzel anlatıyor, konunun başlığı Virginia Wolf'tan mı mülhem bilmiyorum. Yazmak için ne yapmalı, onu da çoktan Virginia Wolf'a sormuş olmalıyım, yoksa nasıl yazayım, yazmak kolaysa yazmaya değmez. Ne diyordu Wolf, yazmaya başlamak için içinizdeki meleği öldürün, başkalarına fedakarlıktan önce 15 dakikanızı kendinize ayırın.

Kimse kendi kendine yeterli gelmiyor, herkes şekavet içinde yaşıyor, bahtı kara, talihsiz mi diyelim, malı-masadı parası pulu olanda mutsuz, olmayanlar ne yapsın. Bir avuç bahtıyarın gözü aydınlansın diye yığınlar birbiriyle didişip duruyor. Hümanizm insan mutluluğuymuş, Marks, komünizmi tabiata uydurulmuş hümanizm diye tarif etmiş. İçerisinde Tanrının olmadığı bir formül, insan bu dünyaya mutlu olmak için gelseydi ölmemeliydi, veya cesedi çürümemeliydi. Herkesin derdi ekonomi, refah, yeryüzü cenneti, Marks ne yapsın.

Bir zamanlar Erbakan ağır sanayi hamlesi yapardı.1994 yılında Sezai Karakoç'u Genel merkezindeki konuşmasında: Hafif kültürle ağır sanayi olmaz demiştim, Erbakan'a yönelttiğim tek eleştiri buydu, bana sırtını döndüler dedi.

Bizim hikayemiz çok uzun, bizimkisi kendimize dönük, kendi içimizde çoğul yaşadığımız yalnızlık. Yalnızlık benim Vatanım, hürriyetim, yalnızlık Namık Kemal'in, yalnızlık Mehmet Akif'in, Nazım Hikmet in, Gramsci'nin yalnızlığı, yalnızlık Ali Şeriatın in yalnızlığı. Yalnızlık Dostoyevski in, Ölüler Evi dediği Gulaklar'daki 200 kişilik koğuşlarda özlemine çektiği yalnızlık. Yalnızlık, Bediüzzaman hazretlerinin son sürgün yerine sevk edileceği Emirdağı yalnızlığı.

Yalnızken daha meşgul yalnızlıklar. Biz düşünerek yaşamadık, düşünmeyi yaşayarak öğreniyoruz.

Yıl 1998 yazı, Sincan da çalışıyorum, bankoda Abdurrahim Karakoç var. Vardım hoşgeldin Abdurrahim ağabey dedim. Huşbulduk dedi. Dedim senin şu mihriabanın ne olacak, önüne gelen gaydır guydur söylüyor. Kafasını salladı, Ussun varsın dedi.

Yıl 2010 Etimesgut'dayım, masamda çalışır-

ken ara sıra bankoya göz atıyorum.Kim var kim yok, ne olup bitiyor. Bir ara baktım Uluç Gürkan ,Ankara Milletvekili,pos bıyıklarının arkasına gömülmüş,O da masumlaşmış, bir zamanlar maziye bak, düşündüm ortalık hareketsiz, bir canlılık gelsin, bankoya yöneldim; hoş geldiniz sayın vekilim dedim. Ooo, hoş bulduk, hoş bulduk. Adam bir anda Şaha kalktı,ben böyle sevindiriklik görmedim. İnsanlık himayeye sevgiye muhtaç.

Bir ara Rahşan Ecevit geldi. Durgun, mütevazı, gözlerinin içi gülüyor. Peşinde bir Gazı getirmiş, Elvankent teki dairesini bağışladı. Onare ettik, ben öyle gülen gözleri onda gördüm. Sonuç, saygı, sevgi, himaye.

Bir ara Yargıtay Başkanı Hasan Gerçekcer geldi. Ne işi vardı unuttum, giderken Allah sizi bizimkilerin önüne düşürmesin, Türkiye'yi biz idare ediyoruz sanıyorduk dedi.

Bir zamanlar Genel Müdür Halim Çorbalı, bize derste dikkatli olun, Türkiye'yi sizler idare ediyorsunuz demişti. Sahaya inince ne demek istediğini geçte olsa anladık. Düşündüm, Solcular bu konularda, Sağcılara göre daha hümanistler. Kibir abidesi sağcılar bunu bir kez düşünmeydiler. İktidara gelenlerin elinde bir telefon baskısı, Alo ben İlçe teşkilatıdanım, bu iş bugün bitecek. Bende diyordum ki,bizimkisi hukuki süreç aceleyle gelmez, gel nasıl bitecekse, beraber bitirelim.

Kamuoyunda baskınların, operasyonların yoğun olduğu günler. Her sabahın köründe kaldım, işe gitmeden önce uyuyan çocukların yüzüne bakardım. Gidip de akşama dönmemek var. İlham gelirdi;

Her sabah ürpererek uyandın,

Yüzlerine bakıp uyuyan masumların

Allah'a emanet akşama dönüş kaygıların,

Yılgın günün yorgun akşamların,

Sevdanla kevgire döndüm yaklaşamam çocuklara,

O çocuklar göz çapaklarımdan irkilmesinler,

Çöl serabında mezarsız ölüyüm,

Çocuk, aşk ve ölüm,

Ne kadar masum ve berrak,

84 yılı gerçek oldu Orwell,

Dikkat büyük abi bizi gözetliyor,

Sistem, gerilim, baskın, eğ başını önde giden gurur alçalsın.

Ne güzel düş görmüştüm, beni rahatsız etmeyin, ne olur beni benden almayın, beni yalnız bırakmayın. Beni uykumdan başka hatırlayan yok, gideyim yatayım. (Ali Şeriatı)

Kamil GÖKALP

BALKANLAR'DA RAMAZAN (KUZEY MAKEDONYA VE KOSOVA)

“Bendeniz ve Mahir Altuğ, Çağlar Akdağoğlu, Hüseyin Başgün, Osman Ayyıldız, Osman Yüceliş ve İsmail Muhlis'ten oluşan 7 kişilik bir heyet ile seyahatimize İzmir karayolu üzerinden İstanbul'a ulaşarak başladık. THY ile uçuşumuzu gerçekleştirerek, çocuklar için hediyeler, kimsesiz ve ihtiyaç sahipleri için bizlere teslim edilen emanetlerle birlikte Üsküp'e ulaştık.”

Balkanlardaki dostlarımızla tekrar beraber olmak ve Ramazanı birlikte geçirmek üzere yaptığımız program, ilgili dostlarımız tarafından heyecanla karşılandı. Hızlı bir şekilde programımızı yaptık, ziyaret ve iftar yapacağımız Kuzey Makedonya'daki dostlarımızla temasa geçtik. TC Üsküp Büyükelçiliği, Üsküp Ensar Derneği, TDP Genel Merkezi, Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfını da ziyaret programımıza dahil ettik. Kendilerine ziyaret sebebimizi, gün ve saat olarak randevu taleplerimizi bildirdik geri dönüşümler olumlu oldu ve kabul gördü. Programımızda üç ana konu belirlemiştik; kurum ziyaretleri, iftar programları ve bizlere emanet edilen zekat ve sadakaların tespit edilen ailelere bizzat teslim edilmesi.

Kuzey Makedonya'daki iftar programı için Üsküp Ensar Derneği Başkanı Sayın Süleyman Baki Hocadan iki yer talep ettik. Özellikle şimdiye kadar Türkiye'den hiçbir dernek, vakıf veya STK'nın gitmediği bir yer olması bizim için önemliydi. Bizlere Üsküp'e 20 kilometre uzaklıktaki Yukarı Koliçan ve İştıp şehrine bağlı Kutsa Köyü olarak iki yer belirlediklerini aktardılar.

Yukarı Koliçan daha önceki Balkan gezimizde ziyaret ettiğimiz ve dostluklar kurduğumuz; İştıp şehrinin Kutsa Köyü ise hiç bilmediğimiz bir yerdi. İştıp'teki medrese(imam hatip) sorumlusu dostlarla temasa geçerek yapmak istediğimiz programı anlattık, gereken yardımlar için onlar da hazırlıklarına başladılar.

Bendeniz ve Mahir Altuğ, Çağlar Akdağoğlu, Hüseyin Başgün, Osman Ayyıldız, Osman Yüceliş ve İsmail Muhlis'ten oluşan 7 kişilik bir heyet ile seyahatimize İzmir karayolu üzerinden İstanbul'a ulaşarak başladık. THY ile uçuşumuzu gerçekleştirerek, çocuklar için hediyeler, kimsesiz ve ihtiyaç

sahipleri için bizlere teslim edilen emanetlerle birlikte Üsküp'e ulaştık. Üsküp Büyük İskender havalimanında bizi Ensar Derneği Müdürü Necati Süleyman Bey karşıladı ve bizleri konaklama yerimize sağ salım ulaştırdı.

İlk iftar programımızı Süleyman Baki ve Kuzey Makedonya'daki üniversitelerde okuyan öğrencilerle birlikte Ensar Yurdunda gerçekleştirdik. Programlarımızda gece kalkılan sahurdan sonra istirahat fazla vakit kalmıyordu. O sebeple her dakika bizim için önemliydi.

Ertesi gün yoğun bir program ile aynı gün TC Üsküp Büyükelçiliği, TDP Genel Merkezi, Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfı ziyaretlerimize başladık. İlk olarak büyükelçilik ziyaretimiz vardı. İletişimde kopukluk olduğu için ziyaret gerçekleşmedi. Daha sonra Sayın Büyükelçi gece aradı ve mutlaka görüşmemiz gerektiğini beyan ettiler. Biz de ertesi gün cuma saatinden önce görüşebileceğimizi bildirdik ve randevumuzu yeniledik. Ertesi günü cumadan önce gayet samimi bir ortamda görüşmemiz gerçekleşti; kendilerini iftar programlarımıza davet ettik, hediyemizi takdim ederek ayrıldık. Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü ve TDP ziyaretlerimizi de gerçekleştirdik. TDP ziyare-

timizde Genel Başkan Dr İlyas Beycan ve Başkan Yardımcısı Dr Yusuf Hasan ile görüşerek, Kuzey Makedonya'ya geliş sebebimizden, iftar programlarımızdan bahsettik ve kendilerini iftara davet ettik. Memnuniyetleri ve teşekkürlerini belirterek Türkiye'deki dostlara selamlarını iletiler. Cuma namazını Muratpaşa Camii'nde kıldık ve sonrasında Ensar Derneği'nde Süleyman Baki Bey bizlere bir plaket takdim ettiler.

Cuma akşamı iftarımızın yapılacağı Yukarı Koliçan Köyüne, Ensar Derneği Müdürü Necati Süleyman Bey mihmendarlığında hareket ettik. Köye ikinci saatinden önce ulaştık. Dostumuz ve köy okulunda öğretmenlik yapan Erhan Baki'nin tespit ettiği ihtiyaç sahiplerine kapı kapı dolaşarak zekatları, emanetleri yerlerine ulaştırdık. Her kapıda duygusal anlar yaşandı, gözlerimiz yaşardı. Her bir kapıda hasenat sahiplerine, ülkemize hayır dualarını aldık.

Daha önceden cami hoparlöründen bizim geleceğimizi ve iftar yapılacağı duyurulmuş. Erkenden caminin bahçesinde bayraklarımızı, flamlarımızı astık. Çocuklar caminin bahçesinde doluştular; tişört, çorap, çamaşır, kitap, balon hediyelerimizi verdik. Bayram günü gibi oldu, çocuklar hemen yeni tişörtlerini giyiyor, balonlar ellerde uçuşuyordu. Hatta hediyesini alan çocuklar arkadaşlarını bulup getiriyordu. Burada bir hatıramızı anlatmak yerinde olur; bir çocuk hediye alıyor gidiyordu ve sonra tekrar geliyordu. Birkaç kere bunu yaptıktan sonra neden böyle yaptığını sordüğümüzde, utanan arkadaşları olduğunu yanımıza gelemediklerini anlattı. Gittik çocukları kendimiz davet ettik, coşkuya onları da iştirak ettik.

2 gündür devam eden yoğun programda yorgun düşen bazı arkadaşlarımız mescidin sohbet ve misafir odasında biraz istirahat ettiler. Hele sobayı da yakmışlar ki, keyifli bir istirahati Yukarı Koliçan'da tattılar. İftar vakti köyün tüm erkekleri çocukları yaklaşık 500 kişi iftara katıldı. İlahiler, Kur'an tilaveti, dualar eşliğinde herkesin memnun kaldığı bir iftar yapıldı. Misafirler dağılırken selamlaşmalar, hayır duaları, kucaklaşmalar kesilmedi. İftar sonrası Erhan Baki kardeşimizin evinde sıcak sobanın kenarında çaylarımızı içtik ve vedalaşarak ayrıldık.

Cumartesi günü İştîp'in Kutsa Köyüne doğru yola çıktık. İştîp 50.000 nüfuslu Doğu Makedonya'nın ikinci büyük kenti ve geçmiş yıllarda Makedonya'nın en büyük tekstil ve moda endüstri merkezi şehri durumundaymış. Biregallica Nehri şehri ikiye ayırmış. Osmanlılar zamanında han hamam köprü yapılmış, halen ibadete açık olan Hüsamettin paşa camii ve caminin yanında Şeyh Muhyiddin'in (Meydan Baba) türbesi bulunmaktadır. Üniversite eğitimi için Türk öğrencilerle İştîp'te hizmet veren Medrese (İmam Hatip) ve din görevlileri binasını ziyaret ettik. İftar yemeklerinin burada pişirildiği, buradan iftar programı olan yere hijyenik şartlarda ulaştırıldığını

öğrendik. Kutsa'ya da bu şekilde taşınacağını söylediler. Mihmendarımız Ercan Zekir ile birlikte öğleden sonra Kutsa köyüne hareket ettik. Kutsa'ya giderken dağların zirvesinde 10-15 hane kalmış bir köye uğradık. Çanakkale'den bir hoca camide imamlık yapıyordu. Köydekilere neden burada yaşamak zorundasınız dediğimizde, "buraları bize atalarımızdan emanet, bayrağımızı dalgalandırıyoruz. Zaten Makedonlar buraları terk etmemiz için her baskıyı yapıyorlar ama biz son ferdimize kadar burada yaşamaya devam edeceğiz" dediklerinde tüylerimiz diken diken oldu.

Kutsa Köyü Konya Karaman Yörüklerinin göçüyle 14. - 16. y.y arasında Anadolu'dan Aktaş Dağına yerleşmesiyle kurulmuş. Birçoğu 1953 yılında Türkiye'ye göç etmişler. Birkaç hane kalmış, şu anda 50 hane kadar bulunmaktadır. Yaşantıları giyimleri tamamen Karaman Yörüklerini andırmaktadır. Tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktalar ve tarımda başlıca üretimleri tütündür. İki dağın arasına yerleşmiş kendi halinde bu köyde, cami ilkokul bakkal aynı zamanda kahvehane mevcuttur.

Köyün imamı aynı zamanda muhtar olan Yılmaz Ali SOYLU Hoca ile birlikte caminin bahçesinde hazırlıklarımıza başladık. Bir taraftan da önceden tespit edilen ihtiyaç sahiplerine emanetlerini teslim etmek için muhtar, öğretmen ve arkadaşlarımız ziyaretlerini yaptılar. Hazırlıklar devam ettikçe caminin avlusu çocuklarla dolmaya başladı. Bir taraftan hediyelerini veriyoruz, diğer taraftan çocuklarla, gelenlerle sohbet ediyorduk.

İftar vakti yaklaştıkça kadınlar erkekler çocuklar cami avlusunda toplanmaya başladılar. Kadınlar için Kur'a kursu odası tanzim edilmişti. Yemekler dağıtılırken arkadaşlarımız da gelen misafirlerle ilgileniyor sohbetler etmeye devam ediyorlardı. Akşam ezanıyla birlikte oruçlar açıldı. Namazlar eda edildi. Çaylarımızı yudumlarken köy halkı ile sohbet ederek, dertleştik. "Bizim buralara şimdiye kadar Türkiye'den hiç kimse gelmedi, siz bizleri ve buraları nasıl buldunuz? demek ki hala unutulmamışız" diye bizlere şükranlarını anlattılar. "Üsküp'te Türkiye'den

gelerek iftarlar düzenlendiğini duymuştuk fakat bizim burada böyle bir organizasyon hayal bile edemedik, sizlerin sayesinde gerçek oldu, Allah'a ne kadar şükretsek azdır" benzeri konuşmalar hepimize duygusal anlar yaşattı. Nihayet veda vakti geldi toparlanmaya başladık. İlgilerinden dolayı herkese teşekkür ettik. Burada da bizleri güldüren ve gururlandıran bir hatıra yaşadık; imamın üç küçük kızı vardı. Arkadaşlarımız onlarla sohbet ederken sizi Türkiye'ye götüreceğiz demişler. En küçükleri bizimle beraber arabaya geldi, mutlaka bizimle gelmek istediğini söylüyor, ağlıyor ve sarılıyordu. Bizler, anne ve babası zor ikna ettik. Türkiye sevgisinin herkeste zirvede olması bizleri gururlandırdı.

2 saatlik yolumuzdan sonra tekrar Üsküp'e ulaştık. Gece sahur ve ertesi günü Kosova'ya hareket edeceğimiz için hemen istirahat çekildik.

Sabah erkenden araç kiralamak için harekete geçtik. Uzun bir araştırmadan sonra nihayet bir araç temin edebildik. Eşyalarımızı yükleyerek hızlı bir şekilde Kosova'ya hareket ettik. Rotamız Prizren. İlk durağımız Yetimler Kalesi. Şar Dağlarının eteklerinde Piravelle Köyünde Yetimler Külliyesi, Yetimler Kulesi, Yetimler Kalesi isimleri ile anılan ve inanılmaz bir tasarım ile büyükçe bir bahçesi, konaklama yerleri, yetimlere destek amacıyla restorani mevcut bir mekan. Burası Kosova Savaşı sırasında ve sonrasında yetim kalan çocukların barınması, yiyecek ihtiyacının karşılanması, burs sağlanması, meslek edinmesi gibi imkanlar sağlamak için inşa edilmiş gönüllülerden oluşan bir yer. Mekana gelenlere otel lokanta gibi imkanlar sunuluyor ve gelirleri ise yetimlere harcanıyor. Sırplar tarafından birçok defa kapanması için uğraşsalar da Türkiye Cumhuriyeti devlet erkani buna karşı çıkmış ve destekler vererek yetimhanenin devamını sağlanmışlar. Öğle namazı vakti Kaleden içeri girdik, etrafı biraz gezdikten sonra mescitte namazımızı eda ederek sorumlu kişiyle tanışmak için sormaya başladık. Sorumlusu ve bu eserin sahibi Arnavut Hacı Kemal Bey ile meydanda hep beraber oturduk. Bizlere yetimhane ile ilgili bilgiler verdi. Yetim kalan çocukların kaçırılmasını önlemek ve onlara sahip çıkmak için kurduklarını, bugüne kadar 5.000 yetime sahip çıktıklarını; hala öğrenimlerini desteklediklerini ve birçoğunun meslek sahibi olduğunu anlattı. Hatta meslek sahibi olanların dönüp katkı sağladıklarını, bir yetimin aylık masrafının 30 euro civarında olduğunu, yetimlerin yakın ailelerinde kaldıklarını, devamlı takip ettiklerini ve daha birçok detayı aktardı. Hacı Kemal Bey'e biz de kendimizden bahsettik, programımızı ve Prizren'e gideceğimizi iftarda orada olacağımızı aktardık. Türkiye'den getirdiğimiz emanetlerden bir miktarını selamlarla birlikte teslim ettik. Hacı Kemal yanındaki arkadaşına dönerek dedi ki "ben sana demiştim Allah bizim

sıkıntımızı giderir, bak gördün mü" dedi. Tabii biz anlamamıştık. Sonradan öğrendik ki öğrencilerin bursları yatacakmış, elde mevcut para olmadığı için nasıl yaparız diye düşünüyorlarmış. Bizim verdiğimiz miktarda tam ihtiyaçları kadar olduğundan memnuniyet yaşamışlardı. Velhasıl kul sıkışmadan Hızır yetişmez. Vedalaşıp ayrıldık. Hacı Kemal ısrarla iftara Yetim Kaleye gelmemizi söyledi. Biz ise Maarif Vakfı Müdürü olan arkadaşımızla randevulaştığımızı söyledik ve ayrıldık. Prizren'de çarşı pazar dolaştık, Maarif Vakfını ziyaret ettik. Müdür bey Türkiye'den misafirlerin geldiğini iftara Priştine'ye gitmesi gerektiğini söyleyince birlikte iftar programımız iptal oldu.

Programımız gereği Mamuşa'ya hareket ettik. İkinci vakti kılınmıştı ve cemaat camiden çıkıyordu. Mamuşa 1850 yıllarında Tokat'tan göçen Türkmenlerin kurduğu bir yer. 6.000 nüfuslu bir Türk kasabası ve Prizren'e 20 kilometre uzaklıkta. Herkes Türkçe konuşuyor. Ramazan ayı münasebetiyle sokaklar bomboş olan kasaba saat kulesi ve 2 katlı bahçeli evleri ile tipik bir Ege kasabası gibi.

Görüşecek yapacak bir iş olmadığı için tekrar Prizren'e döndük. İftar vakti yaklaşıyordu. Arkadaşlarımız Prizren'de tanıdığı esnaf veya yerel halktan kime ulaşırsa hepsinin ayrı yerlerde iftarda olduğunu öğrenince hepimiz Hacı Kemal Beyin ısrarının hikmetini düşünmeden edemedik. Program yapmamız gerekiyor derken iftara yarım saat kala Yetim Kaleye doğru hızla hareket ettik. Akşam ezanıyla birlikte kaleye girdik. Hacı Kemal bizi karşıladı ve "ben size ne dedim" diyerek bizim için önceden hazır ettiği çadırdaki sofraya davet etti. Hep beraber iftarımızı yaptık ve iftardan sonra üzerimizde kalan hediyeleri çocuklara dağıttık. Çocukların neşesi, telaşını görmemiz gerekir. Hacı Kemal hepimize birer Arnavut takkesi hediye etti. Yolda Sırlara rastlarsak sıkıntı çıkarabilecekleri uyarısıyla kafamıza takmamamızı önerdi. Tekrar helalleşerek ayrıldık ve Üsküp'e ulaştık.

Türkiye'ye döneceğimiz son günün sahur vakti Üsküp'te Ensar Derneği Müdürü Necati Süleyman Bey ile sahur yemeğini yedik. Üzerimizde kalan emanetleri Ensar Yurdunda kalan ihtiyaç sahipleri öğrencilere verilmek üzere tutanakla teslim ettik.

Sabahleyin Necati Süleyman Bey bizi Büyük İskender Havalimanı'na ulaştırdı. Vedalaşarak helallik dileyerek ayrıldık. Bu gezide beraber olduğumuz gönüllü arkadaşlarla, bizlere iştirak eden gönüldaşlarımızla ve yerel halkla Balkanlarda birkaç gün için de olsa Ramazan'ın tadına varmış olduk.

Tüm dostlarımıza, evlat ve ailelerine sıhhat, selamet ve afiyetli bir hayat dileriz.

HAKKIN HELÂL EYLE USTAM...

(Yatağanlı bıçak ustalarına)

Emek çeker ter katarsın
Demir tozu, kül yutarsın
Vade ile mal satarsın
Hakkın helâl eyle ustam...

Demir döversin tavında
Kılağ denersin havında
Kimler acep ah avında
Yarışırsın beyle ustam..

Bir tarafta çakı-bıçak
Ömür yanda oğul-uşak
Bazen yatar yorgan döşek
Derdini de söyle ustam...

İşin gücün hayır olsun
Hanen sıhhat huzur dolsun
Sen cennete giden yolsun
Evlât, iyal payla ustam.

Var mıdır ki derdin soran
Sözlerini hayra yoran
Riyasızsa tutup saran
Dost kaldı mı şöyle ustam..

-muhacir bozkurt-
Mustafa KÜTÜKCÜ